

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 786.

Apponyi tanársága.

Irta: Mezei Ernő.

Budapest, június 19.

Gróf Apponyi Albert egyetemi tanársága, azt mondják a beavatottak, el van intézve azzal, hogy a kultuszminister visszaküldötte az egyetemi tanács felterjesztését. Állítólagos megokolása az, hogy a miniszter figyelembe kívánja vétetni három tanár különvéleményét. Ez talpon tehát az egyetemi tanács ajánlatát nem is fogja a király elé terjeszteni. Teljes tájékozatlansággal elegyes végtelen respektusunk a kisebbségi hármass kollegium véleménye iránt nem akadályozhat meg abban, hogy ez esetben ezt a bölcs véleményt semmi figyelemre érdemesnek ne tartjuk. Megvalljuk pedig, némi pikáns kíváncsisággal csiklandoz bennünket is, miféle nagyszerű okokat hozhattak fel Apponyi tanári kinevezetése ellen. Azt a másik, állítólagos megokolást, hogy Apponyinak tanári jelöltségét a „liberalizmus” szempontjából nem lehetett helybenhagyni, szintén nem tudjuk, hogy minek tulajdonítsuk. Rég volt, hogy a politikai világ tájékán hasonló jó viccz került volna forgalomba. Képzelnék el a kultuszministert, ahogy a most folyó kultuszvitákban felvértezte magát a liberalizmus tündöklő Szent György lo-

vajának és nyomban utána hófehér magas paripáról leszurja Apponyiban a klerikalizmus rettenetes sarkányát. A hány kegyes kongregáció van már az országban, a legajtatosabb gyakorlatok között is hasukat kell fogniok nagy kazagásukban az ily felszentelt miniszteri liberalizmus fölött.

Azt tartjuk, ez az egész történet, amely Apponyi tanári jelöltségéből támadt, nemzeti botrány és az a mód is, ahogyan heteken és hónapokon keresztül a visszautasításig fejlesztették, a hivatalos cinizmusnak igazán ritka példányául válik be. Nekünk ugyan Apponyi, a korábbi kultuszminister, legkevésbé sem ideálunk és hogy a kormányhatalomból azt a kört foglalta volt le, amelyben egyebek között az egyetemi tanárok kinevezése is tőle függött, ma is csak végzetes hibának tartjuk. A nemzet érdekeire egyáltalán nem tartjuk kívánatosnak, hogy Apponyi valaha ismét a kultusz- és közoktatási ügyek élére kerüljön. De hogy reá nézve az egyetemi tanárság lehetőségét kormányzati tilalom alá helyezték, ezt mindenütt, ahol ez esetről tudomást vesznek — pedig tudomást fognak róla venni messze a mi határainkon túl is — csak a legelvakultabb pártelfogultság kitörésének fogják bélyegezni. És mi tudjuk legjobban, hogy ez az ítélet teljesen igazságos lesz is. Ap-

ponyi tanári jelöltségét kezdettől fogva senkinek sem lehetett más színben látnia, mint hogy itt az egyetemi tanács, tehát a hivatalos mérték szerint is legilletékesebb testület, olyan férfit ajánlott a magyar közjogi tanszékre, akinek erre való szakszerű készülttségét is, különös ideális hivatottságát is minden más közéleti forumnak ellenőrzése és a művelt közönségnek szinte egyetemes elismerése is igazolta. Hogy Apponyi Albert, a főúr, akit szónoki és államférfiúi pályafutása nemzete történelmi nagyságai közé emelt, az egyetemi tanárságra komolyan szóba jöhetett, ez a tény magában oly fejlett kulturai közérzést tett tanúságot, mely neki is, a magyar nemzetnek is egyaránt csak dicsőségére válhatott. Az általános haladás, a mindenüvé elterjedő szellemi fogékonyság diadalmas megnyilatkozását kellett benne látni. Ezen a kulturai közérzésen csufot ejtett a kormány, amikor Apponyi tanári kinevezetését magától elutasította. Sőt az egész mai parlamenti rendszer is azt a bizonyágot állítja ki vele, hogy nem helyezkedik bele a nemzet szellemi érdekeinek szolidaritásába. Így fogja megítélni rajtunk túl az egész művelt világ, mert csak ismételni lehet, hogy ennek az esetnek az egész művelt világ a bírója.

Oh tudjuk, nem világrengető fontosságú dolog, hogy gróf Apponyi Al-

A született Haidvogel-leány.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

(Utánuvomás tilos.)

Wéber Józsi délutáni szürkületkor azt mondta, hogy átmegy a koresmába néhány szóra. Szénakereskedők jártak erre, meg kellene beszélni, hogy milyen árban adják el nekik a készletet?

Az asszony a gyereket készült fűrésztetni. Erre a célra kegyetlenül befűtötte a boglyakemenczét, hogy izzott az ablak és szinte csöppekben hullt alá a menyezetről a pára, akárcsak köd volna a szobában.

— Aztán haza kerülj vacsorára, — mondta az asszony.

— Már hogyne kerülnék! Mit gondolsz, koresmában szoktam én aludni?

Az asszony dörmögött valamit és ott hagyta az emberét, mert már sivalkedott a gyerek. Azt megfűrésztötte, lefektette, maga pedig kiment az udvarra, hogy eloszsa a tejet, amit kora hajnalban bevisznek a városba.

Később előkerült a tehenes és már megint csalni akart. Egy forint helyett egy forint huszat követelt, mert még a multkoról is maradt hátra valami. Azonban Wéber Józsinak a felesége, született Haidvogel-leány, azt felelte rá, hogy mindjárt bejön a sodróféért és olyan valamit látnak a tehenek, amire nem készültek el. Itt nyomban nagy kompromittálásban részesül a főnökük, ha nem kotródik el idejében.

A tehenes ezen erélyes szavak következtében csakugyan elővette a jobbik memóriáját s eszébe jutott, hogy már az öreg Haid-

vogelnének is akkurátosan ilyen hirtelen keze volt, ha felbőszítették. Az sem válogatott a gazdasági eszközökben, még a tejeskannát is játszadozó könnyedséggel hajította egyszer utána. Ugyanezért vont néhányat a vállán, amivel azt akarta jelezni, hogy ő részint lovag, részint pedig enged az erőszaknak és elment. A tehenes emberekben épp úgy megvan a nagyravagyás és a saját sorából való kiemelkedési törekvés, mint a népek más rendjeiben. Ezért szerette a tehenes a lovagot ismételni, különösen olyan helyzetekben, amelyek több társadalmi fokkal lejjebb szándékoztak őt degradálni.

Az asszony aztán elvégezte minden dolgát, rendben volt már a vacsora is, csak a Józsi késett.

Egynéhányszor kiment az utcára ott ernyőt formált a kezéből, a nagykorosma felé irányítva a tekintetét, mert tudnivaló, hogy az ember mindig hamarabb érkezik meg valamivel, ha nagyon várják.

Itt azonban esődöt mondott ez a tudomány, bár számos tiszteletreméltó idősebb asszonyság van, akik váltig állítják ennek az igazát. De mit az igazság, ha egyszer nem jött a Józsi!

— Te Pézsl, — fogta fölön a bolyhos eselédet, — szaladj csak a gazdádért, mondd meg neki, hogy az asztalon van a vacsora.

A Pézslnek némi tapasztalatai lehetnek, avagy sejtelmek dolgoztak benne, — ezt egyelőre nem lehet kétséget kizáró módon eldönteni, — de nagyon kedv nélkül indult utnak.

Jött is nemsokára vissza, széles vigorgás ült utközben az ábrázatára.

— Nem megmondtam!

— Mit mondtál meg, te piszkos? Semmit se mondtál.

— Akkor gondoltam, — igazította helyre szavát a leány.

— Mit mondtott a gazdád?

— Azt, hogy „hinaus!”

— Ejnye, hogy a ménkü ne sajnálja megütni a gazdádát a drágulatost. Aztán mit csinált?

— Kártyázott.

Az asszony majd kiugrott a bőréből, olyan indulatos lett. Pézslben ismét dolgozni kezdett az előérzet, mert ugyancsak kereste hátrafelé az utat, de akkor már ott volt a gazdasszonya tenyere a képén.

— Mit csinált? Mondd csak, édes gyermekem! Kártyázott?

— Igenis, de fakártyával.

— Hát az mi az isten csodája?

— Tudom is én! A teteje fehér, aztán sok fekete lyuk van benne.

— Nem kártya az, te bamba, hanem dominó.

Pézsl akkor egy kicsit adta a sértődöttét.

— Mit bánom én, akármilyen. De én itt többet nem maradok, mert engem még soha nem mert senki megütni, én nem vagyok ehez hozzászokva. A régi helyemről is azért mentem el, mert az asszony meg volt veszve és folyton pofozott.

Wéberné, a született Haidvogel-leány, (ezt a címet ne tessék kigunyolni, mert ötvén lánéz földet jelent, jóllehet négyen vannak a szépségesek), akkor egészen nyugodt lett és betálatatta a vacsorát. Azonban nem nyult hozzá, csak a kutyát fütttyengette be s annak ott kellett ennie az asztalnál.

— Nesze, ezt a falatot is szereti a gaz-

bert sok nevezetes életrajzi adatai közé beigtathatja-e az egyetemi tanárságot is. De ebben a kicsi, Apponyira nézve is mellékes epizódban hirtelen villámfény éles metszeteivel látjuk teljesen leleplezve a kormányt is, a többséget is, a rendszert is. Valóban látjuk azt a régi bűnös pártszellemet, amelyet minden fájó tapasztalás, a sok megszényenítés és megaláztatás, amelyeket az utóbbi években elszenvednie kellett, csak megrögzöttebb önösségbe merevített, csak vadabb és végzetesebb egoldalúságokra fejlesztett.

Hiszen nincs, amiből a mai többség több tanulságot merithetne, mint Apponyinak pályafutása. Majdnem egy emberöltőn keresztül állott szemben mint harcos ellenfél Tisza Kálmánnal és az ő parlamenti többségével, anélkül, hogy lényeges politikai ellentétek és alapvető elvi különbségek választóvonalát lehe-tett volna közöttük meghuzni. A hatalmi monopólium hasznosítói és élvezői egyre elbizotttabban gunyolták Apponyit, hogy akárhogy döngeti is Botond bárdjával, sohasem fogja a hatalom kapuját megostromolni. És nem vették észre a nemzeti intelligenciának széles rétegei, nem legkevésbé saját híveik között is lassanként elhatalmasodó méltatlankodást, hogy oly nagyobb szabású tehetségnek és vezéri elmének, komoly politikai magyarázat nélkül, örökkön a hatalom sánczain kívül a proskripczió bélyegét kelljen hordoznia. Még azok is, kik Apponyi Albert politikai irányzatával soha közösséget nem vallottak, ebben a jelenségben a hatalom szatócsainak klikk-önzését látták, amely a tehetségek versenyét meg nem tűrheti, semmi önálló szellemnek helyet nem enged. Bizonyosra lehet állítani, hogy a szabadelvű párturalom oly hirtelen felfordulásában és oly általános elhagyottságában a magyar értelmiség ez

általános méltatlankodása igen határozott tényezőt jelentett.

Vajjon a Khuen-kormány a maga kockázatos elszánása és vakmerő vállalkozásai között azt is létszükségének vallaná, hogy a régi szabadelvűség szatócs-stikáit még fokozott mértékben is megújítsa? Nem tudná-e, hogy az a felette odiozus színezet, amelybe Apponyi egyetemi tanárságának ügyét belekeverte, mindenki, ki a nemzet szellemi és erkölcsi érdekei iránt nem közömbös, csak a felháborodás érzését keltheti. Mert akármi rossz emléket hagyott is Apponyi kultuszminisztersége, a nemzetnek mindig csak örülnie lehet az ő nagy tehetsége és nagy tudománya érvényesülésének minden olyan téren, ahol a közszellemre hat erős lendítéssel és különösen, ahol az ifjuságnak nyújt fölemelő hazafias oktatást. Vagy Apponyi hazafi érdemei csak külföldi exportra legyenek-e berendezve és csak akkor valljuk büszkeséggel magunkénak, ha Angliában és Amerikában hirdeti közjogunk igazságait? Ezzel várjunk leg-alább is addig, amíg nem egy mérsékelt ellenzék vezére, hanem oly valóságos száműzött lesz, amilyennel Kossuth Lajos képviselte örök dicsőségben az elnyomott hazát.

Budapest, június 19.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: *Rakovszky* István megindokolja az összeférhetlenségi törvény revíziójára vonatkozó indítványát. Ezután az igazságügyi tárca költségvetését tárgyalják.

Apponyi tanárságát nem erősítik meg. Mint híre jár, a kormány gróf Apponyi Albert tanári kinevezését végleg elejtette. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter szombaton visszaküldte a jogi fakultásnak a gróf Apponyi iránti kinevezési kérvényét azzal a határozott kívánsággal, hogy vegye tekintetbe a Láng-Plósz-Schwartz-féle kü-

— Megecsik, hogy a kutya mellé feküdt. Na hiszen össze is pászolnak!

Azzal megint visszabujt az ágyba és tovább aludt reggelig, amikor majd hogy a hasára süttött a nap. A nap ugyan jó messzire járt még, azt csak ilyen tájt kezdték a verseczi hegyek mögül feltolni az oláhok, de az asszonynek elég késő volt ez.

Megmosakodott a kutnál, jó sok hideg vizet fröcskendezett magára, aztán megdörzsölte a két tenyerét, mint birkózás előtt az akrobaták.

Igy indult el a kocsmá felé

Wéber Józsival nem történt semmi különösebb dolog, bár aggodó asszonyi lelkek könnyen szerkesztenek ilyenkor kalendáriumot. Azonban egy született Haidvogel-leány rendszerint szokta ismerni a csillagok járását (amint az a kutya szokatlan vacsorájából is nyomban kitetszik), miért is az aggodalmak alkalmasabb időre maradnak. Wéber Józsi a szénát vásárló kereskedővel hamar megállapodott s talán haza is megy, ha be nem toppan egy palack sörré a Binder Tóni, akit most löktek ki a katonaságtól. Három hónap alatt végigjárt minden kórházat és olyan ügyesen szimulálta a merevlábuságot, hogy még álmában is sántított. Haza azonban már büszke egyenesen jött és jelentkezett a szolgabírónál, kaczagva mesélve el a ravaszága részleteit.

— Te bitang, — mondta ekkor neki a szolgabíró, ugy veszem a dolgot, mintha nem szóltál volna semmit. Hanem jó lélekkel ajánlom, hogy ne próbálj itthon egyenesen járni, mert amelyik perczben elhagy a göres, abban a szent pillanatban vasra veretlek.

lönvéleményt, amely nem helyesli Apponyi meghívását a közjogi tanszékre. A kultuszminiszter azonban nem elégedett meg eme kívánságának kifejezésével, hanem gondoskodott arról is, hogy a kinevezési javaslat ne kerüljön föl többé a kormányhoz.

A gyulai pör.

Budapest, június 19.

Ami azt a bizonyos megsértett világrendet illeti, melyet állítólag csak egy igazságos ítélet állíthatna helyre: arról már sokat hallott, vitatkozott és verekedett a világ, de azért a világrendet mindig sértik és mindig helyreállítják s marad mégis minden a régi-ben. Mert hiszen az alig néhány ezeresztendő világ máig sem engedte magáról csalhatatlanul megállapítani, hogy mi az a világrend és az igazságról se sikerült még felebezhetségtelen biztossággal kimondani, hogy ez az igazság és semmi más. Más időben, más helyen és más emberek között más a világrend és más az igazság is.

Nekünk tehát nem olyan izgalmas probléma az, hogy vajjon a gyulai esküdtek tudnak-e elég igazságos ítéletet mondani, melylyel a Csabán megsértett világrendet helyreállíthatják? Nem vagyunk áthatva attól a meggyőződéstől, hogy a világ a jövőben a szerint lesz jobb vagy rosszabb s a világrend a szerint lesz helyreállítva vagy megbontva, amint a gyulai esküdtek elítélik a Zsilinszky-fiukat, vagy fölmentik. Ellenkezőleg. Ha a gyulai esküdtek a legkegyetlenebbül elverik a port a Zsilinszky-fiukon, azért mindig fognak akadni ifju emberek, akik megbántott apjuk védelmében gyilkolni is készek. S ha a gyulai esküdtek viszont fölmentik a Zsilinszky-fiukat, ez sem fogja megakadályozhatni, hogy a jövőben is akadjanak fanatikus parasztlentők és dühös agitátorok, akik véreikért keresztülgázoljanak mindenki testén, becsületén is. Ez már így van és így is marad, míg a világ világ lesz. Tulbuzgó fiúk és tulbuzgó agitátorok mindig

Tóni most a koresmában fejtegette az ügyet és fejtegetései annyira nem ismertek határt, hogy rájuk reggeledett. Egyébként a tényálláshoz tartozik, hogy most már a világ minden kincséért sem tudott volna egyenesen járni, annyi sör volt benne.

A született Haidvogel-leány mindjárt közéjük telepedett. Wéber Józsi bizonytalan tekintettel nézegette egy darabig, még mindig a Herr Feldmarsallájtnantról csevegve, akadozó nyelvvel, végül megszólalt:

— Nézzétek csak, mintha a feleségem volna!

— Gyere haza, — mondta röviden az asszony.

Józsi csak a fejét csóválta:

— Nem merek, mert csuffá teszel.

— Nem teszek csuffá, hiszen ami ket-tőnk között történik, azt ugy sem látja senki.

— Hát az Isten, aki fölöttünk van?

— Az nem törődik, fiam, veled; különben már megüthetett volna a gutával. Kelj föl és gyere.

Binder Tóni akkor azt mondta:

— Én nem vagyok heczemájszter, de ha egyszer megházasodom, kikérem magamnak, hogy a feleségem utánam jöjjön a kocsmába.

Binder Tóni alapjában véve szeretett meggondolatlanul beszélni, az ő cselekedetei nem számoltak a következményekkel, amint azt a jelen példa is mutatja. A született Haidvogel-leány ugyanis ugy terítette képen, hogy az asztal alá bukott. Ott morfondált magában, hogy most mi egy félig kiszolgált katona kötelezettsége? Olyan katonáé, aki a fején hordja még a császár sapkáját? Okos dologra azonban nem jött rá s mert

dád, érezi magad itt, mintha az ő bőrében volnál. Itt a zuza, kapd be hamar, mert boldogjában haza talál jönni s elkaparítja előled. Hiszen egyik kutya olyan, mint a másik.

Mikor véget ért a csirke-lakoma, Wéberné nagyot rugott a kutyán és visszakergette az udvarra.

— Most mehatsz, — kiáltott rá. — Jó lesz, ha annak a másodiknak is csinálsz vacskot, mert nem tudom különben, hogy hol alszik?

Aztán megivott egy félköcsög tejet és lefeküdt. Az ajtókat azonban előbb bezárta és kiadta a rendelkezést:

— Ide senki ember fia be ne jöjjön. Ha okvetetlenkedő éjszakai vadállat akar bekerülni, annak üssétek le a derekát. De engem ne háborgassatok, mert lefórázlak mindnyájukat luggal.

A mai ember azt mondaná erre, hogy Wéberné (a született Haidvogel leány) ideges volt, pedig hát dehogy is az, dehogy! Az ideges ember az ilyen lélekkavaró jelenet után nem tud aludni, ő pedig olyan édesen szunnyadozott már öt percz mulva, hogy vagyont lehetne szerezni, ha a tej is ilyen gyorsan aludna meg.

Egyszer éjszaka fölbredt, megigazitotta a gyereken a takarót, aztán kikukucskált az udvarra. Holdvilágos éjjel volt, tisztán kivehetett mindent. A tehénistálló előtt az udvaros hortyogott a vaczkon, a szénapadlás feljárója elől elvették a létrát még az este, az állapot itt azóta sem változott. Józsi tehát nem jött haza.

Még viccelő kedve is támadt s azt gondolta:

lesznek és ezeknek összeütközése is fog még néhány milliionszor ismétlődni.

Csak hangulatesinálás tehát az, ha a ma megindult gyulai tárgyalásban a megsértett világrend helyreállítására irányuló kísérletet vélnek megállapíthatni. A gyulai ítélet, ha meglesz, be fog fejezni egy kellemetlen és nyugtalanító epizódot, de éppen csak egy epizódot s nem többet. Ha az ítélet sújtó lesz, azért azontul sem fézánkolhatnak biztonságban az agitátorok és ha fölmentő lesz, azért azontul se lesz szabadsága minden gyerekeknek, hogy egyszerűen lepuffantsa az apja ellenfeleit. Viszont magtalan fenyegetőzés csak, ha a Zsilinszky-fiúk védői részéről olyasmit hangoztatnak, hogy az ő védenzeik elítélése az uri rend megjuhászkodását eredményezné, vagy ha a meggyilkolt Achim jogi képviselője részéről az a jelszó, hogy a Zsilinszky-fiúk fölmentése forradalomba kergetné a csabai parasztokat. Hangulatkelés, frázis, semmi egyéb. Más idők uri gyerekei megint revolvert fognak ragadni, ha szükségét érzik s nem fogja ebben őket megakadályozni még az sem, ha a Zsilinszky-fiúkat akár halálra is ítélték. A mártíromság nem szokta elriasztani az utódokat. Az meg éppenséggel nevetséges állítás, hogy azok a csabai parasztok, akik a váratlan és borzalmas gyilkosság percében is csak sirni tudtak, most egy ilyen vagy olyan ítélet miatt egyszerre forradalmi tűzbe boruljanak. Nem kell a gyulai ítélet ilyen súlyos következményeitől tartani, sem az egyik, sem a másik irányban.

Csak a csabai tragédia jut majd az ítélettel befejezéshez, nem az urak és parasztok örök háboruja. A csabai tragédia aktáit pedig talán nem is gyulai ítélet fogja lezárni. Mert a gyulai ítélet, akárhogyan fog kiütni, mindenkit úgy sem fog megnyugtani. A fölmentő ítéletnek éppen úgy volnának tapsolói és lázadói, mint a sújtó ítéletnek. Hanem igenis lezárja a csabai tragédia aktáit az emberiségnek az a lelkiismerete, mely

álmos volt, meg aztán igen kényelmes fekvő helyzetbe került, elkezdett aludni.

— Haza — mondta ismételtén Weber Józsiné.

Az ura bizonyos respektussal tekintett rá, minduntalan elkapva a közeléből az arezát.

— Nem lehet, mutter, majd reggel. Most sötétek az utcák.

— Menj már, te részeges bolond, hiszen süit a nap!

Weber Józsiné nem lehetett meggyőzni.

— Ha én mondom, hogy éjszaka van, akkor éjszaka van. Én megbotlom a göröngyökben, nem látom az utat.

— Csak ez a bajod?

— Csak ez.

Az asszony akkor kiment a sötétsébe és egy kézilámpással tért vissza.

— Majd viszem előtted a lámpást. Jó lesz?

A részeg ember felyidámodottan hagyta helyben:

— Jó.

Arra aztán meg is indultak. A faluban ma is beszélnek még arról az esetről, amikor Weber Józsi annyira berugott, hogy fényes nappal lámpással kellett hazakisérni. Ezzel kapcsolatosan azonban beszélnek még másról is.

A született Haidvogel-leány nyájas engedékenysége ugyanis csak addig tartott, amíg bejutottak a kapun. A portán azt mondta a szobába igyekvő urának:

— Holó, eltévcsztotted az utat. Mars fel a szénapadlásra.

— De mutter!

már meghozta az ítéletét s mely éppen azért most már új események felé megy érdeklődésével. Vagy nem ítélkezett-e az emberiség, nyomban a csabai tragédia után? És ha ítélkezett, aminthogy ítélkezett, mit változtathat azon a gyulai esküdtek verdiktje? Semmit. A világrend szempontjából nincs annak jelentősége, hogy vajjon ülni fognak-e a Zsilinszky-fiúk, vagy sem. Ha ülni fognak: az nekik lesz rossz, a világrendnek nem fog használni. S ha kiszabadulnak: az nekik nem lesz jobb, a világrendnek pedig abszolút nem fog ártani. Mindössze annyiról lehet szó, hogy az egyik oldalon nagyon reszket egy anya a fiaért, a másik oldalon pedig azt lesi egy özvegy, hogy vajjon egy ítélet megvigasztalhatja-e azt, aki a férjét az ítélet dacára se kapja vissza. De egy reszkető anya és egy várakozó özvegy: vajjon igazán numerál-e a világrendben?

A gyulai esküdtek igazán a legnagyobb nyugalommal hozhatnák meg ítéletüket. Nem kell attól tartaniok, hogy esetleg a legkisebb tévedésük is katasztrófákat szülhet. Ne féljenek. Ha tévednek: a világ akkor is megzavarhatatlanul forog tovább keserű levében. S ha igazságos ítéletet hoznak: akkor se változtatják meg a világot. De nem is kell tőle félniök, hogy igazságos ítéletet hoznának. Ebben a dologban nem is lehet igazságos ítéletet hozni.

Budapest, június 19.

A véderő-bizottság. A képviselőház véderő-bizottsága ma délután fél 6 órakor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Hazai Samu honvédelmi és Székely Ferencz igazságügyi miniszterek részvételével Tallán Béla elnöklésével tartott ülésén folytatta a véderőjavaslat részletes tárgyalását, s ennek során beható megvitatás után, amelyben a honvédelmi és igazságügyi miniszterek, azonkívül Payer Vilmos miniszteri tanácsos és dr. Knapp Aurél osztálytanácsos szakreferenseken kívül a munkapárt részéről az állatorvos egyévi önkéntesekről rendelkező tételnél az előadó, báró Solyomossy Ödön, a többi szakaszoknál Dániel Gábor, Németh Károly, gróf Pejacsevics Tivadar és Simon Elemér, az ellenzéki pártok részéről Bako-

— Semmi beszéd. Azt mondtam, hogy mars fel a szénapadlásra. Vagy azt akarod, hogy itt verjelek meg a cselédek előtt?

— Hát megversz? — kérdezte megdöbbenve Józsi.

— Idejében tudod meg. Előre! Részeg disznót nem engedek a szobámba.

Az ember megindult a létrán fölfelé, utána a felesége, a többi aztán mellékes, de bizonytalan is, mert tanuk nélkül történt. Arra pedig, amit a faluban szoktak beszélni, nem lehet feltétlenül mérget venni. Azonban tény, hogy Józsi csak harmadnapra mert ember elé kerülni, akkor is a szénavasárló kucpeczeket szidta. A községhezán találkozott Binder Tónival, aki úgy biezgett, hogy szájalom volt szegényt nézni.

— Megházasodhatnál, Tóni — mondta neki.

— Tán tudsz leányt?

— A feleségemnek van otthon még egy huga. Ismered, szép is, gazdag is, nagyon jó család, a lányok háziassak. És ami fő, úgy rendben tartják a gazdaságot, hogy sir az ember lelke örömeiben. Majd szóba hozlak.

Tóni akkor a nyakszirtjéhez nyúlt, valami sajtó érzés vonult rajta keresztül, de fölemelkedett egyuttal a filozófia maraslátára:

— Igazad van, egy született Haidvogel-leány valóságos lútri. Majd szólok az anyámnak róla.

Elválásnál illendőnek tartotta, hogy a Józsi után kiabáljon.

— Igaz is, mi, tiszteltem a feleségedet. Majd küldök neki dinnyét. Pompás termésem lesz az idén, a legelső a szép asszonyé.

nyi Samu, Szabó István és Kelemen Béla vettek részt, némi kisebb stiláris módosításoktól eltekintve, változatlanul elfogadta a bizottság a javaslat 21—40 szakaszait.

A parlament munkája.

— Készülődés a véderő-tárgyalásra. —

Hirek a politika világából.

Budapest, június 19.

A közoktatási előirányzat megszavaztával immár csak az igazságügyi és a pénzügyi tárca van hátra a költségvetésből, valamint a végrehajtási felhatalmazás. (Az előbbinek az előadója a Békésgyulán időző Kenedi Géza helyett Nagy Ferencz lesz, az utóbbiakat Hegedűs Lóránt fogja referálni.) Miután azonban nem bizonyos, hogy június 31-ig a két Ház elintézhetné a budget-t, a kormány nevében Lukács László pénzügyminiszter holnap újabb, egy havi indennitást fog kérni, hogy az exlex elkerülhető legyen. Ha a Justh-párt beváltja fenyegetését, amely szerint a véderő-reformot megelőző minden tárgynál hosszabb vitát fog indítani, akkor úgy lehet, hogy a katonai javaslatokra csak július második felében kerül sor.

Hireink itt következnek:

A miniszterelnök Bécsben.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki szombaton este Bécsbe érkezett, vasárnap délelőtt a magyar miniszteriumban fogadta báró Schönaich közös hadügyminiszter látogatását. Délután a miniszterelnök Schönbrownban látogatást tett gróf Aehrenthal közös külügyminiszternél. A miniszterelnök dr. Bárczy István kíséretében ma reggel visszakerült a fővárosba.

Serényi Béla a kerületében.

Mint Besztercebányáról jelentik, gróf Serényi Béla földmivelségi miniszter szombaton Selmeczbányáról automobilon Besztercebányára érkezett, hogy néhány napot választói körében töltsön. A miniszter tiszteletére szombaton este dalestélylyel egybekötött társasvacsera volt, amelyen számtalan felköszöntőben ünnepelték a város képviselőjét. Vasárnap délelőtt gróf Serényi a vármegyeháza nagyszobájában fogadta az eléje járuló küldöttségeket, délután pedig részt vett a jótékonycélu néppünnyelen. A miniszter hétfőn a város gyártelepeit tekintette meg és este visszautazott a fővárosba.

Az új kereskedelmi miniszter.

Mint megbízható forrásból értesülünk, a kormány elejtette azt a tervet, hogy a vákás kereskedelmi miniszterségre gróf Wickenburg Márk országgyűlési képviselőt nevezi ki. A mi információink szerint erre a nagyfontosságú állásra más, egyik legkiválóbb szakemberünket, Tolnay Lajos, belső titkos tanácsost, az államasutak volt elnökgazgatóját, a vasutaszövetség jelenlegi elnökét szemelték ki, akinek a kinevezése küszöbön van.

A munkapárt értekezlete.

A nemzeti munkapárt ma este hét órakor Dániel Gábor alelnök elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a kormány részéről Lukács László pénzügyminiszter, Jakabffy Imre és Teleszky János államtitkárok vettek részt.

Az értekezlet tárgya a pénzügyi tárca költségvetése volt, amelyet Hegedűs Lóránt ismertetett és ajánlott elfogadásra. Előadói beszéde végén az értekezlet egyhangú helyeslés mellett utalt arra, hogy az utolsó esztendő pénzügyi eseményei, különösen a tavalyi nagy kölcsön és a múlt év zárószámadásának eredményei bebizonyították Lukács miniszter pénzügyi politikájának helyességét s újlag alkalmat adnak a pártnak, hogy kifejezze ragaszkodását a miniszter iránt. Indítványozta végül az előadó, hogy a párt a kormány által előterjesztendő appropriációt, amennyiben az a most letárgyalt költségvetésnek megfelel, tekintse bizalmi kérdésnek s a kormány iránt való bizalomból járuljon hozzá.

Hantos Elmér szövegét a mi illetékrendszerünk hiányait. Új kodex megalkotására volna szükség, de miután ez nem remélhető, legalább reformokat kíván e téren. Elsősorban az igazságszolgáltatási illetékek reformjára volna szükség, különösen az új perrendtartás miatt. A mai igazságügyi illetékek rendszer helyébe, amely antiszociális, általános illetékszerkezett akar. Azután áttér a hitelforgalmi és vagyoni átruházási illetékekre, amelyek szerinte szintén igazságtalanok; ezt is meg kell reformálni progresszív alapon, olyképp, hogy a kis hagyatékot az illeték alól mentesítsék. Ezeket ajánlja a pénzügyminiszter figyelmébe, mint amelyek igen sürgősek, talán az állami agrárbank alapításánál is sürgősebbek lettek volna.

Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy meg fogja szívetelni a mondottakat, amennyiben lehetséges az 1912-es költségvetés keretében meg is fogja valósítani a hangoztatott kívánságokat, s egyúttal az értekezlet lelkes óvációi között megköszönte az íranta kifejezett bizalmat.

A párt ezután a pénzügyi tárca költségvetését általánosságban és részleteiben, valamint az előadónak az appropriációra vonatkozó javaslatát egyhangulag elfogadta.

Az indemnitás és az ellenzék.

Lukács László pénzügyminiszter, hír szerint, a Ház holnapi ülésén terjeszti elő az újabb indemnitásról szóló javaslatot. Az indemnitás egy hónapra szól, vagyis július elsejétől július harmincegyedikéig.

A kisebbség, a Justh-pártot kivéve, nem fogja megakadályozni az indemnitás elfogadását, esetleg a költségvetés hátralevő része is letárgyalható lenne július elsejéig, ha Justh Gyula pártját nem hangolná az irányban, hogy úgy az appropriáció, mint az indemnitás ellen — miután ezek bizalmi kérdések — kezdjen beható vitát, sőt már az igazságügyi tárca ellen is, minthogy a kormány épp az ellenzék kimerítése céljából akarja nyári szünet nélkül a katonai javaslatokat a plénum elé vinni.

— A kormánynak az a ténykedése — mondotta ma Justh — hogy a véderőjavaslatokat direkt a nyár idejére hagyta és tüzeti ki tárgyalásra, hadüzenet az ellenzéknek. Ám legyen! Mi felvesszük a harcot, de abban a taktikai kérdésben, hogy a harcot mikor vivhatjuk meg legelőnyösebben, mi határozunk és mi úgy látván jónak, hogy a véderő tárgyalása őszre maradjon, már az appropriációs javaslatnál is rendezünk egy főkérdésvitát.

A szombathelyi gyűlés.

Vasárnap Szombathelyen nagy népgyűlés volt. Nyolcezer ember hallgatta az Aréna-kertben Justh Gyula beszédét. A függetlenségi párt elnöke Beck Lajos, Eitner Zsigmond, Justh János, Egry Béla, Jacsó Pál és Mádi-Kovács János képviselők társaságában utazott Szombathelyre. A választói ligát dr. Medgyes Simon alelnök és dr. Vámos Henrik titkár, a szociálistákat Garbai Sándor képviselte. Körmentéről, Sárvárról, Sopronból és számos vármegyei községből népes küldöttségek jelentek meg. Dr. Gezner Imre szerkesztő nyitotta meg a népgyűlést, amely Veöresa Istvánt választotta elnökévé. Justh Gyula volt az első szónok. Viharos tetszés mellett jelentette ki:

— Szombathely képviselője, az igazságügyminiszter ur akarja az általános, egyenlő, titkos választójogot. Hogyan egyeztethető össze a politikai morállal, hogy egy kormányban üljenek olyan férfiak, akik akarják a reformot és olyanok, akik nem akarják, hogy egy pártban legyenek azok, akik a reakciót szolgálják és azok, akik a demokratikus haladás hívei? Nem elvek diadaláért, hanem a hatalom megtartásáért küzdenek. Ez pedig a legnagyobb korrupció. Ha az igazságügyminiszter akarja a választóreformot, miért nem küzd velünk?

Azután a mai választói törvény igazságtalanságáról beszélt és hangsúlyozta, hogy az általános választójog fogja a magyar szupremáciát megvédeni, szemben a mostani rendszerrel, amely a nemzetiségeknek kedvez. Majd a munkás osztály jogos követeléseit védte. Végül a véderőreform ellen fordult, amely elviselhetetlen terheket rak az országra. Kimutatta, hogy a véderőreform nem a nép, hanem kizárólag a cezárizmus érdeke és meg van győződve, hogy az új osztrák parlament nemzetiségű, de szociális okokból nem szavazza meg a katonai javaslatokat. Bejelentette ezután Justh, hogy az ellenzék a legmesszebbmenő harcot fogja indítani a véderőjavaslatok ellen és minden

erejével azon lesz, hogy a reform törvényéről emelkedését megakadályozza.

Percekig tartó lelkes éljenzés és taps hangzott föl Justh beszéde után. Még Garbai Sándor, a szociáldemokrata-párt küldötte és Eitner Zsigmond képviselő beszéltek, mire a népgyűlés határozati javaslatot fogadott el a Justh-párt akciója mellett és a katonai javaslatok ellen.

Harcz a választójogért.

Pestújhely és vidéke vasárnap népgyűlést tartott, amelyen négyezer ember vett részt. Bakonyi Samu képviselő nagyhatású beszédben bizonyította, hogy a mostani parlament meghamisítja a népkarát és csak bitorolja a parlament nevét. A kormánynak nincs joga, hogy a választó-reform előtt tárgyalassa a katonai javaslatokat. Dr. Ormós Ede, Lénárt Albert, Jacsó Károly és Pogány József beszéltek még.

Hajduböszörményben is lelkes népgyűlést tartott vasárnap a katonai javaslatok ellen és az általános választói jog mellett. A függetlenségi párt nevében Benedek János orsz. képviselő mondott igen nagyhatású beszédet. A népgyűlésről üdvözlő táviratot küldtek Justh Gyulának, a függetlenségi és 48-as párt elnökének.

A csongrádi függetlenségi és 48-as párt is szépen sikerült népgyűlést tartott vasárnap délután, amelyen Holló Lajos is megjelent. A népgyűlés Hegyi Antalt választotta meg elnökéül. Faragó Antal a közönség élénk helyeslésétől kísérve, ismertette a katonai javaslatokat s az azokkal járó súlyos terheket. Holló Lajos szólott azután a katonai javaslatokról és az általános választói jogról. Szavai nagy lelkesedést keltettek. Molecz Lajos ügyvéd felszólalása után Szarka Mihály határozati javaslatot nyújtott be a katonai terhek ellen és az általános választói jog érdekében. A határozati javaslatot zajos éljenzés közt elfogadták.

Kovácsy Kálmán ünneplése.

A fülöpszállási kerület a kultuszvita befejezésének alkalmából felkérte országgyűlési képviselőjét, Kovácsy Kálmánt, hogy jelenjék meg választói körében, akik bizalmukról és támogatásukról akarják biztosítani a vita folyamán tanúsított magatartásáért. Kovácsy vasárnap járt lenn a kerületben, ahol lelkes ünnepléssel fogadták. Izsákon küldöttség várta és ezernyi tömeg élve Tekes Móricz és Király Sándor üdvözlőit. Innen Orgovánra ment át a képviselő, hosszú kocsiortól kísérve. Teleuton, Selési János tanyáján, a tanyaiak mintegy száz kocsival várták. A legtávolabbi tanyákból is eljöttek és zeneszóval köszöntötték a kerület népszerű képviselőjét. A tanyaiak mind csatlakoztak Kovácsy kíséretéhez. A menetet szépen felvezetett hat ökrös fogatok nyitották meg, mindegyiken 12 fehér ruhás lányka foglalt helyet. Az ökröket jobbról balról vőfélyek vezették, borjuszájú ingben és banderista ruhában. Körülbelül két óra hosszat tartott, amíg a menet beért Orgován községbe. Itt is óriási tömeg várakozott és az üdvözlő szónokok szeretetükről, bizalmukról és tántoríthatatlan ragaszkodásukról biztosították Kovácsyt és kérték, hogy továbbra is tartson ki szilárdan elvei mellett. Este nagy népmulatság volt, amely egész reggelig tartott.

A zárószámadások.

A képviselőház zárószámadási bizottsága ma délután gróf Wickenburg Márk elnöklésével ülést tartott, amelyen a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében Balogh Jenő államtitkár, az állami számvevőszék részéről pedig Kostyál Zsigmond alelnök és dr. Klimes Gyula voltak jelen. A napirenden volt a közoktatásügyi tárca 1910. évi zárószámadása.

A minisztérium elhelyezésére vonatkozó tételről dr. Nagy Sándor szóval tette, hogy a bizottság már évek óta sürgeti, miszerint a kultuszminisztérium részére új épület emeltessék.

Balogh Jenő államtitkár kijelenti, hogy a minisztérium új épületéről 1914-ig nem lehet szó, mert előbb az országos levéltár, azután az igazságügyi minisztérium és a kereskedelemügyi minisztérium számára kell új épületeket az említett sorrendben emelni.

A bizottság kimondotta, hogy átír a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértésben mielőbb a megvalósítás stádiumába juttassa az építkezés tervét.

Az Opera és a Nemzeti Színház tételéről dr. Nagy Sándor szóval tette, hogy ennél a két színháznál a nagy államsegély dacára mindig tetemes tulkiadás mutatkozik. Ennek okát a vezetés hiányos voltában kénytelen látni.

Balogh államtitkár kijelenti, hogy az Operánál és a Nemzeti Színháznál az 1910. évi zárószámadás már nem tüntet fel tulkiadást; különben is e két intézménynél, amelyek a nemzeti kultúra ügyét szolgálják, tulkiadások nem nyomnak a latban.

A Corda Fratres számára előirányzat nélkül kiutalt hatezer koronás tételnél ifjabb Erdély Sándor kifogásait hozta fel. Ezeket azzal indokolta, hogy a Corda Fratres tagjai klerikális politikai célokat szolgálnak. Egyáltalában nem szívesen látja, hogy ennek az egyesületnek tagjai ilyen célok szolgálatában állanak, de még erősebb kifogása volna az ellen, ha ezeket továbbra is államsegélyvel mozdítanók elő.

Balogh államtitkár utalt arra, hogy a Corda Fratres Egyesület az egyetemi ifjak között való nemzetközi érintkezés céljait szolgálja. Megtörténik, hogy e cél szolgálatában itt-ott tulesapnak a kereteken, ez azonban még nem indokolná meg a segély megvonását.

A Nemzeti Színház építkezése tételéről dr. Nagy Sándor aziránt érdeklődött, hogy e nagyfontosságú ügy meddig marad még függőben.

Balogh államtitkár válaszában kijelentette, hogy a tárgyalások folyamatban vannak. A terv az, hogy a Nemzeti Színház a régi helyén, teljesen szabad téren álljon. Erégből a Pannónia-szálló és a színház épülete közt utazhat hasitanak, a Nemzeti Színház háta mögötti telkeket pedig kisajátítják. A szabályozás és rendezés céljaira már három millió van előirányozva, de a kiliasítás s az ezzel járó költségek még kilencszázezer koronát igényelnek. Ennek az összegnek előteremtéséről most vannak folyamatban a tárgyalások a pénzügyminiszterrel. Végül a zárószámadást jóváhagyták.

Véget ért a kultusz-vita.

— Apponyi a tornaversenyek ellen. —

A képviselőház ülése.

Budapest, június 19.

Épp egy hónapig tartott a kultuszvita, Május 19-én kezdődött s ma valahára bevégeződött. A testnevelés tételénél több felszólalás volt, s ezek során gróf Apponyi Albert határozottan kikelt az országos tornaversenyek ellen, mint amelyek az ifjúság erkölcesit iontják. A lábaképzők tételénél Baross János mondott igen furcsa beszédét. Baross megirigyelte azokat, akik a szabadkőműveseket a franciaia, spanyol, portugál és törökországi radikális mozgalmakkal megvádolták és ezért sietve ugyan csak őket állította oda bünbaku, hogy Magyarország az egyke miatt elnéptelenedik. Valószínűleg a legközelebb a roz időjárásnak is a szabadkőművesek lesznek az okai. Sándor Pál igen talpraesetten és nagy derűtséget kelteve válaszolt Barossnak s amikor néki Molnár János apát élesen közbeszólt, hogy minden tisztességes ember örül a gyermekéldásnak, a lipótvárosi képviselő odavágta:

— A legtöbb óvszert a coelibatusban sinylő papok használják el.

Majd több apró felszólalás után végre megszavazták a közoktatási tárca minden hátralevő tételét, amire a Ház lelkesen megjelente gróf Zichy János kultuszminisztert.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Kabos Ferencz alelnök az ülést egynegyed-tizenegy óráig megnyitja.

A szombati ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja báró Gerliczy Ferencz, a czegei első kerületben megválasztott képviselő megbízólevelét; továbbá a Kuria átiratát, mely szerint a Nagy Emil szolnoki mandátuma ellen beadott kérvény tárgyában az eljárást megszüntette.

Napirend előtt Pozsgay Miklós kijelenti, hogy legutóbbi felszólalásában Nagy Aladár törvényeségi elnököt nem akarta személyében sérteni. Kéri a naplót úgy kigazítani, hogy ő a „gyáva katolikus“ kifejezést használta.

A napló kigazítására vonatkozó indítványt kiadják a naplóbíró bizottságnak.

A kultusz-vita.

Következik a kultusz-tárca költségvetésének folytatódó részletes tárgyalása.

A testnevelés tételéről

Polónyi Dezső sajnálja, hogy a kultusz-tárca oly rosszul van dotálva. A testnevelés különösen az elemi iskolákban van elhanyagolva. De még fontosabb a testi nevelés a 12 és 18 év között, tehát középiskolákban. Angliában a középiskolákban a szórakozásra, testedzésre és pihenésre. Ugy kellene átalakítani a testnevelést, hogy egynéket nevelünk.

Hosvay Lajos az iskolaorvosi intézmény fejlesztését sürgeti.

Bernáth Béla a Nemzeti Tornaegyesület fozozottabb támogatását kéri a minisztertől.

Sümei Vilmos a tornatanitók helyzetének javítását az országos tornaversenyek visszaállítását kéri. Apponyi nagy hibát követett el az országos tornaversenyek beszüntetésével.

Hock János meleg szavakkal emlékezik meg a testnevelés fontosságáról. A jó testnevelés köztudottan egészséges nemzedéket tud nevelni. Angliában a testnevelés kérdésében valóságos verseny folyik az egyes középiskolák között. Orvondetesnek tartja a football-sport fejlődését. Az iskolai tornatanítás túlhaladott dolog, unalmas és nem hasznos. Sajnos, nálunk a szórakozás a kártyáztatásban merül ki. Tömvé vannak a kávéházak, kártyázunk a bölcsonktól a koporsóig! Az atlétika igen fontos szerepet játszik a sportban s ezt kultiválni kell.

Apponyi Albert.

Gróf Apponyi Albert nagyon helyesli azt a kifogást, amely a testnevelésnek a közoktatásban nagyobb szerepet akar juttatni. A mint az iskolák ki kellett szabadítani még óduikból és modern épületekbe kellett áthelyezni, ugy az iskolázásnak anyagát is meg kell változtatni, úgy hogy a tanítási tervbe a pedagóguson kívül az orvosnak is legyen beleszólása. Az angol rendszert mégse fogadják el, mert az angolok a sportban már nagyon túloznak a tudomány rovására. Az angol kereskedelem azért nem bír már versenyezni a némettel, mert a német utazó alaposabban képzett, mint az angol. Az egymással szemben álló irányokat a testnevelés ügyében ki kell egymással egyenliteni s a torna és atlétika között kompromisszumot kell létesíteni.

Polónyi Dezső: Már megvan!

Gróf Apponyi Albert: Nincs meg! Az atlétika még nem foglalta el azt a helyet, mely megilleti. Mivel nálunk a fegyelmetlenségre való hajlam igen nagy, a német tornarendszert sem szabad elhanyagolni. A testnevelésnek a közoktatásügyi minisztériumban külön ügyosztályt kellene szervezni. Megvallja, hogy az országos tornaversenyeket ő szüntette meg, ez az ő egyéni cselekedete volt. Pedagógiai értéke az ily összesereglenek semmi sincs; nem szabad parádéra előkészíteni a tanulókat, mert ezzel meghamisítjuk az igazi eredményt, erkölcsi szempontból pedig a legveszedelmesebb dolgok egyike az ily összesereglés.

Polónyi Dezső: Állítsanak rendőroket a mulatok elé.

Gróf Apponyi Albert: Ez sem használna. A parlament iránt való tisztelete tiltja, hogy elmondja azokat a szomorú tapasztalatokat, amelyeket hivatalos jelentésekből szerzett. Ezért ajánlja a miniszternek, hogy nagyon fontolja meg az országos tornaverseny ügyét, mielőtt határozná. (Helyeslés.)

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter szintén igen nagy fontosságot tulajdonít a testnevelésnek, helyesebben szólva a testi és lelki nevelés harmóniájának. Az országos tornaversenyeket nem megszüntetni, hanem decentralizálni óhajtja. (Helyeslés.) Az ősz folyamán különben értekezletet fog összehívni az országos testnevelési tanács szervezése ügyében. A jövő évi költségvetésben különben a testnevelés költségeit fogja emelni. (Helyeslés.)

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

A szakiskolák tételénél

Gróf Apponyi Albert a Ház engedelmével a népnevelésügyet teszi szóvá. Helyesli, hogy a miniszter időnként a törvények gyakorlati hatásáról tanfériaktól jelentést kér, de ez az 1907-ben megalkotott iskolai törvényre nézve még korai, mert hiszen a törvény egész rendszere csak 1911-ben lép életbe. De a hatást különben is, részben legalább, a minisztériumban kell megállapítani, hiszen a törvény legfontosabb intézkedése az, amely hatalmat ad a miniszternek, hogy az iskolát a hazafias irányra kényszerítheti. Ahol pedig ez nem sikerül, ott állami iskolát állíthat fel. Tehát erőszakhoz sem kell nyulnia. Kifogásolja, hogy a törvény egyes rendelkezéseit nem a törvény intencziói szerint hajlítják végre.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter hangoztatja, hogy a törvény végrehajtása kétszerannyiba kerül, mint preliminálva volt. Gondoskodik róla, hogy a törvény végrehajtásában előfordult hibát korigálja meg.

Mártonffy Márton az ipariskolák ügyéről szólván, kéri a minisztert, hogy az ipartörvény megalkotásáig engedje el az iskolafentartóknak a 2 százalékos pótdát s állítsa be azt az egész összeget a költségvetésbe, amely az ipariskolák fentartásához szükséges. Az inas kiköltött a mester kezéből. Az iskolákat ezért műhelyvé kell tenni az ipariskolák számára. A segély felemelését s egyúttal gyorsabb kiutalását kéri, hogy a tanároknak ne kelljen hónapokig várni fizetésükre. A felső kereskedelmi és keleti akadémia felállítására kéri a minisztert. A tételt elfogadják.

A szabadkőművesek és az egyke.

A gyógypedagógiai intézetek tételénél

Baross János megtámadja Tauffer Vilmos és Bókay Árpád egyetemi tanárokat, akik a közegészségügyi tanácsban szerinte az óvszereket érintő reformjával az egyke mellett foglaltak állást. A szabadkőműves destruktív tendenciának tulajdonítja ezt az állásfoglalást és kifogásolta, hogy a pécsi állami bábaképző igazgatója, dr. Doktor Sándor is védője lehessen az egyke-rendszernek. Kérte a minisztert, hogy Doktor igazgatót haldéktalanul mozdítsa el állásától.

Sándor Pál kifogásolja, hogy Baross személyében támadott meg itt embereket. Helyteleníti, hogy Baross Tauffer tanár elmozdítását kérte az egyke-rendszer dolgában való ismeretes véleményeért.

Baross János: Nem azt kértem.

Sándor Pál: Mit szoltak volna önök, ha mi Barkóczy elmozdítását kértük volna.

Molnár János: Hányan kívánták?

Sándor Pál: Tiltakozik az ellen, hogy a szabadkőművesség destruktív irányzat. Tauffer különben nem is szabadkőműves.

Molnár János: De Bókay az!

Sándor Pál: A szabadkőművesség nem foglalkozott soha az egykével.

Molnár János: Tisztességes ember örül a gyermekáldásnak.

Sándor Pál: Ha kíváncsiak a képviselő urak, menjenek el egy Kossuth Lajos-utcai üzletbe s meghallják, hogy azt a bizonyos óvszert kilencz-tizedrésben papok vásárolják. (Zaj.)

Egy hang: Ez a preservatívó mentalis! (Nagy derűlttség.)

Molnár János: Micsoda beszéd ez!

Szmrecsányi György: Vicceznék is rossz!

Sándor Pál: Az egyke-kérdést én már nem fogom megoldani. (Derűltség.)

Hock János: Hány gyermeked van, Baross János?

Egy hang: Ó az egyke hive!

Sándor Pál: Azon lehet vitatkozni, hogy az egyke-rendszer nemzeti szempontból veszedelmese, de azért, ha az ország egyes vezetőemberei, mint Tauffer is, akinek neve az egész világon ismeretes, ezzel a kérdéssel foglalkoznak, a magyar képviselőházban ilyen hangon nem lehet pertraktálni őket. Kizártnak tartja, hogy valakit meggyőződése miatt el lehetne mozdítani állásából. Kéri a minisztert, tanulmányozza ezt a fontos kérdést és ne teljesítse Baross kérését.

Baross János félreértett szavainak helyreigazítása címén szólva, hangoztatja, hogy ő nem kérte Tauffer tanár elmozdítását, hanem azt kifogásolta, hogy egy állami bábaképző intézet élén olyan igazgató áll, aki az egyke-rendszer mellett ciklikézik. Ezt nem lehet tűrni. (Helyeslés a közepén.) A tételt elfogadják.

A vita vége.

Az egyházak segélyezése tételénél

Bakonyi Samu örömmel vette tudomásul a miniszternek az izraelita hitfelekezet ügyeinek rendezéséről mondott szavait s meg van győződve, hogy hálával fogadta az egész művelt zsidóság. Csak kéri a minisztert, hogy a kijelentést kövesse az intézkedés is. A neológok és orthodoxok harca személyes és anyagi érdekekre vezethető vissza de hiszi, hogy a mély szakadékokat sikerül mégis áthidalni. A miniszter figyelmébe ajánlja, hogy nem egyes csoportok illetékesek valamely felekezet akarátának megítélésénél, hanem olyan szerv, amely az egész felekezetet képviselést felöleli. Igazat ad a miniszternek, hogy a kérdés megoldásánál oktrojnak nincsen helye. A rabbiképzés az egész dolog gerince s üdvözi a minisztert, hogy a rabbiképzés reformjára határozta el magát. (Helyeslés a baloldalon.)

Lukács György védelmezi a közoktatásügyi miniszter korábban az orthodox zsidók szervezése érdekében tett intézkedéseit, de tervét lemondása következtében nem valószínűsítta meg.

Polónyi Dezső: Támogatás kellett a darabontoknak, azért tették.

A papi szolgáltatások tételénél

Polónyi Dezső nem szavazza meg a tételt, mert a székely kepmegváltásra vonatkozólag semmiféle összeg nem foglaltatik benne. A kepmegváltás az egész székely népet súlyosan terheli, azért sürgős és erélyes intézkedést kér a minisztertől.

Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter igen fontos kérdésként tartja a székely kepmegváltást, amelynek megoldása nem várhat sokáig. A kepmegváltást az 1848. XX. és XIII. t-cikk végrehajtásaképpen meg kell oldani. Kijelenti, hogy a kérdés sürgős megoldását szorgalmazni fogja. (Helyeslés.)

A tételt elfogadják. A többi tételhez nem volt hozzászólás s a költségvetést részleteiben is elfogadják.

A költségvetés elfogadása után a jobboldal Zichy minisztert megjelente.

Elnök háromnegyedórán órákor berekeszti az ülést.

Véres zavargások Galicziában.

— Az osztrák választások. —

Bécs, június 19.

Ma hatvan osztrák mandátum sorsa dőlt el Keletgalicziában. Oriási izgalom és korteskedés előzte meg ezeket a választásokat, amelyeknek győztesei majdan eldicsekedhetnek azzal, hogy sok ember élete és vére árán kerültek a Reichsrathba. Sok helyen, de különösen Drohobyczban és Lembergben véres verekedések voltak, részint a nemzeti demokraták és lengyel demokraták, részint pedig a lengyel demokraták és szociáldemokraták között. Drohobyczban a katonaságnak kellett megfékeznie a zavargókat, akik közül nyolczat agyonlőttek. A galicziái véres választásokról a következő távirati jelentéseink számolnak be.

Lembergben.

Hajnál óta nagy az élénkség és az izgatottság Lembergben. Egyike a legérdekesebb választásoknak Lemberg második kerületében van, ahol báró *Battaglia* lengyel demokratapárti jelölt áll szemben *Breiter* szociálistával és mind a két részen lázas tevékenységet fejtenek ki. A délelőtt aránylag nyugodtan telt el, azonban délután többször volt összeütközés a két tábor között. A katonaság is kivonult és megszállotta a választási helyiség környékét, a mire helyreállott a nyugalom.

Délutánig a pártok számaránya körülbelül egyenlő volt. Csak a második kerületben fordultak elő verekedések és sok letartóztatást eszközölt a rendőrség. A szavazásokon temérdek visszaéléseket követtek el s mikor a szavazatszedők küldöttségek ezeknek nyomára jutottak és a tetteseket a rendőrségnek szolgáltatották ki, az illető pártok fenyegetően léptek föl, ismételten összeütközés támadt és többen megsebesültek. A helytartóságon sok feljelentést tettek választási visszaélések miatt.

A lemergi IV. kerületi dr. *Glombinski* vasutügyi minisztert, a nemzeti demokratapárt jelöltjét választotta reichsrathi képviselővé.

Galicziában.

Galicziában 60 helyen volt választás, amelyek közül eddig végleges eredményt 9-et tudnak. Ezek közül 5 nemzeti demokrata, 1 lengyel, 2 szociáldemokrata, 1 haladó demokrata. Két helyen pótválasztás szükséges.

Dalmácia 10. kerülete dr. *Bianchini* Györgyöt a horvát kompromisszum jelöltjét választotta meg.

A drhobeczi zavargás.

Drohobyczban már reggel tetőpontjára hágott az izgalom, úgy hogy katonaságnak kellett kivonulnia. Őt jelölt áll szemben egymással és a választásra a bányatelepről is becsődült a nép. A hatóságok elővigyázatosságból még szombaton katonaságot kértek a helytartóságtól és a következmények megmutatták, hogy a félelem nem volt alaptalan. Már hajnalban, mikor a pártok fölvonultak, több helyütt véres összeütközés történt, de mindannyiszor sikerült helyreállítani a nyugalmat. Délután a lengyel demokraták egy csoportja megtámadta a szociáldemokraták néhány választóját s a verekedés vérontássá fajult. Egy szociáldemokrata munkás halálosan megsebesült. Futólésben sietett a veszedelem színhelyére egy szakasz gyalogos katonaság. A tüntetők kövekkel dobálták a katonaságot, mire a csapat sertiizet adott. Rettenetes jajveszéklés támadt és a nép szétfutott. A golyók nyolcz embert halálosan találtak s azok ott az utcza porában haltak meg, kivülök még két súlyos sebesültje van az összeütközésnek. Ez a vérontás nem hűtötte le a szenvedélyeket, sőt ellenkezőleg még elkeseredettebb a választási küzdelem. A jelöltek dr. *Löwenstein* lengyel demokrata, *Balicky* önálló demokrata, *Kobryn* ukrainai jelölt, *Paipp* zionista és *Nacher* szociáldemokrata.

Drohobyczból jelentik: A nemzeti demokraták kezdtek a zavargást és többször megtámadták a lengyel demokratákat. Már délelőtt a városháza elé tódultak és tüntelést rendeztek a polgármester ellen, akik azzal vádoltak, hogy törvényt ellenében a lengyel demokratapárti jelöltjeinek segít. Délután azonban még nem volt baj. Mikor délután

Boryslawban a városba esődültek a petróleumtelepek munkásai és megtudták, hogy a polgármester pártoskodók, a nemzeti demokrata választókkal együtt ismét a városháza elé mentek tüntetni a polgármester ellen. A bányamunkások kövekkel dobálták be a városháza ablakait s fenyegetőztek, hogy lerombolják az egész épületet. A rendőrség és a csendőrség tehetetlen volt a tüntetők szemben és a polgármester hívta segítségül a katonaságot. A tüntetők a katonai csapatoktól sem rettentek vissza, noha a gyalogság szuronysegezve nyomult előre. Ekkor jöttek a huszárok. Mikor a tüntetők a harmadik roham után is kövekkel dobálták meg a katonaságot, a gyalog csapatok több sortűzöt adtak. Néhányuk szerint négyszer, mások szerint ötször dőrtült a sortűz. Nyolcz ember meghalt, a sebesültek száma igen nagy. A vérontás után a tömeg rémülten szétfutott. Most katonaság czirál az egész városban, nehogy a zavargások megismétlődjenek.

Drhobyecből jelentik: Délben a lengyel demokrata párt és a néppárt között tettelegessé fajult a választási agitáció. A tömeg ellepte a szavazóhelyiség környékét és olyan fenyegetően viselkedett, hogy a választás vezetője a katonaság intervencióját kérte. A lovaság kétszer ugratta szét a tüntetőket, aztán ugyancsak kétszer szuronyt szegezve oszlatta föl a tömeget a gyalogság. A tüntetők közpört zudítottak a katonákra. A gyalogság vezetője harmadszor is rohamra vezényelte a csapatokat s most történt az, hogy a tömeg megtámadta a katonákat. Ökolnyi kódarabok repültek a huszárok közé, akik egyelőre tétlenül várták a fejleményeket. A kódobálásoktól sok huszár megsebesült, akárhányan lebuktak a lovokról és egy huszár főhadnagy súlyosan megsebesült. Egy gimnáziumi diákot a lovaskatonák egyike kardjával fejbe sújtott.

Bécsből jelentik: Azon hírekkel szemben, hogy egy galicziai küldöttség a belügyminiszter előtt a drhobyeci választókerületben előfordult állítólagos választási visszaélések miatt panaszt emelt. A Korrespondenz Wilhelm megállapítja, hogy a belügyminiszter egyáltalában nem került abba a helyzetbe, hogy a bizottságot fogadta volna. A bizottság miután a miniszter éppen távol volt, Wenedikter előadó osztálytanácsosnak adta elő kívánságát és tőle csak azt a felvilágosítást kapta, hogy ugyanezen ügyben a miniszteriumhoz már távirati panaszok érkeztek, melyek, mint az összes többi választási panaszok is, az illető tartományi főnökhöz utaltattak át.

A holnapi pótválasztások.

Holnap lesznek az osztrák pótválasztások 168 kerületben s ezek fogják eldönteni a parlamenti pártok számarányát. Minden érdeklődés a bécsi pótválasztások felé fordul, mert ezekben a német szabadelvűek hallani sem akarnak arról, hogy a szociáldemokraták ellen a keresztényszocialistákra szavazzanak. Ilyen körülmények közt könnyen megeshetik, hogy a 23 kerületben, amelyekben pótválasztás lesz, a keresztényszocialisták döntő vereséget fognak szenvedni. Azzal már körülbelül tisztában van a párt, hogy vezére és életelője, Gessmann több vezértársával együtt kibukik. Már beszélnék is róla, hogy mi módon lehetne lemondásra bírni valamely biztos vidéki kerületben valakit, illetőleg valakiket, hogy helyet szorítsanak Gessmannak, esetleg Liechtenstein hercegnek, talán Weisskirchnernek is.

Erősen tartja magát az a hír, különösen a csehok kolportálják, hogy báró Bienerth már elhagyta a kabinet lemondását. De ha ennyire még nincs is élére állítva a válság ügye, hogy krízis van, azt a kormány táborában sem tagadják.

A pótválasztásokon 44 keresztényszocialista, 69 német szabadelvű, 60 német szociáldemokrata, 39 cseh szociáldemokrata, 32 cseh agrárius, 32 cseh klerikális, 13 ifjúcseh, 15 nemzeti, 8 olasz és 4 délszláv jelölt áll szemben a mérkőzésekben.

A pártok eddigi számaránya az első főválasztás után ez: 67 keresztényszocialista, 47 német szabadelvű, 44 szociáldemokrata, 56 cseh, 17 olasz, 29 délszláv, 18 lengyel, 5 bukovinai ruthén, 1 nagynémet, 1 zionista és 4 dalmáciai horvát.

KÜLFÖLD.

Uj szófiai követünk. Szófiából jelentik: Báró Biskra távozó osztrák-magyar követ ma átnyújtotta a királynak visszahívó levelét. Gróf Tarnowski újonnan kinevezett követ délután fogja átnyújtani megbízó okmányát.

Az osztrák-magyar-olasz szövetség. A „Neue Presse“ mai estilapja hosszabb cikket közöl az Olaszország és a monarchia közötti szövetségről és egy beszélgetést ír le, amelyet munkatársa egy számottevő olasz politikussal folytatott. Az olasz politikus a többi közt a következőket mondta:

— Ha a hármasszövetséget meg akarjuk újítani, akkor a viszonyoknak alaposan meg kell változniok. Itáliának meg kell győződnie arról, hogy Ausztria érzi a szövetkezés szükséges voltát és érzi, hogy nagyon tanácsos egy harminczöt millió lakost számláló állammal jó barátságban lenni. Az a tradíciókhoz való merev ragaszkodás, amely Itália életfeltételével nem egyeztethető össze, nem vezethet jóra. Mi nem csak békét akarunk Ausztriával, hanem arra a gazdasági és kulturális barátságra törekszünk, amelyet Luigi Luzzatti egy szerencsés pillanatában úgy jellemezett, hogy „osztrák-olasz egység az adriai tengeren“. Ausztria ne utasítsa vissza azt a kezdet, amelyet mi becsületesen nyújtunk feléje.

A bolgár választások. Szófiából jelentik: A nagyszoboranyeba megválasztottak 355 kormánypartit, 42 agráriust, 6 szocialistát, 5 liberálist, 4 radikálist, 4 sztambulovistát és 8 demokratát. Még 18 választókerületben a választási eredmény ismeretlen, de ezek előreláthatólag kormánypartiaknak fognak jutni. A megválasztottak között van Radoszlav is. Cernadiev, Merinov és Toncevev megbuktak. A nagy szoboranyei képviselőinek megválasztása alkalmából a koalíciós kormány által elért váratlan siker mindenkit meglepett és meggyugtatólag hat a közvéleményre. A demokraták, akiknek a legutóbbi szoboranyban 176 szavazatuk volt, most csak 8 mandátumot kaptak. Fügyelemre méltó a szociáldemokraták sikere, akiknek a múlt szoboranyban nem volt mandátumuk és most 6-ot nyertek. Mint ellenzék csakis a 42 parasztpárti képviselő jó tekintetbe, ezek azonban semmiképpen sem fogják a tervezett alkotmánymódosításokat megakadályozhatni.

A czári család utazása. Pétervárról jelentik: A czári család a „Standard“ jacht fedélzetén a finn vizekre utazott. A kronstadti kikötőben az amerikai hajóraj üdvözléssel fogadta a czári yachtot.

A román király pohárköszöntője. Bukarestből jelentik: Károly király Peles kastélyban az orosz katonai küldöttség tiszteletére déjeunert adott, melyen a következő pohárköszöntőt mondotta: Kiváló örömmel üdvözölöm Önöket körünkben. Jelenléti emlékezetembe idézi azt a szívemnek oly kedves időt, amely hadseregeink barátságát a csatatéren pecsételte meg. Örömmel megragadom a szerencsés alkalmat, hogy poharamat Miklós czár egészségére üritsem és melegen kívánom boldogságát és vitéz hadseregének dicsőségét. A czár és a czárné éljenek!

A bolgár miniszterelnök helyzete. Szófiából jelentik: A „B. T. U.“ megezőfolyja a Tribunának azt a külföldön is elterjedt híret, mely szerint a király és Gesev miniszterelnök között az Aehrenthal gróffal való találkozás ügyében nézeteltérések merültek fel.

A görög liberálisok. Athénből jelentik: A liberális párt képviselői az alkotmánylevizió befejezése alkalmából bankettet adtak Venizelosz miniszterelnök tiszteletére. A liberális klub elnökének válaszul, dicsérte a liberálisok művét és kijelentette, hogy a népnek teljes bizalma van a liberális párthoz.

Török foglyok oroszországban. Konstantinápolyból jelentik: A porta a pétervári kormánytól több pánszláv agitáció miatt letartóztatott ottomán mohamedán szabadon bocsátását kérte.

Diaz Spanyolországba megy. Santanderből jelentik, hogy az Ypiranda gőzös fedélzetén Diaz volt elnökkel és családjával odaérkezett. A lakosság

nagy óvációt rendezett az exelnök mellett, aki meghatottan köszöntö meg a rokonszenvet. Diaz Svájcba készül, hogy ott egy fürdővel kezeltesse magát, aztán Alfonz király meghívására vissza fog térni Spanyolországba és véglegesen Santanderben akar letelepedni.

A Munkácsy-siremlék felavatása

— Gróf Andrássy Gyula beszéde. —

Budapest, június 19.

A Kerepesi-ut melletti temetőben vasárnap délelőtt meghatóságában magasztos ünnepség folyt le. A kegyelet és hála ünnepe. Ama, sajnos, nagyon kevés nyilvános ünnepségeink egyike, amelyeket nem zavar meg se társadalmi, se természeti disszonancia: Munkácsy Mihály siremlékét a hivatalos tisztelet és a nagy közönség meleg részvételével, a leggyönyörűbb nyári időben leplezték le.

Nagy művészi geniusza megbékélten lebegett az ünneplő sokaság fölött, amely évtizednél hosszabb idő mulasztását pótolta, s talán egy lépéssel közelebb hozta a Munkácsy-szobor megalkotásának pillanatát.

Hogy ki volt Munkácsy, azt elmondotta gróf Andrássy Gyula abban a magasan szárnyaló, lendületes beszédben, amely plasztikusan vetítette lelkünk elé nemzetünk leghíresebb festőművészenek alakját, világraszóló jelentőségét, s amelynek hazafias lángja és költői szépsége áthevítette a hallgatók kedélyét, könyeket gyűjtött a szemekbe.

És ez a tömörségében klasszikus beszéd olyan igazságokat revelált, amelyek hivatják a temető kökerítésén túl, a képzőművészi körök világa fölött is élénk visszhangot kelteni s gondolkodóba ejteni.

Művészetének ereje abban állott — hangsúlyozta gróf Andrássy Gyula a többek közt, — hogy egyéni nagyságán át nézte a természetet, hogy a természetben azt látta meg, ami hozzá méltó volt, ami olyan nagyszabású volt, mint ő maga.

Aposztrofálta Munkácsynak minden ízében teljes magyarságát és hangsúlyozta, hogy Magyarországnak olyan emberekre van első sorban szüksége, mint amiké Munkácsy Mihály volt.

Mélyen megnyugtatók ezek az aranyszavak. Mert amilyen igaz, hogy nemzetünknek Munkácsyokra nagy szüksége van, épen olyan igaz, hogy áldás e nemzetre, ha a Gondviselés olyan államférfiakkal áldja meg, akik nagy jait fölismerik, megértik, megbecsülik.

Az ünnepségre messze világitó fényt vetett Prohászka püspök eszmékben gazdag beszéde és jóleső érzés lopózott a szívembe József főherceg koszorúfeliratának olvasásakor. Bár csak ne állna a Habsburg-ház sarjai között olyan egyedül, elszigetelten, midőn Munkácsy geniuszának e szavakkal hódol:

„Hazánál nagy fiának, a lángésznek, a nagy akotónak, hálás megemlékezésül.“

Az ünnepről itt adjuk részletes tudósításunkat:

A hársfavirág édes illatában uszó, rigódaltól hangos kerepesi-uti temetőben, verőfényes vasárnapi időben leplezték le a „Krisztus festő“ Munkácsy siremlékét. Az ünnepségre sok ezer főre rugó közönség gyűlt egybe a Kerepesi-temetőbe, de a rendőrség az ünnep színhelyét kora reggel erős kordonnal zárta el s azontul csakis a meghívottakat bocsátották be. A rendőrséget maga dr. Boda Dezső főkapitány vezette, Bónis István rendőrkapitány segédkezésével. A leplezésre legelsőként a Képzőművészeti Társulat vezető férfiai érkeztek meg s kövessel s utánuk megérkezett Munkácsy özvegye, akit gróf Andrássy Gyula elnökkel az élen a társulat vezetősége fogadott. Munkácsynó nyomban sátrába vonult, ahol Lotz mester özvegyével és annak Kornélia leányával beszélgetett. Csakhamar megérkezett a mester látyja is, Munkácsy Emil nyugalmazott pénzügyi tanácsos, a feleségével, valamint a Munkácsy-családdal rokonságban lévő Zsilinszky Mihály titkos tanácsos a feleségével, Földváry József miniszteri osztálytanácsos, Föld-

váry Emilia, dr. Dirner Gusztáv egyetemi tanár és a felesége, továbbá a Röck-család tagjai.

Tíz óra előtt kezdett a sir környéke népesedni. Az első között érkezett Hazai Samu honvédelmi miniszter és Prohászka püspök, aki a hercegprímás képviselőjében, teljes püspöki ornátusban jött el. A Képzőművészeti Főiskola és az Iparművészeti Iskola ifjúsága, meg a MÁV. gépgyáranak a munkásai az emlék körül állottak föl s az általuk zárt kordon is percek alatt szorongásig megtelt az ünneplőkkel, akiknek a sorában a fent említettek kívül ott voltak még: gróf Széchényi Béla, báró Harkányi Frigyes, Wlassics Gyula, báró Radvánszky Albert, Beöthy Zsolt, Heinrich Gusztáv, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Széll Kálmán, gróf Zichy János kultuszminiszter képviselőjében Molnár Viktor államtitkár, Karátsón Lajos, Ottlik Iván, Kálmán Gusztáv, Stetina József, Jakabffy Imre, Rohonyi Gyula, Jeszenszky Sándor államtitkárok, Fülepp Kálmán főpolgármester, dr. Antal Gábor református püspök, Szmeccsányi Miklós, dr. K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály főnöke, dr. Majovszky Pál a művészeti ügyosztály h. főnöke, Skerlecz Iván miniszterelnökségi elnöki tanácsos, Herczeg Ferenc, az Újságírók Egyesületének, Szalay Imre a Nemzeti Múzeum, Kammerer Ernő a Szépművészeti Múzeum, Radisich Jenő az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Szinyei-Merse Pál és Várdy Szilárd a Képzőművészeti Főiskola, dr. Czákó Elemér az Iparművészeti Iskola új igazgatója, dr. Magyary Géza dékán, a Tudományegyetem képviselője, dr. Huttyra Ferenc az Állatorvos Főiskola rektora, Mészáros Imre az Opera, Tóth Imre a Nemzeti Színház, Mihálovich Ödön az Országos Zeneakadémia igazgatója, Barát Ármin kir. tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda vezetője, stb. Testületileg jelent meg a Képzőművészeti Főiskola és az Iparművészeti Iskola egész tanári kara és ugyancsak testületileg jelentek meg mindannyian a művészek is.

József főherceg és neje, *Augusta* főhercegné asszony, legidősebb fiukkal, *József* Ferenc főherceggel, pontban 10 órakor érkeztek. A fenségek kíséretében voltak Oreczy Szerafin bárónő főudvarmesternő, gróf Szápáry József titkos tanácsos, főudvarmester és Kratochwill Károly őrnagy, József Ferenc főherceg nevelője. A bejáratnál gróf Andrássy Gyula élén báró Forster Gyula és Hauszmann Alajos társulati alelnökök. Az üdvözlés után kíséretükkel nyomban a számukra emelt díszsátorba vonultak és azonnal felhangzott a „Szózat”, melyet Kun László karnagy vezetésével mellett az Országos Szimfóniai Zenekar hatvan tagja játszott.

Az áhitatot gerjesztő nemzeti dal elhangzása után gróf *Andrássy* Gyula, mint a Képzőművészeti Társulat elnöke, a főhercegi sátorral szemben állított emelvényre lépett és a következő beszédet mondotta:

Tisztelt közönség! Különös szerencsémnek tartom, hogy a mai kegyeletos ünnepélyt én nyithatom meg. Különös szerencsémnek tartom ezt, mert Munkácsyt személyesen ismertem, szerettem és nagyrabecsültem. És mert meggyőződés, hogy Magyarországnak leginkább olyan emberekre, a kultura olyan munkásaira van szüksége, mint Munkácsy volt.

Munkácsy valóban kiváló egyéniség volt. Ami természetes is, mert olyan művész, mint ő, csak rendkívüli ember lehet. Munkácsy azért volt nagyszabású festő, mert nagyszabású ember volt és a természetet nagy egyéniségen át nézte. Mert őt a természetben csak a lényeges, csak a jellegzetes, csak a nagyszabású érdekelte, csak az, ami ő hozzá hasonlított.

Valamely ország művészetének állapota, nivója leginkább attól függ, mennyi és minő nagy művészi tehetség birt valamely korban az országban kifejlődni és érvényesülni. Ezért olyan kincs a nemzet számára egy olyan zseni, mint Munkácsy volt. S különösen becses Munkácsy számunkra azért, mert specifikusan magyar művészi talantum volt. Külföldön tanult, külföldön élt, de azért magyar volt tetőtől talpig. Nemesak azért szerette hazáját és föld-

jét, hanem azért is, mert amiben nagy volt, az a legnagyobb magyarnak és legtöbbszörre jellegzetes tulajdonsága.

Munkácsy jellemvonása a monumentális nagyságban, a póz nélküli komolyságban állott. Azokban a jellemvonásokban, amelyek Arany Jánost és Deák Ferenczet tüntették ki s amelyet a specifikus magyar föld, a nagy magyar Alföld fejleszt az embereken.

A magyar Alföld nem olyan szines, nem olyan formagazdag, nem olyan tiszta, átlásztó levegőjű, mint Olaszország vagy Spanyolország, a művészet e klasszikus otthonai. Nem is olyan fantasztikus és misztikus, mint aminő az alpesi vidékek szoktak lenni, hanem széles határaival, tág látókörével, nagy és egyszerű formáival, szép világitásaival, monumentális és komoly, sőt néha komor benyomást kelt a lelkekben. A magyarban is van cigányzenés és tulipán-ladás czifraság és sallang. Mégis legnagyobb zsenink rendszeren mindig az egyszerűben fogják a nagyot és a monumentális komolyságban fogják ideáljukat keresni.

Munkácsy mindenesetre ilyen volt. Egyszerűen és igénytelenül nagy.

De nem akarok Munkácsyról többet beszélni. Hisz nem az én feladatam őt ma méltatni.

Az én feladatam csak az, hogy mint a Képzőművészeti Társulat elnöke, megköszönjem azoknak fáradozásait, akik ezen emlék létesülését lehetővé tették. Megköszönjem azoknak fáradozásait, akik összegyűjtötték a szükséges pénzt. Ezek között elsősorban meg kell köszönnöm fáradozásait a Képzőművészeti Társulat alelnökének, báró Forster Gyulának. Meg kell köszönnöm a katolikus főpapságnak áldozatkészségét, amely tetemes összeggel járult Munkácsy emlékének költségeihez.

Köszöntöm továbbá József főherceget, aki családjával megjelent és a mai nap fényét emelte és akinek szíve ma megint együtt dobog a nemzet szívével.

S legyenek üdvözölve mindazok, akik ma idejöttek az ünnepély fényét emelni és elsősorban legyen üdvözölve a nagy művész busz özvegye, akinek fájdalmát bizony nyhíteni fogja az a nagy kegyelet és szeretet, amelyet a nemzet férje iránt érez.

Ezekután átadom a szót Jendrassik Jenő festőművész urnak, aki mint művész, meltebb nálam a nagy művész emléket megünnepelni.

A nagyhatású és általánosan mély megindulást keltő beszéd után *Jendrassik* Jenő festőművész, a Képzőművészeti Társulat helyettes-igazgatója lépett a szószékre s felavató beszédet mondott, amelyben átadta az emléket a székesfőváros gondozásába.

A beszéd végével lehullott az emlékműről a lepel és látható lett Telcs Ede szobrász sikerült művészi alkotása. A magyar természetből faragott emlék a magyar művészet gyászoló géniuszát ábrázolja, amely megkoszoruzza Munkácsy szíjének fejját. *Vaszilievits* János alpolgármester beszéd kíséretében vette át a székesfőváros gondozásába az emléket.

Ekkor következett a siremlék megkoszoruzása. Az első koszorút *József* főherceg, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat védnöke tette az emlékre a következő szavak kíséretében:

Hazánk nagy fiának, a lángésznek, a nagy alkotónak hálás megemlékezésül.

A főherceg pompás babérr koszoruján széles aranyfelirású piros-fehér szalag díszlett.

A főrendiház koszoruját br. *Harkányi* Frigyes tette le, a képviselőházét *Berzeviczy* Albert, a kormányzó *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, a hercegprímás és az egész magyarországi klérusát *Prohászka* Ottokár püspök gyönyörű beszéddel hulmozta el, amely igen nagy hatást tett a közönségre. Különösen ezek a mély értelmű szavak vibráltak át a lelkeket:

— A hála és tisztelet érzelmeivel jövök ide, hogy a magyar katolikus egyház, öminenciájára, a bibornok hercegprímás és az egész magyar katolikus püspöki karnak hódolatát mutassam be a nagy Krisztust dicsőítő művésznak. Eljöttem ide azzal a meggyőződéssel, hogy azoknak koszoruját nem hiányozhatik itt, akik éppen hisznek a lélek életében és akik hisznek abban az olajban, amelylyel az Isten felkent királyokat, papokat, prófétákat, vértanúkat. Munkácsy Mihály prófétai géniusz volt, küzdő, imádkozó géniusz volt, mert

lefogta az eszmét és sugárkát varázsolta, hogy végtelen ideig nekünk sugározzát. minke; melegítsen, minket gazdagítson.

A Kossuth-párt koszoruját *Szebeny* Antal, a nemzeti munkapártét *Nyegre* László, a Justh-pártét *Ráth* Endre, a néppártét *Szmeccsányi* György, a fővárosét *Vaszilievits* János alpolgármester, Pest vármegyéjét *Fazekas* Ágoston alispán, Munkácsy szülőkörének, Bereg vármegyének képviselőjében *Várdy* Gyula orsz. képviselő, Munkács város képviselőjében *Bay* Gábor polgármester, az ev. ref. egyház képviselőjében pedig dr. *Antal* Gábor püspök tettek koszorút. Koszorút helyeztek még a siremlékre az ágostai hitvallású evangélikus egyház képviselőjében *Zsigmond* Jenő, a Nemzeti Kaszinó képviselőjében gróf *Hadik* Barkóczy Endre, a Pesti izraelita hitközség képviselőjében *Grauer* Vilmos, a Magyar Képzőművészeti Egyesület képviselőjében *Róna* József elnök, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum képviselőjében dr. *Kammerer* Ernő igazgató, a Magyar Nemzeti Múzeum képviselőjében *Szalay* Imre, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum képviselőjében *Radisich* Jenő, az Országos Magyar Iparművészeti Társulat képviselőjében gróf *Hadik*-*Barkóczy* Endre, az Országos Magyar Kir. Állami Festőmesterekiskola képviselőjében *Benczur* Gyula, az Országos Magyar Kir. Állami Szobrászati Mesterekiskola képviselőjében *Strobl* Alajos, az Országos M. Kir. Képzőművészeti Főiskola tanári kara képviselőjében *Aggházy* Gyula festőművész, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola tanári kara képviselőjében *Ujváry* Ignác festőművész, a Magyar Mérnök- és Építész Egylet képviselőjében *Sándy* Gyula építőművész, a Magyar Építőművészek Szövetsége képviselőjében *Lechner* Ödön első mester, a Nemzeti Szalon művészeti egyesület képviselőjében *Déry* Béla igazgató, a Művészház művészeti egyesület képviselőjében dr. *Rózsa* Miklós igazgató, az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat képviselőjében *Irányi* Dezső szobrászművész, a Debreczeni Műpártoló Egyesület képviselőjében *Bosznay* István festőművész, a Kecskeméti Művésztelep képviselőjében *Iványi*-*Grünwald* Béla festőművész, a Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület képviselőjében *Csernovits* Agenor alelnök, a Szolnoki Művészegyesület képviselőjében *Lippich* István igazgató, a Magyar Képzőművészeti Egyesület képviselőjében *Soós* Elemérné, báró *Korányi* Anna elnök, a budapesti Tudományegyetem képviselőjében dr. *Magyary* Géza prodékán, a Kir. József Műegyetem képviselőjében *Hauszmann* Alajos prorektor, az Országos Kaszinó képviselőjében *Lisznyai* Damó Tihamér igazgató, az Állatorvosi Főiskola képviselőjében dr. *Huttyra* Ferenc rektora, a Kisfaludy Társaság nevében dr. *Beöthy* Zsolt elnök, a Petőfi Társaság nevében dr. *Fereczky* Zoltán alelnök, az Újságírók Egyesülete nevében *Herczeg* Ferenc elnök, az Otthon Kör nevében *Rékosi* Jenő elnök, az Operaház nevében *Mészáros* Imre igazgató, a Zeneakadémia nevében *Hubay* Jenő hegedűművész, a Nemzeti Színház képviselőjében *Tóth* Imre igazgató, a Vigaszínház képviselőjében *Faludi* Miklós igazgató, a Király-színház és Magyar Színház képviselőjében *Szirmai* Imre, *Kreccsányi* színtársulata képviselőjében *Kreccsányi* Ignác igazgató, a Városligeti Színház képviselőjében *Feld* Zsigmond igazgató tettek koszorút. Kívülük még számos egyesület és magánosok részéről, összesen hetvennél több szébb-nél-szebb koszorú borította a siremlék piederstálját.

Munkácsy Mihály özvegye a magyar mezők szerény buzavirágából font, s nemzeti színű szalagokkal átkötött hatalmas koszoruját minden szóval többet mondó könyvek közt helyezte az ő feljethetően nagy „Miskája” sirhalmára. Gróf *Andrássy* Gyula az özvegyet bemutatta a főhercegi párnak, akik hosszasan elbeszélgettek vele a mosterről. Gróf *Andrássy* ezután *Telcs* Ede szobrászművészt, az emlék alkotóját mutatta be a fenségeknek, akiknek melegen gratuláltak sikeres alkotásához. A művész után gróf *Andrássy* elnök *Lesskó* János titkár, az ünnep főrendezőjét vezette a fenségek elé, akinek a főherceg elismerését nyilvánította az ünnep fényes sikere alkalmából. A bemutatások után a vendégek megnézték a siremléket és visszavonulván sátrukba, állva hallgatták végig a Himnusz, amelyet ismét a zenekar adott elő. Ezzel az ünnep véget ért. Az emlékre elhelyezett rengeteg koszorú szalagjait Munkácsy özvegyének a befelgyezésével Munkács városa fogja megkapni és azokat örökidőkre Munkácsy szülőházában helyezik el.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Földrengések Budapesten és vidékén

— A kecskeméti veszedelem. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Ma hajnalban ritka jelenség érintette a fővárost: egy kelet felé húzódó földrengés ejtette utjába Budapestet. Szerencsére a gyenge erejű földrengés sem Budapesten, sem a vidéken nem okozott károkat.

A földrengés a budapesti egyetemi obszervatórium műszerei mutatói szerint nyolcz perczig tartott. Négy óra 22 perczkor kezdődött és négy óra 30 perczkor végződött. A rengést sokan érezték. Az ablakok megrezegtek, különösen a külső részek felé, a Zuglóban, Zugligetben, ahol úgy érezték az emberek, mintha dübörgő társzekerek robognának el a lakások előtt.

A rengés vonala Szolnokig és Kecskemétiig nyúlt el. A közbeeső községekben a budapestihez hasonló jelenségeket észleltek. A földrengést kísérő moraj azonban a falusi népet ijedelembe ejtette. Valószínű, hogy a ma hajnali földrengés azonos karakterű a már régebben észlelt alföldi földrengésekkel, amelyek egyike Kecskeméten kisebb károkat is okozott. A tudósok szerint ez a földrengés a nagy magyar Alföld lassu süppedésének a következménye.

A földrengésről a következő jelentéseink szólnak:

Budapesten.

A földrengést Budapesten ma hajnalban érezték. A Nemzeti Múzeum pinczejében elhelyezett szeizmográf jelzései szerint a Budapesten észlelt és 4 óra 22 perczkor megkezdődött földrengés közepes erősségű volt és alig pár pillanatig tartott. A földrengés ereje komolyabb bajt sehol sem okozott, egyes helyeken az ablakok összetörték ugyan és a butorok megremegtek. A legerősebben volt érezhető az Izabella-utcában, ahol a 48. szám alatt lakó Pászán János rendőrfogalmazót a földrengés egyik hulláma kivetette az ágyból. Nagyon baj azonban itt sem történt.

A fővárosnál erősebb hullámu földrengés volt azonban a főváros környékén, főleg Budakeszin, ahol a nyaralók ijedtükben az erdőbe menekültek. Budakeszin egyébként mindössze egy rozoga csűr dőlt össze. A Zugligetben is heves rengést érezték, különösen a Budakeszi-ut mentén és a Kuruczles környékén. A Kunossy-villának néhány ablaka be is zúzódott.

Kecskeméten.

(Saját tudósítónktól.) Kecskemét és környékének lakosságát félelmes izgalomban tartja az a földrengés, amely ma reggel két ízben is komoly veszedelemmel fenyegette ezt a várost. Ma reggel félöt órakor irtózatossá zajjal lökte ki ágyaiból az embereket valami ismeretlen erő. Az emberek a leghiányosabb öltözékekben rohantak ki az utcára, rettenetes félelem vett erőt mindenkin, mintha ezer terhekkel megrakott szekér vágatna a köves utcán, úgy hallatszott a lárma, amely a föld mélyéből jött és összeszorított minden szívet. És közben mindenki érezte azt az északról dél felé tartó erős lökést, amely tizenkét másodperczen belül háromszor megismétlődött.

Reggel hét órakor ismét megismétlődött, de már kisebb mértékben az előbbi földrengés. Közben erős szélvihar dühöngött. A kecskeméti híres kollégium kéménye bedőlt, egy tanyai ház beroskadt és több kisebb épületben okozott a földrengés és az erős vihar károkat.

Ilyen földrengés már több ízben volt Kecskeméten és környékén. Az első, amelyre élő emberek emlékeznek, 1867-ben történt, de a legerősebb az összes veszedelmek között az 1899-iki volt, amikor is 110 apró földrengést állapítottak meg. Ez a földrengés hasonló volt a maihoz, de rettenetes erejével még a mainál is nagyobb pánikot idézett elő. Ekkor történt, hogy a zsidó templom fala oldalt egészen végig hasadt és egy leány az ijedségtől megőrült.

Történeti időkre visszamenőleg is megállapít-

ható, hogy Kecskemétet és környékét már több ízben fenyegette a földrengés veszedelme. A hatóság most, már hosszabb idő óta végeztet egyetemi tanárokkal és geológusokkal kutatásokat, hogy megállapítsák, miért éppen ezt a vidéket látogatja leggyakrabban a veszedelem. Az eddigi megállapítások szerint a nagy magyar Alföld tengerfenék volt, a melynek legmélyebb pontját az a hely képezte, ahol most Kecskemét épült. Kecskemét alatt körülbelül 1000 kilométer mélységben nagy földüregek vannak és itt, az üregekben történő össesomlások és földesuszamlások okozzák a föld mozgását és azt a pokoli zajt, amely ilyenkor érezhető. A geológusok a földrengéseket erősségük szerint osztályozzák és a legerősebb földrengést ötös fokozattal jelölik. Jellemző a kecskeméti földrengés erősségére, hogy az hármaskozatu volt, míg az 1899-iki a három és feles fokozatba került.

Kecskeméten még nagyon félnek a további földrengésektől. A lakosság állandó izgalomban van és attól tart, hogy a lökések meg fognak ismétlődni.

Délután 3 óra 27 perczkor ismét megrendült a föld hatalmas dübörgéssel és középerős rázással, azonban a kilengés korántsem volt oly erős, miut a hajnali órákban.

A vidéken.

Pusztadános és környékén ma hajnali 4 óra 20 perczkor földrengés volt. Különösen dr. Unger Alajos birtokán észlelték jól a rengést, az ágyuk megmozdultak s földalatti moraj hallatszott.

Alberti-Irsán ugy benn a községben, mint künn a szőlőkben, ahol már több fővárosi család nyaral, ma reggel 4 óra 20 perczkor földrengést érezték, a tárgyak megmozdultak helyükből. Dr. Muzsik István egészen jól érezte a rengést, ágya megmozdult, úgy, hogy ki is ugrott az ágyból. Künn a szőlőkben is érezték a rengést, a tárgyak megmozdultak, moraj kísérte a rengést s úgy érezték, mintha a vasajtókön dörömböltek volna.

Szolnokon 4 óra 2 perczkor három földrengés volt érezhető, amelynek hatása alatt a nehezebb tárgyak is megmozdultak helyükből.

Fülöpzálláson ma reggel 4 óra 15 perczkor néhány másodperczig tartó földrengést érezték, morajtól kísérve.

Nagykörösről jelentik: Ma reggel félöt órakor oly földrengés volt, mely egy erősség, mint időtartam tekintetében jóval fölülmulta a két év előtti észlelt földrengéseket. Ijesztő erős lökésre ébredt a lakosság s a lökések erősödő morajjal tíz másodperczig tartottak s a lökések 5-6 ízben megismétlődtek. A szobákban az üvegek és edények esőrpölvé összeverődtek és a butorok megmozogtak. Nagy rémület vett erőt a lakosságon az eddig még nem észlelt erős földrengés miatt. Délután 4 óra tájban a földrengés megismétlődött délszaki irányban, mely fokozódó erővel husz másodperczig tartott. A szobában a butorok meginogtak és megrendültek. Erősödő földalatti morajjal, gyorsan egymásután, majdnem összefüggőleg következtek a rettenetes lökések.

A főlegyházi jelentések is arról számolnak be, hogy éjjel 4 órakor háromszor egymásután három perces földrengés volt érezhető, amely kisebb falrepedéseken kívül kárt nem tett.

Külföldön.

Bellunoból táviratozzák, hogy Agordo környékén a legvidéken erős földrengés volt, amely száztizenöt házat elpusztított. Hajnalban történt a földrengés, a lakosság a szabadba menekült. Mindössze két emberélet veszett oda.

Figyelmeztetés!

Az „Egyetértés“-re sem a Magyar Kiviteli és Csomagszállítási Részvénytársaság, sem az Általános Beszerzési és Szállítási Részvénytársaság utján előfizetni nem lehet.

Ennek folytán a lapot csak azoknak küldjük, akik közvetlenül az „Egyetértés“ kiadóhivatalánál (Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 32.), akár kihordó utján, akár posta utján fizetnek elő.

Egy kis gyerek életéből

vagy

ne vegyünk új ruhát!

Az apa: Gyere fiacskám, veszek neked nyári ruhát, mert egyszerre nagyon meleg lett.

Pistike (hét éves): Papa kérem, nem kell nekem új ruha... A régi még nagyon jó...

Az apa: Hogyan ne... Bele se férsz... Gyere csak... (Viszi a gyereket egy kőszáru izletbe.)

Pistike (az ajtóban ptyeregve): Papa kérem, ne itt vegyünk.

Az apa: Ugyan már... Tavaly is itt vásároltunk és nagyon jól adtak.

A segéd (nagy, szőke ember, ásó kezekkel): Ah nagyságos ur... Ruhát tetszik parancsolni a kis fiúnak... Majd adunk valami szépet... Talán valami finom kis matróz-ruhát? Vagy olyat, mint a tavalyi? (Megragadja áldozatát.)

Pistike (sugva a segédhez): Ha megint csipni fog, beleszurok a lábába...

Az apa: Mutasson valamit, azután majd olyat veszünk, amilyen a gyerekeknek tetszik...

A segéd (megforgatja Pistikét): Rám bízhatja Urasága... Ilyen jótartású gyerekekre könnyű valami fessét találni... (Lerángatja Pistikéről a ruhát, azután beleereszti valami barna csudába. Lehet vadászöltöny, de lehet valami bányász-uniformis. Egy bizonyos: a gyerek a feje bubjáiig elmerül a nadrágban.)

Pistike (síránkozva a mélyből): Apuska...

A segéd: Hopla, ez egy kicsit nagy... (Egy rántással kihuzza a gyereket a nadrágból.) Stern ur, a barna 52-ekből... Ez pompásan fog állni, majd meglátja Urasága...

Pistike (sírva): Ne vegyünk új ruhát!

A segéd: Ezt próbáljuk, fiatal ur... (Begyő-nőszöli a gyereket egy nadrágba, amely olyan szűk, hogy belevág a gyerek husába...)

Pistike: Ez vág...

A segéd: Nem vág, csak egy kicsit foss. (Neki-feszíti a térdét a gyerekeknek, hogy be tudja gombolni a nadrágot.) Ez egy olyan ruha, hogy csak Bécsben lehet párját találni.

Az apa: No Pistike, jó ez a ruha...

Pistike (sírva): Vág...

A segéd (belelarsog): Ez egy nagyszerű ruha... Majd meg tetszik látni a kabátot... Tessék csak fiatal ur... (Beleszorítja a kékülő gyereket a kabátba.) Ugy áll ez, Urasága, mint a parancsolat. (Lenyomja a gyereket bel vállát.) Iyef még nem tetszett látni gyerekruhában... (Jobb kezével a fejénél fogva huzza fölfelé a gyereket, a balkezevel lefelé rángatja a kabátot.)

Az apa: A vállánál ránczos...

A segéd: Nem ránczos ez, nagyságos ur, csak, tetszik tudni, a gyerek nem áll mindíg egyenesen... (Lenyomja a gyereket mind a két vállát, fölhuzza a ruha gallérját, összeszorítja egy kapocsosal a nyakon, úgy hogy a gyerek szeme majd kiugrik.) Most tessék nézni, nagyságos ur...

Az apa: Nyakba mintha szűk volna egy kicsit...

A segéd: Hová tetszik gondolni? A három ujjam kényelmesen befér. (Vastag ujjait beássa a gallérba. A gyerek úgy nyujtogatja a nyelvet, mintha a doktor biztatná, hogy mondjon á-t.)

Az apa: Azt hittem...

A segéd: Rosszul tetszett látni... Sőt, az egész kezem befér. (Izzadt tenyerét kétségbeesetten gyömöszöli a ruha gallérjába.) Éppen jó... Ha egy kicsit bővebb volna, be kellene vonni...

Pistike (beleharap a segéd kezébe): Neszo...

A segéd (kéjjel): Így is be lehet vonni egy kicsit... (Összemarkolja hátul a gallért, hogy a gyerek ajdulozni kezd.)

Az apa: Miért vágsz ilyen grimaszt? Nem tetszik a szín? Akkor mutasson másikat, mert csak olyat veszek, amilyen a gyerekeknek tetszik.

(A kintás elülről kezdődik.)

Ray.

Törvényt ülnek Achim Andrásért.

— A Zsilinszky-fiúk az esküdtek előtt. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Alig múlt el hat hete annak, hogy Achim András országgyűlési képviselőt, a csabai parasztszervezet politikai ellenfelének egyik fia agyonlőtte. Lázba, valóságos forradalomba sodorta ez az eset Békéscsabát és vidékét, ahol a demagóg parasztszervezet úgy uralkodott a népén, mint a királyok. Ennek a szenzációs bűnpörnek a tárgyalását kezdte meg ma reggel a gyulai törvényszék esküdtbíróháza. A vádlottak padján két fiatal ember, Zsilinszky Gábor és Endre ül. Kiméretlen harezot kell vivniük a maguk igazáért, de ez a harez voltaképpen mégis csak az urak és parasztszervezet harca. Még most is ott lebeg a tárgyalóteremben a politikai gyűlölet levegője, amely ezt a szomorúan véres tragédiát szülte.

Békéscsabában még sajátos helyi viszonyok is komplikálják a bűnpörvet. Az urak és parasztszervezet apró, évtizedes csatározásai után ez a mai nap a döntő ütközet napja. És ki tudja, nem hoz-e majd az ítélet kihirdetése újabb forradalmat ebbe a zavaros, izgalmas tüzfészekbe.

A mai tárgyalásról tudósítunk a következőket jelentés:

Kezdődik a tárgyalás.

Az elnök reggel nyolcz órára tüzte ki a tárgyalás kezdetét, de már egy órával előbb gyülekeztek a törvényszék épülete előtt azok, akik kíváncsiak voltak a tárgyalásra. A kapunál két esendő és két törvényszéki szolga vigyázott arra, hogy csak azok mehessenek be, akiknek a törvényszék elnöke belépőjegyet adott. A félnyolczórás vonattal érkezett meg Békéscsabára Achimné ötven gyászba öltözött hiva. Csendes, szomorú emberek, akik jegy nélkül léven, nem mehettek a terembe, hanem részint az utcán, részint a folyosón várakozva lesik a tárgyalóteremből érkező híreket. Részvételt veszik körül Achim gyászoló özvegyét és fekete ruhába öltözött szép két leányát, akik jegyet kaptak és végig jelen voltak a tárgyaláson.

Az ítélőtáncban dr. Gálbory József elnököl, szavazó bírák Hubay Lajos és Tóth Ferencz. A vádhatóságot dr. Liszy Viktor királyi ügyész képviseli, védők dr. Kenedi Géza és dr. Keppich Frigyes. A sértett képviseletében dr. Fényes Samu jelent meg.

Az elnök kiadja a parancsot, hogy vezessék be a vádlottakat. Szuronyos börtönőrök között lép be a két Zsilinszky-fiú. Mindkettőn zsakettben vannak a fölöttébb izgatottnak látszanak. Előbb a vádlottak személyazonosságát állapítja meg az elnök. Zsilinszky Gábor 1888-ban született, evangélikus vallású, vegyész-mérnök, büntetve még nem volt. A másodrendű vádlott, Zsilinszky Endre, 1886-ban született, ügyvédjelölt. Főlvastatja most az elnök a tanuk névsorát, amelyben első özvegy Achim Andrásné. Következik ezután az esküdtszék megalakítása. Rendes esküdtek lettek: Hegedűs József könyvvezető Gyula, Szilágyi Andor földműves Gyula, Baki László vaskereskedő Békés, Kohn Géza kereskedő Békés, Bollán Kálmán kereskedő Orosháza, dr. Igaz Pál ügyvéd Békés, Benedek Márton kereskedő Orosháza, Ailer Gábor földműves Gyoma, Horváth István kereskedő Tótkomlós, Galgóczy Géza uradalmi ispán Döböz, Fock Zsigmond kereskedő Orosháza, Groo Mihály és Gyula, Pótesküdek: Balla Sándor uradalmi tisztartó Szarvas, Schwab József asztalos Gyula. A védők a csabai esküdteket kivétel nélkül visszavetették.

Az elnök ezután főlvastatta a vádirat rendelkező részét, amely gyilkossággal vádolja a két Zsilinszky fiút.

Zsilinszky Gábor vallomása.

Most a vádlottak kihallgatására került a sor. Először Zsilinszky Gábort hallgatták ki.

A vádlott kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, Achimot nem ismerte csak látásból és Browningját még a múlt évben vásárolta. A revolvert Csabán is állandóan magánál hordta, mert félt az esetleges támadásoktól. Ugyanezért hordott fivére is revolvert magánál.

Az elnök: Tudja-e azt, hogy atyjának kellett lennie az esküdtszék tagjával?

A vádlott: Igen, tudom. Ősszel Achim beszámolt a tetteimről s akkor sulyosan megsértette apámat. Mi figyelmeztettük atyánkat, hogy kérjen elégtételt Achimtól. de ő azt válaszolta, hogy ne avatkozzunk a dolgába. Megpróbáltunk loyagias módon

elégítelt szerezni s kértük atyánkat, hogy egyezzen ebbe bele. Atyánk azt felelte, hogy Achim nem az az ember, akivel loyagiaskodni lehet.

Elmondja most a vádlott, hogy Achim lapja, a Békéscsabai Friss Ujság, atyjáról azt írta, hogy a megyegyógyházi parcellázásnál visszaéléseket követett el, hogy egy mérnök inzultálta és egy Pándy István nevű ember arcza is köpte. Ekkor elhatározták, hogy elmennek Achimhoz s megkérkik, szüntesse be támadásait. Nem gondolták, hogy Achim a saját lakásán inzultálni fogja őket.

Az elnök: Önöknek minden eshetőségre el kellett készülniük. Figyelmeztetem önt, hogy a csendőrmester előtt azt mondták, hogy azért mentek Achimhoz, hogy inzultálják.

A vádlott: Ez tévedés. Mi akkor meg voltunk zavarodva. Nem mondhattuk ezt az őrmesternök. Elmondja ezután a vádlott, hogy Achimot a Nádorkávéházban is keresték, de ott sem találták. Megállapodtak, hogy úgy sem lehetne vele ma beszélni, mert szombat lévén, bizonyára be van rugva, tehát hazatértek és lefeküdtek. Másnap reggel, megállapítás szerint elindultak, hogy Achimot a lakásán keressék föl. Endre sétatálcát vett magához, s ellenben kutyakorbácsot tett zsebébe, mert pálcáját nem találta. Önkénytelenül tette zsebre a kutyakorbácsot is, a revolvert pedig öltözködés közben, mint ahogy megszokta. Endrénél van-e fegyver, arra nem is gondolt. Mikor Achim házához értek, egy cselőleánytól megkérdezték, itthon van-e Achim?

Igen felelte a leány. Utána mentünk. A cseléd azt mondta, hogy be fog jelenteni a gazdájának. Hosszas várakozás után a belsőbb szoba felé tartottunk és ajtaján kopogtattunk.

Szabad! — hallatszott ki onnan. Beléptünk. Bátyám, mint az idősebb, elől ment. Achimot szemben, a szoba sarkában a falhoz támaszkodva találtuk. Két-három lépést tettünk feléje. Achim botot szorongatott a kezében, a bot a földet érte.

Az elnök: Milyen bot volt az?

A vádlott: Azt hiszem, fekete színű. (Felmutatják Achim botját.) Hogy ez volt-e, nem tudom, lehet.

Milyen messze állottak önök Achimtól?

Olyan messze, mint én most az elnök urtól. Talán hat lépésre. Én bemutattam magam, bátyám azonban nyomban beszélni kezdett, anélkül, hogy bemutatkozott volna. Amennyire visszaemlékezem, mikor én beléptem és nevem mondtam, bátyám már is így szólt:

Achim ur, eljöttünk önhez, hogy a Békéscsabai Friss Ujságban azokat a rágalmakat, amelyek edesatyánk és nagybátyánk ellen szórt, vonja vissza és kérjük, hogy a hajszát szüntesse be.

Nem kihívó hangon, hanem nyugodtan mondta ezt. Achim erre ránk kiáltott:

Takarodjatok ki innen!

Bátyám nyugodtan felelt:

De igenis, jogunk van, hogy beszéljünk önnel, Achim ur. Nem is fejezhettem be szavaimat, Achim ur botot emelt rá és fejbe sújtotta. Bátyám az ütést karjával elhárította, de a bot ballában érte. Erre bátyám is fölemelte botját és rásuított Achimra. Nem tudom, nem láttam, érte-e az ütés, csak annyit tudok, hogy felülről lefelé sújtott. Ekkor Achim az ágyra terpe, fojtogatta, lába már alig ért a földig. Segítségért nem tudott kiáltani. Ekkor én rákiáltottam: Achim ur, ne bántsa a bátyámat, mert lővök. Még nem vettek ki revolveremet, de mikor láttam, bátyám mozdulni sem tud, lőttem rá. Achim fölkel, a bátyám is és kimentünk a szobából.

Nem állta valaki az utjukat?

Nem volt senki.

Az egyik tanu azt állítja, hogy valaki egy székkel emelt ön ellen.

Ez nem igaz.

Őn azt mondja, hogy Achim lába felé lőtt. Hogy merte ezt tenni, mikor a bátyja lábát is találhatta volna.

Láttam, hogy az Achim lába lefelé van, a bátyámé fölfelé.

Hány lépésről történt a lövés?

Két-három lépésről.

Zsilinszky Endre.

Tíz percz szünet következett, majd Zsilinszky Endrét hallgatták ki. Nem érzi magát bűnösnek. A revolvert még 1908-ban vette Nagyszalontán és rendszeren magánál hordta. Elmondja a gyilkosság előzményeit és előkészületeit.

Az elnök: Nem gondolták, hogy Achim brutális lesz?

Bizonyára megfordult bennünk az a gondolat, hogy tetteleg is ellenünk fordulhat.

Erről nem beszéltek?

Nem beszélünk róla.

Nagyon különös, hogy erről nem beszéltek. Nem is olyan különös, mert valószínűbb volt, hogy kapunk valami elégtételfélt.

Kenedi Géza védő számos tanu kihallgatását kéri, akik bizonyítják, hogy Achim Andrástól az egész város rettegett, revolver nélkül nadrágos

ember nem mert az utcára lépni, hogy Achim egy rendőrré is rálőtt és ezer korona díjat tüzött ki a főszolgabíró fejére.

Achimné kihallgatása.

Következett Achim Andrásné kihallgatása. Elmondja, hogy nem volt odahaza, mikor az eset történt. Budapesten tartózkodott, csak a halálos ágyon találkozott az urával. A vizsgálat során — ugymond — már elmondtam, hogy mikor az uram a tanyán tartózkodott, valaki belőit az ablakon. A „Békéscsabai Friss Ujság“ kiadójától, Staffeltől hallotta, hogy ott jártak a Zsilinszky-fiúk, azt üzenték a férjének, hogy majd leszámolnak vele. Az uram erre azt mondta, hogy az olyan kutya, amely ugat, nem harap.

Az elnök felmutatta Achimnének a bűnjelek közt őrzött botot, melyet az utóbbi időben Achim már nem hordott, hanem a kamarában tartott.

Az elnök: Ez a bot a kamarában volt, mikor a Zsilinszky-fiúk ott jártak? Megesküdne erre?

Achimné: Igen.

Töltött revolverrel szokott-e a férje járni?

Igen, a revolver, akkor reggel is ott volt az éjjeli szekrényen.

A bíróság elrendelte a tanu megesketését, de mielőtt erre sor került volna, Achimné el akarta mondani, hogy mit beszélt az urával a halálos ágyán.

Mondtam neki, — ugymond — te erős ember, hogy elbántak veled! Mondtam neked, hogy ne irjál lapokat. Az uram erre azt felelte, hogy hiszen orvul támadtak meg, az egyik fü hátulról fejbevágtá, a másik rálőtt.

Menekülni akartam, — mondotta — de megbotlottam a pokróczban és elbuktam.

Az elnök: Ezt ön nem vallotta a vizsgálóbíró előtt. Megesküszik arra, amit most mondott?

Megesküszöm — felelte Achimné.

A tanu ezután megeskették, ami ellen a védők semmisségi panaszt jelentettek be.

A bíróság ezután főlvastatta Achimnak a halálos ágyán tett vallomását és a bonczolási jegyzőkönyvet.

Egy órákor a tárgyalás félbeszakították.

A délutáni tárgyalás.

Három órákor folytatták a tárgyalást. Azokat a hírlapi közleményeket olvasták föl, amelyekben Achim L. András vehemens támadásokat intézett Zsilinszky Endre, a vádlott ifjak atyja ellen, majd pedig a többi akták fölvastása került sorra.

A kihallgatások során elsőnek a bíróság az orvoszakértőket hallgatta ki. Reisz Miksa csabai főszéki orvos előadja, hogy az eset után megvizsgálta ifj dr. Zsilinszky Endrét s rajta két helyen 3—5 nap alatt gyógyuló, minden valószínűség szerint botütéstől származó sérülést talált.

Fényes Samu, Achimné jogi képviselője itt közbeszólt és ezeket mondja Reisznak: Hallottam, hogy az orvos ur már többször hangoztatta e szavakat: „Szeretném már Achim veséjét bonczasztalomon látni, csak akadna valaki, aki megölné. Majd adok én bizonyítványt!”

Reisz Miksa orvoszakértő erre így válaszolt: Nem így áll a dolog. Már évekket ezelőtt mondtam egyszer Achimról, akit megfékezhetetlennek ismertem, hogyha tovább garázdálkodik, nem lesz jó vége a dolognak.

Fényes Samu állításának bizonyítására Hrabovszky Pál és Pollák Arnold kihallgatását kéri elrendelni, a törvényszék azonban a kihallgatást nem rendeli el. Fényes semmisségi panaszt jelent be.

Dr. Zöldi János megyei orvos szakvéleménye szerint a lövés nem volt halálos jellegű. Ha Achim kellő időben belegyözik abba, hogy mütétet végezzenek rajta, rövid idő múlva fölépült volna.

Hasonló szakvélemény után Feldmann Ignác kórházi főorvos, dr. Bécsi Károly főorvos, akik egyben igazolták, hogy a tett elkövetésekor a Zsilinszky-fiúk beszámíthatóság tekintetében nem jöhettek kifogás alá.

A fegyverszakértők.

Az orvoszakértők után a fegyverszakértők kihallgatása következett. Osváth János a főfegyvermester kifejti, hogy tizenöt lépés távolságból biztosan lehet czelezni. Megnézi Achim nadrágját és megállapítja, hogy nincs rajta pörkölés, amiből az következik, hogy a lövés nem történt közelről. Az elnök felszólítja a szakértőt, mutassa meg, hogy történhetett a lövés. Osváth az üres Browningot az egyik bíró felé tartja, mire a bíró önkénytelenül hátrahúzódik. Az elnök figyelmezteti a szakértőt, hogy tartsa lefelé a pisztolyt, mert, ugymond, a bíró ur fél. Ezután Eugyin István fegyvermestert hallgatták ki.

Az elnök kérdést intéz a védőkhöz, óhajtják-e az összes czikkeket felolvasását, vagy csak a feltétlenül szükségeseket. Kenedi Géza az összes czikkeket felolvasását kívánja. Az elnök bejelenti, hogy ma már tanukat nem fognak kihallgatni, mivel a czik-

kek felolvasása sok időt vesz igénybe. A tárgyalóterem közönségének nagy része erre eltávozik.

Először azt a cikksorozatot olvassák fel, amely „A parasztkirály birodalmában” címmel jelent meg. Közben bejött Achimné a terembe és hangos zokogásban tört ki.

Elnök a tárgyalást hat órákor bekezesztette és folytatását holnap délelőtt félkilencz órára tűzte ki.

A nyomorgó Achimné.

Gyuláról jelentik: Achimné egy ujságró előtt kijelentette, hogy családjával a legnagyobb szegénység elébe néz. Férjének rengeteg adóssága volt, amelyet a vagyonból fedezni nem lehet.

Achim hívei.

A tárgyalás folyamán elterjedt az a hír, hogy Bekéscsabáról 5000 paraszt fekete zászló alatt Gyulára vonult. Az elnök erre való tekintettel megfelelő számú csendőrségről gondoskodott és intézkedésére a katonaságot is készenlétebe helyezték.

Ki a postarabló?

— Kiderült a régi bűn. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A budapesti rendőrség fiókjában több ugynevezett „nyersügy” fekszik. Nyomozási eljárások, bűnök, megfigyelések, amelyekhez idő kell. Idő, amely alatt megéri a gyümölcs.

Ilyen elintézetlen, de érelés alatt álló ügy volt a jászberényi-uti postarablás ügye, amelyben két álló esztendeje dolgozott a rendőrség, míg végre annyira megérett az ügy, hogy rá teheték kezüket a postarablás tettesének torkára.

Sokan vannak, akik emlékeznek még erre az országuti támadásokhoz hasonló postarablásra amely olyan ügyesen volt elrendezve, mintha az előtérben valahol egy mozifényképész állott volna, hogy megörökítse a rémes történetet a mozgófényképszínházak számára. Két évvel ezelőtt, szürke alkonyatkor Juhász Lajos postakocsi pénzes küldeményeket vitt a Wertheim-zúrral lelakatolt zöld postakocsin. Egyszerre csak valaki hátulról felugrott a postakocsira. Felkapaszkodott a tetéjére, majd megtámadta Juhászt. Késével nyakon szurta és miután több sebet ejtett rajta, ledobta a bakról s elhajtott a kocsival. Másnap vérbe fagyva találták Juhászt és kirabolva a postakocsit.

A gyanu akkoriban Cseke József postakocsi ellen irányult. Elfogták és öt hónapot töltött vizsgálati fogságban, de nem lehetett rábizonyítani a postarablást. Olyan ügyesen védekezett, hogy el kellett bocsátani a vizsgálati fogságból.

A csendőrség azonban tovább nyomozott, de nem tudta kézrekeríteni a rablótámadót. Ujra felkérte tehát a fővárosi és a szomszédos városok rendőrségeit, hogy legyen segítségére a további nyomozásban. Ebből kivette a részét a budapesti rendőrség is, melynek detektívjei Cseke Józsefet állandóan ellenőrizték.

Igy tudták meg, hogy Cseke Monorra került. Egyik házat vette a másik után, földet is szerzett. De hát bizonyították nem volt ellene. Ekkor a rendőrség tudomást szerzett róla, hogy Cseke József egy Sós Károly nevű emberrel egy czellában ült vizsgálati fogságban. Cseke egy gyöngye pillanatában elmondta Sósnak, hogy ő követte el a postarablást. A pénzt pedig Monoron úgy elásta, hogy ha 5—10 évet kellene is élni, még akkor sem tudná megtalálni senki sem.

A rendőrség tovább nyomozott s megtudta, hogy Cseke a MÁV gépgyárába jár dolgozni időnként. Csak azért, hogy elterelje magáról a figyelmet és megtevesse az embereket. A detektívek elérkezettnek vélték az időt s Cseke Józsefet behozták főkaptányságra.

A postarablást tagadta, de arra a kérdésre, hogy honnan szerezte a házakra való pénzt, kielégítő választ adni nem tudott. A rendőrség miután kétségtelemnek tartja, hogy ő volt a tettes, őrizetben tartja, holnap folytatják a kihallgatást.

EGYHÁZAK.

— (A győri püspök beiktatása.) Győrben vasárnap délelőtt iktatták be az egyházmegye új püspökét, Várady L. Árpádot. A beiktatáson megjelent gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter is, a törvényhozás két házának számos tagja, a győri és a szomszédos egyházmegyéek és törvényhatóságok sok küldöttsége stb. Kilencz órákor kezdődött a püspökszentelési mise, amelyet Széchenyi Miklós nagyváradai püspök, Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök és Kutrovácz Ernő győri kanonok czelebráltak. Az egyházmegye nevében Mohl Antal cz. püspök üdvözölte latinul az új püspököt, aki ugyancsak latin allokuczióval felelt. A káptalan tagjainak üdvözölte után Várady L. Árpád a szászokra lépett és híveikhez fordulva fogadkozott, hogy minden társadalmi rétegnek egyformán akar főpapja lenni. A szertartások végetével a püspök a palotájába vonult vissza, itt fogadta a vidéki küldöttségeket, majd pedig a házi kápolnában három fiúnak feladta a bérnálás szentségét. A törvényhozás két házának jelenlevő tagjait gróf Apponyi Albert vezette a püspök elé, akit hosszabb beszéddel köszöntött; utána a vallás- és közoktatásügyi minisztérium nevében Balogh Jenő államtitkár üdvözölte az új főpáztort. Délután két órákor banket volt. Toasztal és táviratilag számosan köszöntötték Váradyt, többek között gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök és gróf Apponyi Albert, kinek felköszöntője után Czikatriczisz Lajos csongrádi főispán a püspök távollevő édesatyját köszöntötte fel.

— (A katolikus népszövetség flaskója.) Szegedről jelentik: Szeged-felsőtanyán vasárnap akarták megalakítani a katolikus népszövetséget. A gyűlés szónoka Sipos káplán, központi titkár volt, aki beszédében a szabadkőműveseket és a zsidókat támadta. A gyűlés után összesen három felsőtanyai ember lépett be a népszövetségbe.

— (A karlócai szerb kongresszus.) Karlóczáról jelentik. A kongresszus mai ülésén dr. Peles Dusan alelnök nyitotta meg. Boszaniac Pero előadó referálásában tárgyalás alá került a karlócai főesperességhez tartozó szerb lelkészek fölterjesztése, amelyben a kongresszusnak a horvát országos kormánytól való közbenjárását kéri, hogy a kormány vegye vissza azt a rendeletet, amelylyel a parokiális szessziókat községi pótdadóval terheli. A kongresszus egyhangulag elhatározta a kormánytól való közbenjárását. Ezután az elnöki javaslatra a kongresszus többsége a sajkaslaki szerb egyházköz-ség fölterjesztését, amelyben Tapavica dr.-nak bizalmatlanságot kíván szavazni, elutasítja, majd ismerteti előadó a temesvári egyházmegyei közgyűlés munkálkodásáról szóló jelentést, amelyet többek hozzájárulása után a kongresszus jóváhagyólag veszi tudomásul a temesvári egyházmegye jelentését. Legközelebbi ülés holnap délelőtt lesz.

— (Lőw Immanuel marasztalják.) Szegedről jelentik: Lőw Immanuel szegedi főrabbit tudvalevőleg a bécsi izraelita hitközség főrabbinak hívta meg. A város tanácsa Lázár György polgármester elnökletével tegnap elhatározta, hogy Lőwöt a város nevében átiratban kéri, hogy ne távozzék el Szegedről.

TÁVIRATOK.

Kikiáltották a portugál köztársaságot.

Páris, június 19.

A Havas-ügynökségnek jelentik Lisszabonból: Az itteni rendőrség Délportugáliában monarchista összeesküvést fedezett föl. A kormány által foganatosított intézkedések biztosították az összeesküvés elnyomását. Lisszabonban is elfogtak néhány embert. Az összeesküvők nagyobbára volt rendőrök és Franco volt miniszterelnök hívei.

Lisszabon, június 19.

Az alkotmányozó ülés mai megnyitása alkalmából a főváros zászlódiszben pompázik és az utcákon katonaság áll sorfalat. Braga ideiglenes elnök bejelentette a nemzetgyűlésnek, hogy a mai nappal befejeztnek tekinti misszióját és készül átadni az elnöki méltóságot a nemzetgyűlés által választandó utódának. A délelőtt nyugodtan telt el, ami a nagy számban kivonult katonaságnak és rendőrségnek köszönhető, féltő azonban, hogy a vidéken zavargások voltak, mert a kormány ellen nagy tüntetésekre készültek azokban a helységekben, amelyeknek népe royalista érzelmű.

Lisszabon, június 19.

A nemzetgyűlés amely 192 képviselőből áll, ma kikiáltotta a portugál köztársaságot és megszüntette a Braganza-dinasztia monarchiáját. A mai napot itt és az egész országban nemzeti ünnepként ülik meg. A nemzetgyűlés épülete előtt a helyőrség diszszázada tart szolgálatot.

Az albán zavarok.

Szaloniki, június 19.

Edhem basa jelentése szerint a fölkélok ismét megtámadták a selcei magaslatokat és megkísérelték a csapatok visszaszorítását. Az arnautákat a hegyi tüzérség a Kamari-hidig visszaszorította, mire a csapatok a hidat elfoglalták, miáltal a Szkutariból elindított dandárral való egyesülésnek minden akadályja megszűnt. A montenegrói határ közelében a tüzelést beszüntették. Az arnauták husz halottat vesztek.

Szaloniki, június 19.

A szultán ezerdán Monasztirba utazik, ahol pénteken az Isak-pasa mecsetében fog a szelamlíkon résztvenni. Szombaton a szultán visszautazik Szalonikibe, ahol a „Háreddin Barbarossa” hajóra száll és Konstantinápolyba utazik vissza.

Monastir, június 19.

Az itteni kormányzó, a hadtestparancsnok, a polgármester s egy képviselő ma eléje utazik a szultánnak, kinek érkezését keddre vagy szerdára várják. A szultán fogadtatására minden előkészület megtörtént. Vidékről és Albániából számos küldöttség érkezett. Konstantinápolyból rendőröket és csendőröket hoztak, hogy a szultán itt tartózkodása alatt fentartsák a rendet.

Szaloniki, június 19.

Torghut Sefket pasa közhírré tette a szultán amnesztiáját a Malisszia és Mirdita-vidék lakóihoz, valamint a szultán pénzajándékát az elpusztított lakóhelyek újóli felépítésének czéljára. Torghut Sefket pasa tudatja, hogy az ellenségeskedések immár véget értek, felszólítja a menekülteket, hogy Montenegrót hagyják el és térjenek vissza hazájukba és kilátásba helyezi, hogy a kormány meg fog felelni az ország kívánalmainak. — Torghut Sefket jelenti, hogy a csapatok az összes stratégiailag fontos pontokat megszállva tartják és hogy a Montenegróban lévő menekültek érintkezése a malisszorokkal immár lehetetlen. Sefket pasát a török-montenegrói határrendező bizottság elnökévé választották.

A marokkói helyzet.

Páris, június 19.

A Havas-ügynökség jelenti Fezból e hó 16-áról: Muley Zin trónkövetelő, aki Moinier tábornokkal Mekinezből ideérkezett, megjelent főváros, Muley Hafid szultán előtt, aki megbocsátott neki.

Páris, június 19.

A Havas-ügynökség jelenti Tangerből: Muley Hafid szultán tiltakozását spanyol csapatoknak Larasba való szállítása ellen a spanyol követnek átadták.

Orosz-török határincidens.

Konstantinápoly, június 19.

Portai hírek szerint néhány kozák Bajazidnál megkísérelte átlépni a török-orosz határt, amiben azonban a török csendőrség megakadályozta őket. A kozákok két csendőrt agyonlöttek. Az orosz konzul és az erzerumi váli a helyszínére ment, hogy megindítsák a vizsgálatot.

Konstantinápoly, június 19.

A porta a határincidens miatt lépéseket tett az orosz nagykövetnél, valamint Pétervárott. A Suinin című új határincidensről tesz jelentést, melynél orosz katonák egy török katonát és egy nomádot minden ok nélkül agyonlöttek.

Meggyilkolt bűnügyi felügyelő.

Kalkutta, június 19.

Minnevingben (Keletbengália) tegnap meggyilkolták Reikula bűnügyi felügyelőt. A tettesek elmenekültek.

képviselői társaságát és a monarchia országban nemzetgyűlési da tart szol-

fölkelők is- kat és meg- visszazori- alták, miáltal aló egyesülés- montenegrói k. Az arnau-

utazik, ahol g a szelamli- visszautazik a "rossza" hajóra sa.

parancsnok, a léje utazik a vagy szerdára den e5készü- számcs kül- rendőroket in itt tartóz-

stette a szul- dita-vidék la- edkát az el- ének czájára. az ellenséges- a a menekül- és térjenek hogy a kor- almainak. - otok az összes lva tartják és ek érintkezése eket pasát a tság elnökévé.

ezből e hó Moinier tá- jelenté fivére, csodálott neki,

Tangerbó! anyol csapa- n a spanyol

kozák Baja- k-crosz ha- örörs meg- t csendőrt az erzerumi gindítsák a

péseket teit rvárott. sről tesz je- örök katonát yonlítotték.

nius 19. tegnap meg- . A tettesek

Közgazdasági táviratok.

A berlini értéktőzsde.

Berlin, június 19. A tőzsde az új héten tul- nyomórészt nyugodt forgalom mellett indult. Élénk érdeklődéssel találtak kohóértékek, kü- lönösen Phönix és gelsenkircheniek, a vasipar helyzetének rövidesen való jobbrafordulása re- ményében, továbbá gyarmatértékek, a pétervári nemzetközi kereskedelmi bank részvények és Kanada-részvények, az ország alkormányzójának Kanada kedvező gazdasági kilátásairól szóló nyilatkozataira. Az érdeklődés középpontjában azon- ban varsó-bécsi vasut állott, melynek részvényei 4 százalékkal magasabban indultak, a további for- galomban azonban nagy eladásokra és élénk in- gadozás után 6 százalékkal csökkentek. Ez azután a többi értéknemeket, különösen a bányáértéke- ket kedvezőtlenül befolyásolta, ha az üzleti kedv hiánya következtében említésreméltó árfolyam- változások nem is állottak be. Kanada-részvények jól tartották magukat. A készáruipiac ipari érté- kei egyenletlenek voltak. Napi pénz 3 százalék és alább, ultimópénz (becslés szerint) 5-6 1/2 száza- lék, magánkamatláb 3 1/2 százalék.

Amerikai tőzsdék zárata.

	jun. 19.	jun. 17.	jun. 16.
<i>Newyork.</i>			
Buza helyben	93 3/4	95 1/4	95 1/4
juliusra	96	94 1/8	94 3/8
szeptemberre	95 1/4	93 3/4	93 3/8
Tengeri juliusra	61 1/2	61 5/8	61 5/8
<i>Chicago.</i>			
Buza szeptemberre	88 3/4	88 5/8	87 3/8
Tengeri juliusra	55 3/8	54 3/8	54 7/8

Newyork, június 19. Gyapot Newyorkban, helyben 15.30 (15.50), Gyapot juliusra 14.13 (14.73), Gyapot szeptemberre 14.58 (14.59). Gyap- ot New-Orleanban helyben 15 1/16 (15 1/16). Petrole- um Stand white New-Yorkban 7.25 (7.25), Perale um Stand white Philadelphiiában 7.25 (7.25). Pet- roum Refined in Caess 8.75 (8.75). Petroleum Cred it Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 8.50 (8.50) (8.50). Zsir Rohe és Brothers 8.65 (8.65).

Chicago, június 19. Zsir juliusra 8.12 (8.13). Zsir szeptemberre 8.27 (8.27). Szalonna short clear 8.18 (8.18). Sorlésush szeptemberre 15.20 (15.15).

UJDONSÁGOK.

Tragikum nélkül.

* * *

Mintha valami esoda történt volna a vi- lágban, a huszadik század második deczen- niumának elején, amikor pedig csodákban már csak a maradi lelkek hisznek. Az érett- ségi vizsgák mindenféle az országban befe- jeződtek; lezajlottak szép rendben. Az érett- ségi biztosok mindenhol a helyükön voltak és ime; egyetlen hír sem érkezett arról, hogy valamilyen maturálót kezet emelt volna ma- gára. Méreghez nem nyult egyetlen ifju sem; golyót senkisésem röpitett agyába; vízbe sem ugrott senki. Mi történt?

Talán jobb volna a kérdést úgy fölteni, hogy mi nem történt? Még nem állnak ren- delkezésünkre számbeli adatok arra vonatko- zólag, hogy hányan tették le sikerrel a matu- rát, hányan buktak. De már az eddigiekből, amennyire az eredményeket pozitív számadat- ok nélkül át lehet tekinteni, a bukások száma jelentékenyebben kisebb, mint tavaly, vagy harmadéve, vagy még előbb, amikor a diák- öngyilkosságok száma az érettségi után va- lósággal megdöbbentő volt.

Ilyenformán könnyű volna konzekven- ciákat levonni és megállapítani, hogy a bu- kások csökkenésével, a kétségbeesettek szá- ma is lepad. Egyebet csakugyan nem is lehetünk s megragadjuk ezt a tételt, hogy tovább következtethessünk s más valamit ál- lapithassunk meg, ami talán éppen olyan fontos, mint a tragikum elmaradásának kon- statálása.

Ha kevesebben buktak a matura után, ez nem azt jelenti egyszersmind, hogy a gyöngébb feleletek száma is kevesebb lett

volna, mint az előző években. Csak azt je- lenti, hogy a professorok és a kormánybiz- tosok nem bakafántoskodtak úgy, mint elő- zőleg. Világosabban kifejezve, nem nagyké- pűsködtek úgy, mint annak előtte, sem az írásbelin, sem a szóbelin.

Nyilván úgy okoskodtak, hogy ha va- laki nyolcz esztendei studium után annyira előrehaladt, hogy letehetne az osztályvizsgát, akkor minek megakasztani őket pályájukon, vagy néhány tuczatot közülök a kétségbe- esésbe, vagy az öngyilkosságba kergetni for- maság miatt, amelyet maturának neveznek? A kultúra nem lesz kisebb, sőt talán nagyobb lesz, ha többnek egyengetik az utját a föl- felé való haladásra. Több elégedett existen- ciának adnak lehetőséget, ami mindenképen üdvös lehet.

És miután ez kétségtelenül így van, kér- dezzük (és ez a konkluzió vége), minek egy- általában a matura? Igaz, hogy ezt már kér- deztük néhányszor. De talán elérkeznek ahöz az államraisonhoz az illetékes körök is és maguk előtt fölvetvén a kérdést, ők is levon- ják az utolsó konzekvenziát. (t.)

NAPIREND. Naptár: kedd, június 20.

Róm kath.: Szilvér p. vt. — Prot.: Szilvia. — Görög- orosz: június 7. Teodót. p. v. — Zsidó: Szivan 24. — A nap két reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két éjjel 12 óra 30 perczkor, nyugszik délben 12 órakor.

A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor.

A posta- és távirada vezérigazgatója fogad délben 12-2-ig.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Be- lépődij nincsen. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kí- gyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődij nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség- tára 9-2-ig. — Aquineumi Múzeum 9-4-ig. — Erzsé- bet Múzeum 9-4-ig. — Fővárosi Múzeum 3-6-ig. — Népművészeti kiállítás az Iparművészeti Múzeumban 9-1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Nép- rajzi kiállítás az Iparcsarnokban 9-7-ig. — Ráth Mu- zeum 10-4-ig. — Szechenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10-12-ig. — Tanszermúzeum 2-7-ig. — Technoló- giai Iparmúzeum 9-1-ig. — Vas- és fémipari kiállítás az Iparcsarnokban 9-7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-7-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyv- tára 9-12-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9-4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3-7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9-2-ig. — Technológiai Iparmúzeum Könyv- tára 9-1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Tavasz kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-6-ig. Belépődij 1 korona. — A bécsi „Secession” 10 tagjának kiállítása a Művészeti- honban. (IV., Váci-utca 9.) Nyitva reggel 10 órától este 8-ig. Belépődij 1 korona. — Történelmi Képesar- nok. Nyitva 10-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10-2-ig.

— A király. Bécsi jelentés szerint a király ma reggel a Hermes-nyaralóhoz épített ideiglenes kápolnában misét hallgatott, ezután a katonai fő- tiszték jelentését fogadta. Ezek után gróf Stürgkh vallás- és közoktatásügyi minisztert külön kihall- gatáson fogadta. Délben Ferencz Szalvátor főher- czeg jelent meg magánkihallgatáson az uralkodónál. A dezsény után a király sétautat tett az Állatkert-parkban. A király állapota minden te- kintetben allandóan kitünő. Június 28-án Ischlbe utazik a király, ahová Mária Valéria hercegnő már holnap elutazik.

A „Korrespondenz Wilhelm” jelentése szerint ő felsége lainzi tartózkodásához fűzött remények teljes mértékben beváltak. A felség igen megerő- södött, kedélyállapota allandóan igen jó. Délután az uralkodó Windischgraetz Erzsébet hercegnőt fogadta, aki köszönetet mondott az uralkodónak, súlyos betegsége idején tanúsított részvéteért. A király kegyesen fogadta a hercegnőt és annak fél- órás látogatása után sétát tett a kertben. Jól ér- tesült helyről származó hírek szerint a lainzi se- jour e hó 29-én ér véget, amikor is a felség Ischlbe utazik.

— Klotild főhercegnő Alesuton. Klo- tild főhercegnő ma Fiuméből Alesutra uta- zott. Tegnap gróf Wickenburg István kormányzó látogatást tett a főhercegnőnél a villa Giu- seppeban.

— Kossuth Ferencz üdülése. Mint érte- sülünk, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt il- lusztris vezére, Kossuth Ferencz most esütői- tőkön hagyja el a fővárost. Kurára megy Nau- heimba és onnan már majd csak a nyár vége felé tér vissza. Kossuth tudvalevőleg szomban két havi szabadságot kért és kapott a kép- viselőháztól.

— József főherceg Kaposváron. Kaposvárról jelentik, hogy József főherceg, a 3. gyaloghadosz- tály parancsnoka vasárnap este Kaposvárra érke- zett. A főherceg előzetes értesítésében a hivatalos fogadás mellőzését kérte és így csak a katonai hat-óságok fogadták a pályaudvaron; a főherceg és ki- sérete számára az Erzsébet-szállodában hét szobát rendeztek be. Ma hétfőn délelőtt a főherceg szem- lét tartott a 44-ik gyalogezred fölött, utána meg- szemlélte a Baross-utcai laktanyát és a Rózsá- utcai csapatkórházat és a délután félhat órai vo- nattal visszautazott Budapestre.

— Sztényi József jobban van. Vasárnapi lapszámunkban megemlékeztünk Sztényi József volt kereskedelmi államtitkár gyöngékedéséről. A beteg, mint értesülünk, már a napot ágyon kívül fölötötte, de miután sebe még nem gyógyult be, járnia nem szabad. Ha a javulás ilyen szépen halad előre, Sztényi József néhány nap múlva telje- sen fölépül.

— Károly Ferencz József főherceg London- ban. Károly Ferencz József főherceg, aki a ki- rályt az angol király koronázásán képviselni fogja, már elutazott Londonba és tegnap délután átutazó- ban Párisba érkezett, ahol a Meurice-szállodában szállt meg. Ma reggel a főherceg elutazott Páris- ból, de az eredeti utitervtől eltérőleg nem Doverbe, hanem Ostendebe, ahol Ferencz József megbízásából meglátogatja a belga királyi párt, azután hajóra száll és Londonba utazik. A pályaudvarról egyene- sen szállására, a Belgrave Squaren részére kibérelt házhoz hajtat. A főherceg hivatalos a Buckingham- palotában megtartandó mai udvari ebédre, este pe- dig résztvesz Southerland herceg bálján.

— Taft ezüstitakodalmá. Washingtonból je- lentik: Taft elnök mai ezüstitakodalmá alkalmából számos uralkodótól és államfőtől üdvözlő távirat- ot kapott. A fehérházban fogadás volt, amelyen négyezer ember jelent meg.

— Urnapi körmenetek a fővárosban. Az urn- napi isentiszteletet Budapesten csak a koronázó Mátyás-templomban, a belvárosi főplébánián és az óbudai templomban tartják meg Urnapján. A fő- város többi plébániái vasárnap reggel tartották meg az urnapi körmenetet. Nagy közönség gyült össze minden templomban, ahonnan a hívek verő- fényes nyári napon indultak a körmenetre. A kör- menetek a templomok közelében a világ négy tája felé felállított oltárnál az Oltári Szentséggel áldást adtak és visszatértek a templomokba, ahol Te Deum fejezte be az ünnepségeket.

— Az első Dreadnought vízrebocsátása. Fiu- méből jelentik: Gróf Wickenburg István fumei kormányzó pénteken a kormányzóság „Előre” nevű gőzösén Triesztbe utazik, hogy az első Dread- nought vízrebocsátási ünnepségén jelen legyen.

— Japán tiszték Budapesten. Ma este tíz tag- ból álló japán katonai küldöttség érkezett Buda- pestre. A küldöttség érkezését ma délelőtt Hotta őrnagy, a bécsi japán nagykövetség katonai attaséja bejelentette Hazai Samu honvédelmi miniszternek. A küldöttségben vannak Jamaguchi vezérőrnagy, tüzérdandárparancsnok, Toyobe vezérőrnagy, lovas- dandárparancsnok, Onoder alezredes, Nagasaka ale- zredes, Narutaki és Miyoshi őrnagyok, Bank kato- nai mérnök, a küldöttséget kísérik továbbá Sató ezredes és Sato őrnagy. Az érkezőket a pályaudva- ron Palotau Ödön budapesti japán konzul fogadta. Holnap délelőtt a küldöttség megtekinti a Ludovika Akadémiát, délután pedig Pécsre utazik az ottani hadapródiskola megsemlélésére.

— A német postások Budapesten. Ma, hétfőn este a német birodalom közel kétszáz postahivatal- noka érkezett hozzánk, hogy Budapest székesfővá- rost megismerjék, királyi postaintézményeit tanul-mányozzák és a magyar postássággal a kartási kap- csolatot megerősítsék. Az érkezőket Pozsonyban Spisich postatanácsos fogadta az ottani igazgatóság és mindkét postahivatal személyzetének élén. Az érkezőket Pozsonyban a Postatisztviselő Országos Kaszinója nevében Munkássy Mihály postafőtiszt üdvözlölte a Magyarországra először jövő kartársak- kat. Komáromban Mesterházy postafelügyelő, Vácott Bezay postafelügyelő üdvözlölte a német vendégeket. Budapesten, a Petőfi-téri hajóállomás- nál Demény Károly postafőigazgató, egy kiküldött bizottság élén fogadta az érkezőket, akikhez mint a magyar kormány képviselője és a magyar postás- ság megbízottja intézett üdvözlő beszédet, öröme- nek adva kifejezést, hogy Magyarországon vendégül láthatják őket. A német postásokat a Royal-szálló- dában szállásolták el. Este a Gambinus éttermében a magyar postásság ismerkedési estélyt tartott. A vacsora alatt a vendégek szórakoztatására az étte- remben a postások zenekara hangversenyezett. A német vendégek két napig maradnak Budapesten és ezalatt a főváros nevezetesebb épületeit és a szakin- tézményeket tekintik meg.

— Egy egyiptomi politikus halála. Alexandriában az intézkedéseket igazgató társaság elnöke, Riaz pasa, egyiptomi államférfi meghalt.

— A bécsi grafikusok Budapesten. A bécsi grafikusok vasárnap, ittlétük utolsó napján, délután a város vezetését tekintették meg. Reggeli után a tőzsde helyiségeit és az országház teremt szemléltek meg. Azután kocsi a várba mentek, és a Várpalotát, a Honvédszobrot, a Halászbástyát, a Mátyás-templomot keresték fel. Délben a társaság Budapest székesfővárosi vendége volt a margitszigeti Klekker-féle vendéglőben. Az ebédu megjelentek: Fülepp Kálmán főpolgármester, Vaszilievits János alpolgármester, Matlekovits Sándor v. b. t. t., Hennyei Vilmos posta és távirat-főigazgató, Lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos, Folkushán Lajos és dr. Déri Ferenc fővárosi tanácsosok, Hanvay Sándor kir. tanácsos, elöljáró, Schwarz Felix igazgató, Elek Pál, Herbst Samu, dr. Szalay Mihály igazgató, dr. Gelléri Gyula, Fritz Ármán, Moirét F. Odön, Löwy titkár, Vidor Simon és még számosan. Az első felköszöntőt Fülepp Kálmán főpolgármester mondotta a királynak. Utána Vaszilievits János a székesfőváros nevében üdvözölt a szép beszédben a vendégeket. A zajos ünnepzettel fogadott beszéd után az osztrákok részéről Honetz Richárd, a bécsi ipartestület elnöke szólalt fel és meleg köszönetét fejezte ki a főváros vezetőinek ezért a szíves vendéglátásért, amelyben a társaságot részesítették. Ezután dr. Szalay Mihály szólalt fel és a fogadóbizottság és a budapesti grafikai főnökök egyesület nevében megköszönte a főváros támogatását. Fel szólalt még Schwarz Felix, aki Matlekovits Sándort, a magyar ipar lelkes vezetőjét köszöntötte fel. Matlekovits Sándor, válaszul az üdvözlésre, a szabadság nagy értékét ajánlotta figyelmébe a két ország jelenlévő iparosainak, Pulipp Jakab, Falk Zsigmond lovagot elítette, aki néhány szóval megköszönte az ovációt. A bécsi vendégek délután egyegyed hat órakor utaztak el a nyugati pályaudvarról, ahova a vendéglátó főnökök és a főváros képviselői is elkísérték őket. A pályaudvaron Moirét F. Odön, dr. Szalay Mihály és Déri Ferenc tanácsnok búcsubeszédet mondtak a távozó vendégekhez, akiknek részéről Lysakowsky és Honetz válaszoltak. A búcsúzásnál vélelősen jelen volt és azt végighallgatta gróf Andrácsy Gyula is, aki ugyanezzel a vonattal utazott el Budapestről.

— Német-kínai orvosgyógyászat. Csingtauból jelentik, hogy a német-kínai orvosi fakultását 12 hallgatóval megnyitották. Több előkelő kínai családból való fiatal ember kérte még a felvételét.

— Népgyűlések Prohászka püspök mellett. Prohászka püspök méltatlan megtámadtatása a Vatikánból, országjárta nagy visszhangot keltett. A székesfehérváriak tüntető népgyűlésen akarják ragaszkodásukat kifejezni az indexre került püspökök iránt. Más értesülés szerint a budapesti katolikus polgárság is népgyűlésre szervekedik, amelyet egy hét múlva, a jövő vasárnapon akar megtartani. A rendezőségben nem csupán Prohászka hívei vesznek részt és a cél nem is valami túlságos agresszív föllépés Róma ellen. A mérsékelt tüntetéssel azt akarja a rendezőség elérni, hogy a népgyűlés minden katolikus arnyalat nevében hozza meg határozatát s így annak nagyobb súlya legyen Rómában. A népgyűlés, hivatalos szónokként egy egyetemi tanárt választanak, aki a határozati javaslatot is meg fogja szerkeszteni. Ebbe a határozati javaslatba azt fogják foglalni, hogy a magyar katolikus polgárság tájlatja azt a megalázást, amelyet kiváló püspökének el kellett szenvednie s fölkéri a magyar királyi kormányt és a hercegprímást, hogy járjanak közbe Rómában az index-kongregáció ítéletének megkorrigálása végett. Formális revíziót szándékoznak kérni s ezt annál is inkább vélik sikerrel hangoztatni, mivelhogy a mostani ítéletet Prohászka minden megkérdése és kihallgatása nélkül hozták meg.

— Lázongó falu. Aradról jelentik: Hanthó főszolgabíró elmozdította állásából Kozma Jánost, Kurtaker aradmegyei község helyettes bíróját, aki a lakosságot a községi bíró ellen izgatta abból kifolyólag, hogy a községi képviselőtestület felemelte a legelő bérét. A felbujtott emberek életveszélyes fenyegetésekkel illették a bírót, sőt a házat is felgyújtották. A lakosság körében levő izgatott hangulat következtében a csendőrségi kirendelést megerősítették. Néhány főbujtót letartóztattak.

— Fiume részvéte. Fiumei jelentés szerint a városi tanács nevében Mohovics Donato első alpolgármester távratot intézett Valerio trieszti podestához, amelyben Fiume városának mély részvétét fejezi ki a trieszti kikötőben történt katasztrófa fölött.

— Szétugrasztott czionistagyűlés. Dr. Grauer Vilmos, a budapesti izraelita hitközség elöljárója és dr. Káhn, a czionista vezér, szerencsétlen eszmétől ösztönözve, ma este hat órára gyűlést hívtak egybe a hitközség székházának dísztermébe. Meghívták erre nemcsak a lelkes czionistákat, hanem a társadalom és politika szereplő embereit, hogy alkalmat adjanak a jelzett szerencsétlen idea körüli nézetek kifejtésére. A megjelentek tömegét főként rajongó czionista egyetemi hallgatók alkották, de még ők is elámultak dr. Káhn tervein, amely dr. Grauer Vilmos megnyitó szavai után lett nyilvánvalóvá. Dr. Káhn nem chajtott egyebet, mint: a zsidók alalításnak zsidó népszervezeti egyesületet a katolikus népszövetség és kongregáció mintájára, amely országos kulturális és gazdasági tevékenységet fejten ki. Alig hangzott el a terv, az intelligens elemek felszisszentek és izgalmas hangulat közepette elleneztek a tervet, szemben a szüklátkörűek lelkesedésével. Valamennyien meggyeztek abban, hogy most, amikor végre lezajlott a kultuszvita a parlamentben, amelynek keretén belül annyi alaptalan bántalom langzott el a hazai zsidóság ellen, most a felekezeti harcok idején egyszerűen társadalmi rendet felforgató ötlet: megcsinálni egy zsidó kongregációt. Azt, amire szükség nincsen, ami csak jobban kiélezi a vallási differenciákat. Ezzel egyenesen szégyennek tennék a magyar zsidóságot, amely lelkes, jó hazafi mind a csak vallásban különbözik a többi magyartól. Ezt fejtegette dr. Hajdu Miklós, míg dr. Farkas Pál éles beszédben a politikai élet mutatta ki a képtelen tervnek. De a két ellenzón kívül nagy hatással volt a jelenlőkre Szabolcsi Mikse szerkesztő levele, aki tudatosan nem jött el és levélben tiltakozott az efafta tervek ellen. A levelet felolvasták s annak tartalma az ellenzón szónokok beszédével együtt annyira (Grauer és Káhn ellen fordította a hangulatot, hogy a tervet le kellett venni a napirendről és erre a gyűlést gyorsan bezárták. A jelenlők izgatott hangulatban oszoltak széjjel.

— Ló az automobilon. Különös összeütközés történt ma az Andrássy-ut és Sziv-utca keresztezésénél. A 224. számú automobil nekiment Schwarcz József bérkocsis egyfogatu kocsijának. Az autó előrésszel a ló alá futott, felemelte a levegőbe az állatot, amely minden módon szabadulni igyekezett kényelmetlen helyzetéből. Az összeütközésnek nagy közönsége volt, amely a rugdalózó lóhoz szorította dr. Országh Sándort és az édesanyját, akik a tolongás miatt nem tudtak az állat rugásai elől kitérni. Dr. Országh és édesanyja súlyos sérüléseket szenvedtek. A rendőrség a gondatlan automobilvezető ellen megindította az eljárást.

— „Maradt itthon kettő-három...” A magyar népdal bánatos hangon emlékszik meg azokról, akik katonasorból elmaradtak „Maradt itthon kettő-három nyomorult — Rátok lányok még az ég is beborult.” Azt kell idéznünk, amikor az idei sorozás gyászos eredményeit regisztráljuk. Zemplén vármegye területén például a sorozási eredmény valóságos siralmas volt: Ime: a sárospataki járásban 445 közül 165 távolmaradt, a bodrogeközében 1403 sorozóköteles közül 614 távol volt, besoroztak 158-at, a szerencsi járásban az 1002 felhívott közül 169-et besoroztak, távol maradt 316, a gálszécsi járásban távol volt 889 közül 717, a varannói járásban 940 közül távol volt 713, besoroztak vettek be, a szinnai járásban 1055 felhívott közül besoroztak 51-et, távol volt 310, a mezőlaborezi járásban 802 sorozóköteles közül távol volt 319, besoroztak 72-et, a nagymihályi járásban 1263 közül 868 távol volt és 119-et vettek be, a szinnai járásban 155 felhívott közül 692 távol volt. Sátoraljaúj helyben 411 sorozóköteles közül 152 maradt távol. — Mit jelent ez? Fél a magyar a katonai szolgálatól? Retteg a sorozástól? Elbukik talán a magyar legény pinczébe, padlásra? Vagy bujdosk az országuton, csak azért, hogy ne kelljen katonasorba lépni? Szó sincs róla. Amerikába vándoroltak ki. Maradt itthon kettő-három, ha nem is nyomorult, de szegény. Az is alig tudott megélni. Talán ez a sorozás mégis kissé kizajozanítja azokat, akik hivatva vannak örökölni a munkáskezek felett.

— Pusztító viharok. Vasárnap délután óriási vihar dühöngött Bécsben. Délután félöt órakor felhőszakadászerű esővel támadt fel az orkán, majd iszonyatos jégeső csörgött végig az utcákon. Különösen nagy volt a riadalom a Praterben, ahol tízezer számra sétáltak a vasárnapi kiránduló ők. Megismétlődtek a budapesti emlékeztető Király-díj jelenetei, a fényes női ruhák mind tönkrementek. A Prater öt centiméter magasan elárasztotta a viz, egyes alacsonyabb vendéglőköl az áradás egyszerűen kimosta az asztalokat és székeket, amelyek szétszórtan uszáltak ki az utestre. Némely helyen a vendégek ijedtükben az asztalokra ugráltak és szorult helyzetükből csak a tüzőtök mentették ki őket, akik a vizet kiszivattyúzták. A löversenyen későbbesett jelenetek játszóltak le. A közönség megstromolta a tribünöket, és a rendőröket, akik meg akarták akadályozni, hogy a közönség a tribünre feljuthasson, egyszerűen elkergették. A reggátán is nagy riadalmat okozott az árvíz, de ereje itt kevésbé volt pusztító, mert a városnak ez a része távol esett az orkán gócpontjától. A város belsejében a nyári kávéházak asztalait és székeit felforgatta az orkán. Betört a szélvédő üvegfalakat, megkoppasztotta és eldöntötte a lombos fákat. Félóra múlva mindenek vége volt, de a bécsiek vasárnapját alaposan tönkretette a zivatar. Florisdorfban a villám lesújtott egy embert. Alsergrund, Döbling, Waehring kerületeket pár perc alatt árasztotta el a víz, galambtojás nagyságu jég esett és a szőlőket tönkretette, a hatalmas ár a mélyen fekvő utcákat, pinczékét elárasztotta és a szegény embereknek nagy károkat okozott. A tüzőtőség százötven esetben vonult ki. A kár óriási.

Pozsonyi jelentés szerint az elmúlt éjjel nagy vihar pusztított Pozsony és környékén. A hegyekből lefolyó vízmennyiség a város alacsony részein behatolt a lakásokba és a vásárcsarnok fűtőházából a tüzőtőségnek kellett a vizet kiszivattyúzni. Pozsony vidékén is végigvonult a vihar és Lamács községhez tartozó Rozália-templomba a villám lecsapott. A torony tüzet fogott. Emberéletben azonban kár nem esett. — Reuttből jelentik, hogy tegnap délután itt és a környéken Lermossig és az Alsó-Lech völgyében óriási jégzivatar dühöngött és hatalmas károkat okozott. A szénatér is teljesen elpusztult. Sok száz ablaktábla és kirakat betört. A kóházatökök tönkre vannak téve, a bádogházatökök át vannak lyukasztva. Több embert a hét centiméter vastagságu jégsemekek megsebesítettek.

— Magyar vasutasok a finnknél. Helsingforszi jelentés szerint az Oroszországban tanulmányuton levő magyar vasutasok vasárnap ideértek és a pályaudvaron a magyar himnu szal fogadták őket. Az egybegyűlt közönség kalaplevéve hallgatta a himnuszt. A város és környékének megtekintése után a vendégek tiszteletére banket volt, amelyen a finnek és magyarok közt levő rokonságot számos pohárköszöntőben méltatták. A banketen ismét eljátszották a magyar himnuszt. A társaság innen Stokholmba utazott.

— A poste restante levél. Horváth János, a Forgács-utca 3. számú ház házmestere féltékenykedett a feleségére. Érthető izgalomba hozta tehát tegnap az a névtelen levél, amelyben egy ismeretlen jóakarója felhívja, hogy a bizonyosságot akar szerezni a felesége hűtlenségéről menjen el a postára és kérje el a nevére érkezett poste restante levelet. Abból megtudhatja, kivel követi el a házasságtörést a felesége. Horváth megszerezte ezt a levelet, amelyből megtudta, hogy Fischer Jenő lakatoslegény a vetélytársa. A házmester kezében konyhakéssel rohant be Fischer lakására, akit úgy összeszurkált, hogy a mentőknek kellett a Rókus-kórházba vinniük. Horváthot kihallgatás után a rendőrség elbozsátotta.

— Grand Fayence-szappan 1.50 kor.

— A női fogház felügyelője. Berlinből jelentik nekünk: Köpenickben az állami fogházban a felettes hatóságok vizsgálatot rendeltek el, mert a női foglyok közül egyik reményteljes állapotba került. A vizsgálat arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy egy fogházfelügyelő már régóta visszaélt helyzetével és sok női fogoly panaszt emelt ellene.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Battik Lajos földbirtokos ma este fél tíz óra után a Ferencz József-híd pesti részén föbelőtte magát és meghalt. Öngyilkossága oka: adósság. Battik Lajos a bátyja annak a Battik Sándornak, aki Gelléri Szabó János végrendeletét hamisította és e miatt most feleségével együtt fegyházbüntetést szenved el.

— **A nagy tengerész-sztrájk.** Londonba azt jelentették Newyorkból, hogy a nemzetközi tengerész-unióhoz tartozó Monos hajó legénysége csatlakozott a sztrájkhoz. Minden valószínűség szerint a partijáratok valamennyi hajójának tengerészei sztrájkba lépnek. A parti járatok már megakadtak és ha a hajóstársaságok a legrövidebb idő alatt nem teljesítik a bérköveteléseket, akkor 20.000 főnyire fog emelkedni a sztrájkolók száma. A matrózok minden egyes hajón megvárják az indulás perozét és közvetlenül az indulás előtt hagyják el a fedélzetet. — Amsterdami jelentés szerint a németalföldi kir. hajóstársaság által toborzott 15 matróz Hamburgból tegnap odaérkezett. A sztrájkolók megakarták az új munkásokat akadályozni, hogy a társaság irodájába menjenek. Ebből a rendőrök és a sztrájkolók között összeütközés támadt, amelynek folyamán a rendőrök fegyverüket használták. A sztrájkolók sikeresen négyet az új matrózok közül visszatartani, de a társaság a Pollux gőzöst kellő legénységgel el tudta látni és éjjel elindította. — Londoni jelentés szerint Glasgowban a matróz-sztrájk jelentékeny zavarokat okozott. A sztrájkolók gyűlésén felolvasták a párisi nemzetközi munkásszövetség levelét, melyben a szövetség rokonérzését és szolidaritását fejezi ki és közli, hogy lépéseket fog tenni annak megakadályozására, hogy francia sztrájkolókat toborozhassanak. Cardiffban a sztrájkolók több munkára hajlandó munkást a dokkba dobtak és a rendőrségnek nagy munkájába került őket megmenteni. — Glasgowból jelentik: A kikötői munkások ma reggel sztrájkba léptek. A kikötői kereskedelem teljesen meg van bénítva.

— **Kereskedősegédek tüntetése.** Ma este fél kilenc óra körül 250 kereskedősegédből álló csapat tüntetett az Andrássy-ut 11. szám alatt levő *Gaszner-féle* díszműarubolt előtt s hangosan lármázva követelték a még nyitva levő bolt bezárását. A VI. kerületi kapitányságról kivezényelt rendőröknek csak nagynehezen sikerült a lázongókat szétzúzgatni, de közben több előállítás történt. *Springer József, Goldstein Albert, Deuschl Mór, Rucherschmied Sándor, Schneller Dávid, Fischl Vilmos* és *Salgó Izsót* rendzavarás miatt és mert a rendőröknek ellenszegültek, előállították és az eljárást megindították ellenük.

— **Havazás nyáron.** Newyorkból jelentik: Mig az utóbbi napokban oly óriási hőség volt, hogy annak következtében sokan keptak rapszurást, addig tegnap váratlanul hóvihar tört ki. A hőmérő több mint 3 fokkal szállt alá. Körülbelül fél óra hosszat *sűrű hóréteg* fedte a háztetőket. Röviddel utána minden átmenet nélkül újra forróság állt be. Hasonló hirtelen időváltozás az utóbbi időben gyakran volt Newyorkban tapasztalható. Éppen ennek következménye az óriási arányokat öltött gyermekhalandóság.

— **Marostorda vármegyéből** jelentik: A *szele-havas* ormai fehérlenek a hótól. F. hó 16-án nagy havazás esett és olyan hidegre fordult az idő, hogy a havasok alatti községekben a téli ruhák is előkerültek.

— **Milliós vámesalás Amerikában.** *Washingtonból* jelentik: A hatóságok több millió dolláros vámesalásnak jöttek a nyomára. A családokat a kézműáruk behozatalával követték el. A vizsgálatot megindították.

— **Gyilkossági kísérlet.** Kispestről jelentik, hogy a rendőrség megindította a vizsgálatot *Mészáros Endre, Marton Ignác* kispesti és *Ékes István* budapesti lakosok ellen, akik vasárnap revolverlövéseket intéztek *Mészáros Endre* fivéréi, *Mészáros Imre* és *János* ellen a nyílt utcán. A lövések nem találtak. A rendőrség kihallgatta *Mészáros Imrét* és *Jánost*, akik azt vallották, hogy fivérük, *Mészáros Endre* segítőitársaival meg akarta őket gyilkolni.

— **A trieszti katasztrófa áldozatai.** Triesztből jelentik: Az eddigi megállapítások szerint az orkáncatasztrófának 18 emberélet esett áldozatul és pedig a *Nikolajos orosz* bárka 8 embere, az *Evangelistra görög* bárka 5 matróza, a *Barcola* mellett elsüllyedt *capodisztriai* halászbárka három embere és a *Mattia olasz* árboczos kapitánya. Eddig összesen hat holttestet találtak meg.

— **Nevet a Duna.** Valahányszor a pénzarisztokráciától hangos Lipótvárosi Kaszinó mulat, a visszhang tour-retour-jegygyel szállong a Kárpátok és az Adria között. De mivel a költő által megőnevelt két országhatár között folyik a Duna, módot adott a Lipótvárosi Kaszinó arra, hogy ez a jó öreg folyam, amely Schwarzwaldentől néma egyhangúságban hömpölyög a Fekete-tengerig, egyszer alaposan kinevesse magát. Ugy mondják, hogy a Duna a kacagástól majd kilépett a medréről, s amikor Deltájához érve elmesélte a rajta történt epizódot a Fekete-tengernek, az is rohögve csapkodta hullámain. Mint emlékeztet a Lipótvárosi Kaszinó bérbe akarta venni a kocolyázó egyeslet városligeti pavillonját a műtóval egyetemben. Miután ez a terv a vízbe esett, más vízi mulatsággal akart szolgálni a Lipótvárosi Kaszinó a tagjainak. Egy méla ötlettel kapcsolásban kibérelték a haza böleséről elnevezett „Deák Ferencz“ luxushajót és kirándulást rendeztek Visegrádig, egészen a Salamon-toronnyig.

A tömeges érdeklődés abban nyilvánult meg, hogy 300 tag váltotta ki a négykoronás részvételi jegyet. Az volt a jelszó, hogy eszöndes részvétel kéretek. Igen ám, csak hogy mire a hajó elindult, még 400 fel- és lemenőági rokon és tag ment fel és le a hajón, úgy hogy már alig tudtak szuszogni a nagy melegben. És elindult a „Deák Ferencz“, a hajó zakatolva csóválta a lapátjait, mi mindent nem kell megélni egy jó családból való luxushajónak. Egyes utasok ellentengernagyi sapkában komoran néztek a zajló Dunára és röviden szárazföldi patkányoknak nevezték a parton járkálókat. De a kirándulók javarésze verejtékezett s minden reménye horgonyát a jó hűvös uszonnába vetette. Így érkeztek a családok kikötőjébe. Tudniillik csak 300 személyre gondoskodtak uszonnáról és 400 gyomor éhesen korgott Visegrádig. Az éhenmaradtakat azzal vigasztalták, hogy Visegrádon olyan tüzijátékban lesz részük, amelyet még — nem ettek. Ugyanis a jó öreg visegrádi vár kénytelen volt elviselni, hogy rakétákat szögezzenek a gyomrába, azon a ezimen, hogy tüzijátékot fognak rendezni. Mit tesz az Isten: a rakéták felmondták a szolgálatot. Egyik se gyuladt meg. Utóbb kiderült, hogy virsliket néztek rakétáknak s azokat gyujtogatták. Miután a tüzijáték ilyen fenomenálisan sikerült, az éhes tömeg megröhanca a visegrádi vendéglőket, amelyekben nem volt elég enniváló. Egy-egy sóskifliért párviadalokat kellett vívni. Feltételek voltak: háromszori tányérváltás, két lépésnyi avansszal, szervóta-bandázsokkal. Denique éhesen, fáradtan érkezett vissza a társaság Pestre és este itt fogta ostrom alá a dunaparti vendéglőket, a jó öreg Duna őszinte mulatságára.

— **Gyilkos fogadott fiu.** Temesvárról jelentik: Hegyes János kövesdi vagyonos parasztagzda néhány év előtt örökre fogadta felesége 23 éves unokaöccsét, Avrameszku Józsefet. Avrameszku, hogy Hegyes vagyonához hozzájuthasson, meggyilkolta azt és a kertben elásva, másnap a községházára ment és ott a vagyonra igényt jelentett be. Hegyes nyomtalan eltűnése feltűnt a községben és a csendőrség nyomozást indított, amelynek során Avrameszku letartóztatott és bekisértek az ügyészség fogházába. A temesvári törvényszék küldöttsége ma kiszállt a helyszínre, ahol a holttest felboncolásáról jegyzőkönyvet vettek fel.

— **Egymillió frank válságdíj.** A Fr. Zeitung konstantinápolyi jelentése szerint *Richter* mérnök elrabló levelet intéztek a szaloniki válihoz és utólagára felszólítják, hogy küldesse el a válságdíjat, mert különben megölik foglyukat. A banditák ebben a levélben 1 millió frankot követelnek aranyban, 12 aranyórát, ugyanannyi rend ruhát és aranyval díszített agyu 12 puskát. A szalonoki váli azt hiszi, hogy a rablók a görög határ mentén rejtőzködnek.

— **Halálos baleset.** Papp Károly, a Viktória-gézmalom gépésze halálos baleset áldozata lett. A gépház mellett a lendítokeréknél dolgozott, amikor a kerék elkapta és feldobta. Papp összezuzott holttesttel terült el a földön. A rendőrség az eljárást megindította s a holttestet a tetem-nözöbe szállították.

— **A repülőtéri szerencsétlenség.** Lapunk vasárnapi számában jelentettük, hogy Prodan Guidó fumei gyógyszerész Horváth Ernő tanár monoplánjának légesavarával halálra sujtott egy Madrai Erzsébet nevű leányt. A rendőrség megindította az eljárást Prodan ellen, aki ártatlanságát hangoztatta. Azt bevallotta, hogy a forduló kormányt még nem tudja kezelni, mert csak most tanulja meg a gépkezelést Horváth Ernő aviatikustól. Szombaton is Horváth gépével ment és mikor a gépet a bokorhoz vezette, nem látta a leányt. Mihelyt észrevette, megrántotta a magassági kormányt, fel is akart szökni a levegőbe, de már későn volt, mert a csavar teljesen összevoncsolta a vigyázatlan leányt. A rendőrségen Prodan védekezését jegyzőkönyvbe foglalták. Horváth Ernő aviatikus. Prodan tanítója, elmondta, hogy Prodan szombaton ötödször volt kint a telepen. A repülés technikáját már jól tudja és ezért engedte meg neki a felszállást. Prodan leszállásakor nagy tömeg volt már a repülőtéren, úgy hogy alig volt helye a leszállásra és emiatt hirtelen fel is emelkedett a levegőbe. A tömeg erre hirtelen oszladozni kezdett, csak egy fiatal leány maradt a téren a gép előtt és még mielőtt Prodan a földet érintette volna, a leány ijedtében a légesavarnak futott, amely őt elkapta és karját, bordáit és fejét bezúzta. Véleménye szerint egyáltalában nem lehetett volna másként cselekedni és büszke rá, hogy Prodan azért, hogy tiz vagy tizenöt ember életét megmentse, saját élete és Horváth gépének kockáztatásával az előtte álló csoport felett oly hirtelen a levegőbe emelkedett. Horváthnak és több más aviatikusnak is az a véleményük, hogy a katasztrófa elkerülhetetlen volt.

— **Uj városrészt.** A Városliget mögött, az Erzsébet királyné-ut és villamos mentén új városrészt van keletkezében, mely a lakóviszonyok javításához jócskán hozzá fog járulni. Érdekes ezen nagyszabású parcellázásnál, hogy a székesfővárosi tanács által meghonosított módszer szerint az egész nagy, 200 hály helyre osztott területet London és Berlin városok mintájára még az építkezés kezdete előtt gáz- és vízvezeték, utcaburkólat- és járdával, egyáltalán az összes közmunkákkal lesz ellátva. Ezen új városrészt főképp a közepes társaság, kevés pénzzel rendelkező egyéneknek lesz alkalmas letelepedési helye; mert lassu lefizetéssel termethetik meg maguknak leendő otthonukat. A vállalat Békési József ismert parcellázó vállalkozó vezetése alatt áll, kinek már több viruló telep köszönheti létét.

— **A gyilkos ápolónő.** Párisból jelentik: A touloni kikötő torkolatánál az *Argenante* vizalattjáró naszád szerencsétlenül járt a kicsi hijja, hogy elnem pusztult. Ugy történt a dolog, hogy egy altszert rosszul értette a parancsnok egy utasítását, mikor a naszád torpedókat lanszmozott és 17 méter mélyre süllyedt. Szerencsére sikerült még idejében felszínre hozni a tengeralatt járó naszádot.

— **Házasság.** Nagyszeghi Sárkány Ferencz, Komárom szabad kir. város rendőrkapitánya és neje, néhai nemes *László Irén* leányát, *Ilonkát*, eljegyezte *Markó Árpád*, a Kassán állomásozó es. és kir. 34. gyalogezred hadnagya, dr. *Markó Sádor* kir. tan., rozsnyói kir. közjegyző és neje, *Szetho Anna* fia.

Palágyi Károly eljegyezte *Fried Mariskát* Budapestben.

Koronthály Kálmán június 26-án köt házasságot Budapestben, a Kálvin-téri református templomban *Nagy Ibolykával*.

Dr. Gerlóczy Endre eljegyezte *Tömöry Lillykét* Budapestben.

Aczel Ilonának, a Nemzeti Színház fiatal drámai művésznője ma délelőtt esküdtött örök hitűséget *dr. Csathó Kálmán*, a színház rendezőjének. A polgári házasságkötés a VII. kerületi anyakönyvvezető előtt folyt le, az egyházi szertartást pedig a kegyesrendiek házikápolnájában *Wagner Antal* kegyesrendi tanár, a vélegény barátja végezte. Tanúk voltak *dr. Simay Gyula* kir. táblai bíró és *dr. Csathó Ernő* miniszteri titkár. Az esküvő után az új pár Bécsbe utazott.

Dr. Prónai Lajos budapesti állami főgimnáziumi tanár f. é. július 1-én délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét a ferenczvárosi plébánia-templomban *Humayer Mariskával*, *Humayer József* budapesti gyáros és neje, szül. *Gollowitz Gizella* leányával.

— **Megőrült francia tábornok.** Párisban nagy feltűnést kelt a hivatalos lap most megjelent számának egy közleménye, amely szerint a köztársaság elnöke Tréman tábornokot, a francia hadseregnek háboru esetére kiszemelt főparancsnokát a vezérkar második osztályába, vagyis tartalékba helyezte át. A feltűnő intézkedés oka az, hogy a predesztinált hadvezéren, aki a francia hadsereg legseniálisabb tisztje volt, egy idő óta az elmezavar tünetei mutatkoztak.

— A kolera és pestis. Velenczéből czáfólják a koleras esetek hírét. Velencei jelentés szerint *Gordon Bennett*, a Newyork Herald tulajdonosa, aki jelenleg Velenczében tartózkodik, lapjában táviratilag czáfolta le a velencei koleráról terjesztett híreket. A kolerajárvány, mely Velenczében és a hozzá közelebb fekvő vidékeken pusztít, még mindig igen nagy arányú. A hatóság minden megteszi a járvány csökkentésére, de nem kisebb gondot fordít arra sem, hogy az idegen forgalom érdekében palástolja a valódi tényállást. A város területén a Publica Sanitária, a velencei mentőegyesület fehérrre festett gondolái látják el az egészségügyi szolgálatot és éjnek idején szállítják ki a halottakat a nyílt tengerre, ahol szádba várvra elsülyeszti. A nemzetközi hálókoosi társaság mintegy tíz nappal ezelőtt beszüntette forgalmát Velence felé és Milánó, Veronán és Cormonson túl nem bocsátotta kocijait. A hálókoosi társaság a legutóbbi napokban ismét megindította a forgalmat, de csak kényszerűségből, mert az olasz államvasutak egymillió kártérítési pórral fenyegették meg, mivel a teljesen elmaradt idegen-forgalmát a hálókoosi társaságot okolja. Trieszti jelentés szerint ott is fokozódik a járvány s emiatt a Déli Vasutak igazgatósága a trieszti csatlakozásokat erős figyelemmel kíséri és a Magyarország felé vezető vonalon Csáktornyán végeztek fokozott mérvű egészségügyi szolgálatot a Felsőolaszországból és Trieszthől érkező utasok ellenőrzésére. — *Pétervárról* jelentik, hogy *Stolypin* miniszterelnök elnökletével ma este a kolera elleni intézkedések megteremtése miatt konferencia volt, amelyen szigorú intézkedéseket állapítottak meg. Az ivóvízre nézve különös intézkedéseket fogantatosítanak. — Tegnap *Stambulban* több koleraágyas megbetegedést konstataáltak. — *Odessában* a pestisveszedelem tört ki. Tegnap megállapítottak egy pestises esetet. — *Londonból* is riasztó híreket jelentenek. Egy nyilvános kertben több *patkányt* találtak, amelyeken *pestises* tünetek mutatkoztak. A hatóság nyomban megteremtette a szükséges intézkedéseket a járvány esetleges terjedésének a meggátolására. A hír a lakosság és a koronázási ünnepekre Londonba érkezett idegenek között nagy megdöbbenést keltett.

— **Verekedő villamos kalauz.** A közönség a közlekedési minériákon kívül joggal panaszkodik a kalauzokra, akiknek egynémelyike goromba, ildomtalan és komolyan próbára teszik a szenvedő utasok türelmét. Tegnap dr. *Weissberger* Imre budapesti ügyvéd feljelentést tett a rendőrségen a városi villamos egyik kalauza és vezetője ellen. Tegnap este feleségével és 8 éves leánykájával Gödöllőre érkezve a nyugati pályaudvarnál fel akart szállani a városi villamosra, amelyik a tulajdonképpeni megállóhely előtt állott. A leánya fel is szállt a kocsi, amelyik abban a pillanatban elindult a rendes megállóhelyére. *Weissberger* és a felesége a kocsi után szaladtak és felszállva szemrehányást tettek a kalauznak, aki feleselni kezdett velük. A vita végén a kalauz *felkapta a sínváltó vasat* és azzal *fejbe ütötte az ügyvédet*, majd az ügyvéd segélyére siető asszonyt is. A közönség meg akarta verni a verelkedő kalauzt és a segítségére érkezett vezetőt, ezt azonban a helyszínére érkezett rendőr megakadályozta. A rendőrség megindította a nyomozást ebben az ügyben.

— **Az obecsei Damjanich-szobor.** Az obecsei Magyar Nép kör legutóbb tartott ülésében *Kovács* Ferenc plébános indítványára egyhangulag kimondta és nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy *Damjanich* János tábornoknak, a szerb születésű, magyar hős vértanúnak, aki Obecsen tartotta egyik főhadiszállását, a város egyik legszebb pontján legalább is *mellszobrot* állít és költségei fedezésére országos mozgalmat indít.

— **Az elhagyott szerető.** Oczelják Mária huszonöt éves szakácsnő ma reggel hat órakor felkereste *Seiler Gyula* huszonhat éves fehérneműtisztítót a Vig-utca 9. számú lakásán és szerelme-féltésből egy késsel hábaszurta, azután a mellét és karját összeharapdálta. A dühödt nőt a rendőrség letartóztatta. *Seiler Gyulát* életveszélyes sérüléseivel a Rókus-kórházba vitték.

— **A kadétek öröme.** A kis kadéteket nagy öröm éri, a kadét urfiak is megkapják a csukaszürke uniformist. Most rendelte el a király, hogy a katonai akadémiák, a katonai nevelő- és képzőintézetek növendékei a kék öltöny helyett csukaszürke egyenruhát viseljenek. A katonai akadémiák harmadik évfolyambeli növendékeire még kedvesebb meglepetés is vár: gyalgysági kardjukon aranyszálakkal átszűtt tisztjelölti bojtot fognak kapni. Megmarad az újítás mellett is a mindenható forspift: a csukaszürke öltöny szabása és formája éppen olyan lesz, mint a régi uniformis.

— **A párbajellenes mozgalom.** Bécsből jelentik nekünk: *Bourbon* Alfonz osztrák estei herceg spányol infáns bécsi palotájában ma fogadta *Gergely* Éde kir. tanácsost, a Budapesten székelő nemzetközi párbajellenes szövetség főtitkárát, aki a hercegnek jelentést tett a nemzetközi párbajellenes mozgalom legutóbbi mozzanatairól. A herceg, aki tudvalegleg védnöke a nemzetközi párbajellenes szövetségnek, nagy érdeklődéssel és meglepéssel vett tudomást a mozgalomnak mind szélesebb körökben való térhódításáról. A beszélgetés során szóba került egy nemzetközi konferencia kérdése is, amelynek időpontjául a jövő év elejét, helyül pedig München vagy más központi fekvésű európai várost tervezik. A konferenciának, amelyen Európa összes párbajellenes egyesületei képviseltetni fogják magukat, kongresszusi jellege lesz. *Gergely* Edét és nejét a hercegi pár vendégül látta ebédre.

— **Pálincás-bojkott.** A Hungária-ut 111. sz. bérház ismét bojkott alatt áll. *Meisels* Lajos pálinkamérő és többszörös háztulajdonos a 12 forintos havilakások bérét 16—18 forintra emelte fel. A bérház kilenczven lakója közösen megtagadta a magasabb bér fizetését és elhatározta, hogy kiköltöznek a házból, melyet bojkott alá helyeznek. De kimondták a bojkottot a háztulajdonos hungária-uti, váci-uti és budai pálinkaméréseire is.

— **Családi dráma Kolozsváron.** Vasárnap délelőtt 10 órakor véres családi dráma játszódott le Kolozsváron. *Moldován* Péter szászhegyi születésű 24 éves czipészmeister halálosan megsebesítette a feleségét, *Krisán* Ilonát, azután önmagát lötte agyon. *Moldován* csak egy esztendője nős, de 22 éves felesége nemrég kiadta az utját, mert alig kerestett valamit és kizárólag abból élt, amit az asszony mint gyufagyári munkásnő hozott a házhoz. Tegnap a férfi megjelent az asszony koronáit lakásán és egy ideig körlelte, majd fenyegetni kezdte.

— **Megold meg a dolgot** — mondta — mert rettenetes leszek. Az asszony elfordult és ki akart menni a szobából, de a férj előrántotta revolverét és közvetlen közelből háromszor feleségére lött, akit súlyosan megsebesített. A lövés olyan közelről történt, hogy az asszony ruhája is meggyulladt. *Moldován* összecsett és csak annyit ereje volt, hogy az utcaajtóig vándorolt és azt kinyitotta. Itt meglátta a szomszédos szatcsbolt tulajdonosa, aki először is eloltotta az asszony égő ruháit, majd rendőrt küldött. Mielőtt azonban a rendőr megérkezett volna, a szobából egy revolverlövés hallatszott. *Moldován* lötte halántékra magát. Mire bejutottak a szobába, a czipész már halott volt. A holttestet elvitték, az asszonyt pedig kórházba szállították, ahol élet-halál közt lebeg.

— **Halálosvégű elgázolások.** Ma reggel a nyugati pályaudvaron a 154-es számú személyvonat a *Ferdinánd-hí* előtt elgázolta *Aczél* Balázs huszonegy éves kocsivezetőt, aki a kerekek alatt meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — A Maglódi-uton az állami szőlőtelep előtt a 329-es számú városi villamoskocsi elgázolta *Székely* Marianna harmincznyolcz éves napszámosnő, aki nyomban meghalt.

— **Felborult vitorláshajó.** Fiumei jelentés szerint a révhivatalnak bejelentették, hogy Canale di Maltempóban felborult egy vitorlás, amelyről azonban nem kértek segítséget. A tengerészeti hatóság az „Előre” nevű gőzöst küldte ki, hogy a vitorlást bevontassa.

— **Az idegibaj halottja.** Ma délelben a nyár-utcai Hungária-fürdőben *Fenyő* D. Dezső orvostanhallgató mellbelötte magát és nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Levelét találtak nála, amelyben ezeket írja: „Tottemnek oka neuraszténia, amely súlyjal nehezedik lelkemre és mielőtt végleg elhomályosítaná, választom ezt az utat, mely egyedül visz a gyógyulás felé. Kérem Nyitran lakó apámat, *Fink* Jakabot értesíteni.” Az orvostanhallgató a Bérkocsis-utca 18. számú ház második emeletén a 4-es számú lakásban lakott, mint albérlő.

— **Hirtelen halál.** Vasárnap délután *Hein* Györgyné sz. *Flek* Mária budafoki tejkereskedő felesége a Rácz-fürdőben hirtelen meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. — A Gellért-kórház mögött a bokrokban egy 28—40 év körüli rongyosruhájú férfit találtak holtan. A rendőrorvos megállapította, hogy az illető részeg volt és e közben szívszélhűdés ölte meg.

— **A revolver.** Ma délelőtt a Baross-utca 98. számú házban *Róth* Mikály kocsifényező revolvert nézegette. Közben a revolver elcsúszott a golyó *Scheffer* József kocsifényező tanoncját a nyakán találta. A golyó szétrombolta a fiu gégéjét. Halálközeli állapotban szállították a II. számú sebészeti klinikára. A vizsgálatot megindították.

— **A gyilkos ápolónő.** Párisból jelentik: A külvárosban lévő egyik sanatoriumban ma dr. *Cat* ten orvos szerelmefféltésből szemrehányást tett kedvesének, a sanatorium egy fiatal ápolónőjének, aki erre felbőszülve leszurta a 28 éves orvost. A szerelmi dráma tegnap délután történt és az orvos éjszaka belehalt sebeibe.

— **Az alkoholista vége.** Nagykanizsáról jelentik: A zalamegyei Ivánfalva községben *Büki* Vendel kocsmáros iszákosságért elhagyta felesége. *Büki* ma elment az asszonyhoz, kért és rimázkodott, hogy térjen vissza. Azonban az asszony visszautasította férje kérését, sőt bezárta előtte az ajtót. A férj betúrta az ajtót, mire az asszony két revolverlövést intézett *Bükire*, ki holtan rogyott össze. A csendőrség az asszonyt letartóztatta.

— **A kecskeméti tébolyda ügye.** Kecskemétről jelentik: *Jakabffy* Imre és *Némethy* Károly belügyi államtitkárok ma Kecskemétre érkeztek és a város vezetőivel megállapodtak, hogy a földmivesszékola mellett építik az országos tébolydát. Az építéshez szeptember hónapban hozzáfognak.

— **Gombával megmérgezett család.** Kaposvárról jelentik: Veszok pusztán vasárnap délelőtt gombamérgezésben meghalt *Dolgos* István, ennek felesége és három gyermekje.

— **Meggyilkolt földbirtokos.** Kaposvárról jelentik: *Gergely* Pál kaposfüredi lakost, amidőn szőlőjébe ment, valaki lesből felölte. *Gergely* nyomban meghalt. A csendőrség nyomozza a tettest.

— **Halálos fürdés.** Tegnap délután *Makszony* Béla tizenhét éves mulakatos a Szunyogvizget mellett a Dunában fürdött. Közben az ár elragadta és a szerencsétlen fiatalember a Dunába fulladt. Holttestét nem találták meg.

— **A „hálózás”.** A rendőrség letartóztatta *Nógrádi* Lajos harminczéves vásári árust, aki a családnak egy régebben divatos módját elevenítette fel. Beállított üzletekbe, vendéglőkbe és valami csekélységet vett. Őt vagy tíz koronással fizetett s közbe az üzletes figyelmét kérdezősködésekkel elterelgetve a pénzt visszáltopta a pultról és zsebre vágta a visszajáró összeget is. Az üzletes keresztje az öt vagy tíz koronást, de *Nógrádi* azt erősitgette, hogy ő azt már odaadta. Több helyen sikerült így a trükk, melyet tolvajnyelven hálózásnak mondanak. Többnyire Újpesten és Rákospalotán próbálkozott s voltak segítőitársai is, akiket a rendőrség nyomoz.

— **Életuntak.** Ma délelőtt a Rákóczi-ut 6. számú házban levő *Felérhattyu* szállodában *Schwindel* Ferencznő sz. *Nyerjeszki* Kornélia, kocsmáros felesége mellbe lötte magát. Súlyos sérüléssel a Rókus kórházba vitték. Tettenek okaként családi viszálykodást mond. Vasárnap délután *Szecsaszky* Jánosné, sz. *Topor* Anna napszámosnő az újpesti rakodópartról a Dunába ugrott, de még élve kimentették. Elmondotta, hogy a férje elhagyta, gyermekeivel éheznek és ezért akart öngyilkos lenni.

— **Propeller-forgalom.** Az utazó közönség óhajának megfelelően, a Budapesti Csavargózók Társaság pesti Vigadó-tér előtti állomásánál f. é. június hó 19-én egy második kikötőhelyet létesített s ezen újításával az állomás forgalmának gyorsabb lebonyolítását biztosítja.

— **Halálozás.** A Dunaföldvári Járásí Tárak- és Hitelbank vezértkára, *Bruser* Mihály, életének 45-ik évében elhunyt Dunaföldváron.

Vegh Ödön közigazgatási bíró tegnap hosszas szenvedés után meghalt Budán, a Vöröskereszt-egylet kórházában. A köztiszteletben álló kiváló bíró halálát nagy és előkelő rokonság, köztük a *Mertz-* és a *Josth*-családok gyászolják.

Kund Olga hosszas szenvedés után, életének 23-ik évében Budapesten meghalt.

— **Fodor-féle vívóterem** a Koronahereczg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Használt írógépeket, elsőrendűeket 30—75 százalék engedménnyel, jótállással, részletfizetésre is szállít** az Újlaki-írógéptelep, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.

— **Reggelenként használjon Diana fogkrémét** s sárga fogai nyomban vakító fehérek lesznek! Kapható mindenütt s ára 50 fillér.

— **Nadrágszoknya** és még tíz más új darab lemezzel együtt egy renik hangu gramofon csak 20 forint. Senki se mulassa el e rendkívül alkalmat, mert ilyen hangszer kirándulások és mulatságok alkalmával igen kellemes szórakoztat. Ezért *Marnitz* Frigyes műhangszerkészítő, Budapest, VIII., József-körút 37—39. saját készítményi hangszer-nagyraktára minden hangszerkedelő figyelmére méltó.

— **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

— **Haszonnyolczadik es. kir. jótékonyezelű államsorsjáték.** Már f. hó 22-én tartják meg Bécsben a katonai jótékonyezelőkra rendezett államsorsjáték húzását, melynek játéktérve tartalmaz 21.135 nyereményt 620.000 korona összegben készpénzben, közte egy 200.000 koronás főnyeremény. Sorsjegyek, míg a készlet tart, a 4 K darabja dohánytösdékben, váltó-

Uralkodók az autóban.

— Az udvarképes gépkocsi. —

Harun el Rasid volt az első uralkodó, akinek inkognitó-szereplését följegyezte a történelem. Ha most élne, kétségkívül nem gyalog, hanem automobilon utazná be országát, fölére lehuzott sapkája és magasra felhajtott köpenyallérja között csak a nagy pápaszemének sötét üvege csillogna elő.

A művelt Nyugaton uralkodó koronás utódai előszeretettel ülnek a különböző gyártmányú és lövegező gépkocsikba. Ily módon nem csupán mehetnek az etikett feszélyező béklyóitól, hanem föl szabadulnak a vonatok menetrendjének zsarnokságától egyrészt, másrészt pedig a hintóslavak szélségeitől. Kedvük szerint beszélgethetik az országutakat hegynek fel, völgynek le, anélkül, hogy tüzoltbandák recsegő muzsikáját, polgármesterek hebegő beszédeit végig kellene szenvedniök.

Csak jóval távozásuk után tudja meg a környék lakossága, milyen szerenese érte őket s amint igaz az a mondás, hogy csak a nagy urakat csak az inasa látja hálóköntösben, utabban a királyok is láthatják népüket a maguk valódi mivoltában. A mi királyunk sokáig idegenkedett az autótól. Annnyira szerette, hosszú életén át, a szép járásu, nemesvérű lovakat, hogy nem lehet csodálni, ha némi ellenséges indulattal s előítélettel tekintett az új járóműre. De *Ferencz József* uralkodása alatt megértte a vasut, a gőzhajó, a kerékpár, az automobil, a kormányozható léghajó és a repülőgép feltalálását. Belátta, hogy nem csupán lovak-vonta kocsin lehet egyik helyről a másikra elmozdulni.

Néhai *Edvard* angol királyé az érdem, hogy királyunk ellenkezését legyőzte. 1908. augusztus 12-én Ischlben tett látogatásakor rándult ki először — vendége kedvéért és annyira meg volt elégedve, hogy visszatérve, így nyilatkozott:

— El vagyok ragadtatva! Nagy gyönyörűség volt!

Azóta többször ült királyunk autón, a többek közt a mult évben, boszniai tartózkodásakor is autón tekintette meg Ilidzset, szeptember végén pedig Mariaszellbe zárandokolt autón. Legujabban pedig magyarországi látogatásakor Budavárából automobilon rándult ki Gödöllőre. De mindez csak kivételesen történik. Mégis egészen más az érzése, amikor hintájában, baloldalt, jó kényelmesen elhelyezkedve, nézheti jól táplált, jámbor carossier-jeinek egyenletes, nyugodt járását.

Már *Vilmos* császár sokkal szenvedélyesebb automobilista. A „Reisekaiser“, tudvalevőleg, nem szeret sokáig egy helyt maradni. A lovak nem elég gyorsan viszik ide-oda. Amióta 1900-ban először ült autóban, az udvari istállók mindinkább elvesztik tipikus jellegüket és lassanként egészen óriási garage-zsá változnak át.

Amellett, hogy a német császár szeret automobilon ülni, az élvezetet egyesíti a hasznossal is, amennyiben tüntetőleg csinál reklámot a német automobil-gyártásnak. Ebben *Henrik* porosz herceg nagy segítségére van, amint ezt az évenként rendezett „Prinz Heinrich Automobile-Fahrt“-ok anyagi eredménye bizonyítja.

Viktor Emanuel olasz király, — ha lehetséges — még fölülmulja német uralkodótársát ebben a szenvedélyben. Támogatója az uralkodó-család, az udvar, a főnemesség és a jómódu polgárság. Schol a világon nincs az automobilizmusnak annyi híve, mint Olaszországban.

A kis termetű, de nagy energiájú olasz király kitünően vezeti a gépét és boldog, ha ismeretlenül járhatja be királyságának zegét-zugát. Ilyen alkalomkor minduntalan mulatságos kalandok esnek meg vele. Egy ízben gyors hajtás miatt állította meg egy karabiniert felszólítva, hogy kövesse őt a legközelebbi rendőrállomáshoz.

— Ez nem igen lehetséges — felelte a király, amint látja, hölgy van velem. (Heléna királyné volt az a hölgy.)

De a karabiniert nem tágitott s a király könyvtelen volt az inkognitóját levetni.

Margherita anyakirályné szintén évek óta használja már az autót, sőt egyszer azzal a szándékkal foglalkozott, hogy automobilon járja be a tá-

vol Keletet. Ezt a tervet a közben kitört orosz-japán háború hiúsította meg.

1898. június 27-ike emlékezetes nap az angliai automobilizmus történetében. Néhai *Edvard* király, akkor még walesi herceg, első automobiluráját tette meg. Warwick Castle-ben játszódtott le ez a nevezetes esemény, riporterek és fotografusok teljes távortartásával és minden zaj, feltűnés nélkül Nagybritannia későbbi uralkodója továbbra is tapintatosan kimélte a konzervatív angol vidéki lakosság érzékenységét, amennyiben a régi közlekedési módokhoz ragaszkodó emberek kedvéért felváltva járt lovas fogaton s gépkocsin s az ő helyes érzékének tulajdonítható leginkább, hogy az automobilizmus lassanként népszerűvé lett országában.

Fia, *V. György* király, szintén nagy híve az automobilizmusnak. Első auto-utját 1903-ban tette meg s 1905-ben indiai nagy utazásakor különösen

Nyilttér.

Brovathban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KORN ÁRMIN UTÓDA
REISS T.

— SZABÓ ÜZLETÉT

(V. ker., Bálvány-utca 2. szám alól)

BUDAPEST, VI.,

Gr. Zichy Jenő-u. 4. sz. alá helyezte

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

Az európai körrepülés.

Három halálessel kezdődött a verseny.

Budapest, június 19.

A levegő meghódításában egymást lövetik a szenzációs nagy versenyek. A páris—madridi, a páris—róma—turini bámulatos versenyek után eddig példátlan nagy vállalkozásba kezdtek a francia aviatikusok. Ma kezdődött meg a nagyszerű európai körrepülés versenyé. A francziák vasárnap vágtak neki a nagy versenynek. *Páris—Zürich* között volt kitűzve az első mérkőzés. A felséges nagy verseny. A start megrendítő katasztrófákkal kezdődött. Mindjárt a verseny legelején több lezuhás történt, amelyek közül *kettő halállal végződött*, egy pedig *súlyos sebesüléssel*. *Lemartin* aviatikus egy fába ütközött és meghalt. A másik halott *Princeteau* hadnagy, aki a felrobbant gép lángjától szénné égett. Meghalt azonkívül *Lendron* aviatikus is, aki Chateau Thierryben zuhant le a gépével együtt. Csupa katasztrófa, csupa siralom, de azért rendületlenül küzdenek tovább.

A nagy versenyre, mint már jeleztük is, 53 versenyző jelentkezett. Az utvonat: Páris, Liege, Spa, Liege, Utrecht, Bruxelles, Roubaix, Calais, Londres, Calais és Páris. A verseny első részletéről a következőket jelentik Párisból:

Ma reggel történt meg a start az európai körrepülés Páris-Lüttich első etappjához. Jelen volt az igazságügyi és tengerészeti miniszter, a belügyi államtitkár, Monis miniszterelnök képviselőjében fia, valamint rendkívül nagy embertömeg. Dél előtt 9 óráig 41 aviatikus indult el. A rendőrség a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tette.

Az első halálos katasztrófa Vincennes-ben játszódott le. *Lemartin* aviatikus egy fába ütközött és életveszélyes sebesüléseket szenvedett, majd néhány óra múlva meghalt. Issy-les-Moulineauxból jelentik: *Princeteau* hadnagy aviatikust ma halálos szerencsétlenség érte. Gépe tüzet fogott és lezuhant. *Princeteau* holtteste teljesen szénné égett. Soissons-ból jelentik, hogy *Dalger*, aki a körrepülésen részt vett, Villers-Cotteret mellett készülékével lezuhant és súlyosan megsebesült.

Párisi újabb jelentés szerint a Lüttichben lezállt aviatikusokon kívül a körrepülésben résztvevők közül hatan Rheimsban, öten Rheim és a belga

határ között, hárman belga földön kötöttek ki. Rheimsból jelentik, hogy *Vedrine* 7 óra 25 perczkor, *Vidart* 7 óra 27 perczkor, *Mosin* 7 óra 30 perczkor érkezett ide. — Lüttichből jelentik, hogy elsőnek *Vidart* érkezett meg 9 óra 33 perczkor, utána érkeztek *Beaumont*, *Weymanns*, *Duval*, *Barra* és *Carros*. *Morin Chevron* mellett lezuhant, be baja nem történt. Készüléke megrongálódott. — Chateau-Thierryből jelentik, hogy *Lendron* aviatikus, aki részt vett az európai körrepülésen, 10 kilométernyire innen a benzintartály robbanása következtében lezuhant. A készülék porrá égett. Az aviatikus meghalt és holttestét az égési sebek teljesen eltorzították.

Párisból jelentik nekünk: *Lendron* katasztrófája Chateau Thierryben éppen olyan körülmények között történt, mint *Princeteau* Issy les Moulineauxban. Benzintartójából kifolyt a benzin és meggyuladt, amitől a gép szárnyai is tüzet fogtak s az aviatikus szénné égett. *Lendron* Juvisyben pilótája volt *Pischofnak* s a legkiválóbb aviatikusok közé tartozott.

Lüttichből jelentik: Az európai körrepülésben résztvevő *Kimerling*, *Tabuteau*, *Prevost* és *Vynnar* len ideérkeztek.

Lüttichből jelentik: Elsőnek ma délután *Levasseur* érkezett. *Constens* a cél előtt gabonaföldön lebukott és gépe megsérült, ő maga sértetlen maradt.

© Három aviatikus Budapestre jön.

A Magyar Aero-Club — mint azt egy előbbi jelentése már közölte — a bécs—győr—komárom—esztergom—vörösvár—budapesti vonalat ajánlotta a bécs—budapesti távrepülésre és ezt, mint legelőnyösebbet, az aviatikusok is elfogadták. A Magyar Aero-Club az aeroplánok szemeltartására ezen az uton állította fel automobilistáit. Nem esoda tehát, hogy a Magyar Aero-Club egy órai késéssel tudta meg *Bier* főhadnagy gépének hollétét, minthogy *Bier* főhadnagy ez uttól észak felé több mint harmincz kilométernyi távolságra eltévedt. *Patas* község már a Dunától is északra van. A Magyar Aero-Club felkérte dr. *Petz* győri főorvost, a Club tagját, aki a győr—komáromi utvonalon vállalta el a gépek kíséretét, hogy keresse föl *Bier* főhadnagyot, adja át neki a Magyar Aero-Club üdvözlétét és sürgősen értesítse a Clubot a gép hollétéről. *Petz* főorvos arról értesítette a Clubot, hogy a gép *Patas* község külső határában van elég sima gyepek mezőn, amelyen a felszállás igen könnyű lesz, mert fák nincsenek rajta. A főhadnagyot nem találta ott, de a gépet őrző ember azt mondotta, hogy hétfő délre várják, mikor is a főhadnagy reméli, hogy gépjét felszerelve a hiányzó részekkel, indulni fog. Jött azonban közbe valami, ami igen kelemetlenül fogja érinteni a főhadnagyot. Az éjjel ugyanis orkászertü vihar gépjének jobb szárnyán a fő feszítő rudat eltörte és így a szárny fele lóg, tehát hasznavehetetlen. Ennek a hibának a kijavítása is előreláthatólag napokat fog igénybe venni és csak ezután indulhat. Dr. *Petz* a csiliz-radványi jegyzőt megkérte, hogy tudassa vele a főhadnagy felszállását, ahol jelen óhajt lenni. Az indulásról a Clubot azonnal értesíteni fogják. A főhadnagnak ott hagyta névjegyet és a Clubnak üdvözlétét. A főhadnagy Győr irányától nagyon is elkalandozott, mert Győr, nem számítva a Nagy-Dunát, harmincz kilométernyire van. Tévedés volt-e vagy szándékosan tért el, azt majd csak *Bier* főhadnagytól lehet megtudni. A *Bier* főhadnagy által követett ut mindazonáltal megfelelő az abszolút egyenes légvonalnak. Ő tehát nem félt a dunai áramlatoktól és a Dunán átvágvá, inkább a rövidebb légvonalat követte. Mint utóbb értesülünk, *Bier* főhadnagy szordán reggel fogja utját folytatni. Előbb azonban még két aviatikus törökcszik Budapestre. Bécsből táviratozák, hogy *Miller* főhadnagy kedd reggel 4 órakor száll fel Bécsújhelyen és az osztrák főváros érintése nélkül jön Budapestre monoplánján. *Illner* pedig, akit a budapesti közönség az itteni repülőversenyekről ismer, öt órakor száll fel a Simmeringen Budapest felé.

© Kieli repülőverseny. Kieiből jelentik: A kieli repülőverseny mai harmadik napján az itt lévő aviatikusok nagy része felszállott. 8 óra

55-1 or Kőniz, aki 7 óra 30-kor szállott fel Al-
latros bióánján Hamburgban, ideérkezett, Lange
Pál, aki Hamburgból indult monoplánon, a vi-
haros időjárás miatt Brandstedt közelében kényte-
len volt leszállani, miközben gépe megsérült.

A budapesti m. kir. tudomány-egyetem
belgyógyászati klinikáján végzett kísérletek
alapján meg lett állapítva, hogy a termé-
szetes **Ferencz József**-keserűvíz erős
hashajtó eredménye mellett nemcsak kel-
lemetlen utóhatást nem idéz elő, hanem
az étvágyat is még lényegesen megna-
gobbítja.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az új színpad.

Budapest, június 19.

Ez a cime egy érdekes kötetnek, melynek
szerzője **Bárdos Artur** és amely a Nyugat ki-
adásában jelent meg. Bárdos Artur egyike
azoknak az íróknak, akik nemcsak névleg, di-
vatból, vagy hivalfásból csatlakoztak a modern
művészeti irányzatokhoz, hanem mert valóban
modernül gondolkoznak s tudván megállni egy
helyen, sürgetik a haladást és fejlődést a művé-
szetben is. A legmodernebb gondolkodású író,
aki teóriákat a valóságokkal tudja kapcsolatba
hozni s elméleteit kizárólag észleletekből és
megfigyelésekből vonja le. Világlátott ember
is, aki külföldön, Párisban és Berlinben nem-
csak a nézőtérrel, a színpadon elhelyez-
kedve gyűjtötte tapasztalatait, de részt kért és
kapott az aktív művészeti munkából s az eleven
művészeti életből merítette észleleteit. Munkájá-
ban kiterjeszkedik a színpadi munka és a
művészeti teljesítmények intim ösmertetései-
re; kifejti, mi a voltaképeni, a művészeti igazság
egy játékban, felfogásban, gondolatok és érze-
sek interpretálásában és szerzők intenczióinak
tükrözésében. Ő maga is örökéletűnek, állandó
aktuális problémának mondja már meg-
oldatlanságánál fogva is a művészeti igazságot,
de mégis a színpad lényegéből következik ma-
gának a kérdésnek a fölvetése.

Szembehelyezi az ugynevezett naturalisz-
tikus színpadot az ezt követő új színpaddal,
amelyet *stilizáló színpadnak* nevez. Kifejti,
hogy a stilizáló új színpad nemcsak változást,
de fejlődést is jelent. Állandó értékű, pozitív
értékelhető, technikai megismeréseket hozott a
színpadnak, mint a plain-air a festészetnek.
Nem hozott ugyan állandó érvényű és kész
megoldásokat, de hozzájárult a színpadi mate-
ria megismeréséhez. Olyan megismeréshez,
amelyet csak a színpad nyújthat és semmi más.
Kiindul a fonetikai és optikai hatások-
ból, amikor az új, stilizáló színpadot ösmerteti,
szemben a régi, klasszicizisztikus színpaddal.

Azután áttér arra, hogy milyen változáson
ment át a színpad materiájának három leg-
lényegesebb alkotó része: a hang, a mozdulat és
a kulissza? Ez nagyon tág tere a teoretikus
és gyakorlati színpadi esztétikának. A hang-
nak minden változását ismerteti, amelyen a
különböző korszakokon átment és kiemeli, hogy
Reinhardt rendezői működéséhez kapcsolódik
az új színpad fonetikájának egész evolúciója.
A gesztusról is sok megszívlelni valót mond.
Különösen értékes az, amit a tömeg-gesztusról
és a mozgó formáról mond. De művészeti és
gyakorlati szempontból figyelemre méltók a
kulisszákra szóló fejtegetései, amelyek a mo-
dern dekorációk ösmertetését foglalják ma-
gukban.

Minden színházigazgató és rendező ön-
ragának és a művészetnek tesz szolgálatot, ha
ezt a könyvet, melyet a modern színpadi esz-
tétikában előkelő hely illet meg, gondosan és
figyelmesen tanulmányozza. De az ábrázoló
művészek is perspektívájukat csak kibővíthetik
s a művészet eszményeit megközelíthetik, ha ezt
a művet tanulmány tárgyává teszik. Mert ezt
a könyvet nemcsak a művészetért való rajon-
gás jellemzi, hanem a színpad studiuma és
megismerése is.

T. Sz.

(*) **A Zenede évvizsgálója.** Ma délután tar-
totta szokásos évvizsgálóját a Nemzeti Zenede
felsőbb hegedű-tanszaka, azzal a szép sikerrel, am-
lyet minden tanév végével megállapíthatunk s a
mely ékesen bizonyít **Gobbi Alajos** kitűnő tanítási
módszere, valamint ama szigorúan lelkiismeretes
szokása mellett hogy csak a valóban tehetséges nö-
vendékeket engedi az V., VI. és VII. osztályba fel-
jutni. Ebben a meggyőződésünkben ez idén is meg-
erősített a Zenede növendékei játékának tech-
nikai készsége és helyes felfogása és a kifejezés me-
legsége. A fiúk közül különösen **Kohárits József**,
Komor Vilmos és **Géza s Porter Ede** váltak ki. A
leányok szép seregében **Foglár Krisztina** már a be-
végzett művésznek hatását tette bravuroz játékával,
melyért zajosan ünnepezték. Értékes tehetséget
árultak el a többiek is: **Kóla György**, **Köncs István**,
Kovács Sándor, **Donáth Jenő**, **Knirsch Jenő**,
Goldschmidt László, **Leheti Ferencz**, **Gertler Ká-
roly**, **Schlesinger Béla**, **Reich Imre** és **Sándor**,
Tóth László, **Madarász Antal**, **Krishaber Nóra**, **Szi-
lágyi Ida**, **Klebák Anna**, **Deutsch René**, **Weber
Margit** és **Frommer Ida**.

(*) **A rejtélyes ember.** A Budai Nyári Szín-
házban csütörtökön kerül bemutatásra **De Lorde
André** és **Binet Alfréd** „A rejtélyes ember“ című
új színműve, amelyet francziából **Komor Gyula**
fordított. „A rejtélyes ember“ a színtársulat leg-
kiválóbb drámai erőit foglalkoztatja. Az előkészü-
leteket **Krecsányi igazgató** személyesen vezeti.

(*) **Az iparművészeti iskola új igazgatója.** A
hivatalos lap mai száma közli, hogy az iparmű-
vészeti iskola **Fittler Kamil** halálával megüresedett
igazgatói állására **dr. Czakó Elemér** neveztek
ki. **Czakó Elemér** kinevezésével bizonyára
megnyugtató elintézkést nyert az iparmű-
vészeti iskola már régóta huzódó igazgató-vál-
sága. **Czakó** már régebben modern gondolkodású
és agilis tanára az iskolának, aki az iparművé-
szeti szakirodalomban a könyvnyomdászatról, a
magyarországi sokszorosító-művészetekről stb.
szóló munkáival már régebben jó nevet vívott ki
magának. Művészeti pedagógiánk e fontos állásá-
nak betöltése most annyival is nagyobb érdeklő-
désre tarthat számot, mert az iparművészeti iskola
gyökeres reformok küszöbén áll, amely refor-
mokra az állapotok a legsürgősebben meg is értek
már. Okunk van hinni, hogy **Czakó Elemér** mo-
dern szellemben és teljes energiával fogja e refor-
mokat megoldani.

(*) **Előadás közben.** Nyiregyházi levelezőnk
írja, hogy csütörtökön este a színházban, ahol éppen
Márkus Emilia, a Nemzeti Színház kitűnő művésze
előadta a „Balgaz szűz“ előadásán vendégzerepelt,
a második felvonás végső jelenetében, amikor a füg-
göny már legördülőben volt, az egyik kulissza mel-
lett levő asztalkáról az égő színpad-szivargyújtó
leesett és a kulissza vászna tüzet fogott. **Márkus
Emilia**, aki még a színen volt, nem vesztette el lé-
lekjelenlétét, hanem egy ruhadarabot dobott birte-
len az égő kulisszára és elfojtotta a tüzet, úgy
hogy a tüzoltónak, aki ebben a pillanatban vizes
ponyvával odaugrott, már nem akadt semmi dolga.
Az egész jelenet rövid néhány pillanat alatt folyt
le, de a közönség észrevette és megnyugtatóra fel
kellott huzni a függönyt, hogy meggyőződhessék,
hogy nincs semmi baj. A közönség a művésznőt za-
josan megéljenzte.

(*) **Matiné.** Sikerteljes matiné rendeztek vasár-
nap délelőtt **Remcsák Anna** okleveles zongorata-
nártnő és **Remcsák Elza** hegedűtanítónő több növ-
endékük közreműködésével a Művészet és Művelődés
Magyar Nők Köre hangversenytermében. A nagy-
számú közönség nagy tetszéssel fogadta a Remcsák-
nővérek művészeti játékát s elismeréssel méltatta azt
a szép eredményt, amelyet a kezdő és a haladó nö-
vendékeknek klasszikus és modern zeneszámok elő-
adásában megnyilatkozó ügyességében és készség-
ében felismert.

(*) **Zeneintézeti beiratás.** A Szemere-féle Or-
szágos Zeneakadémiára előkészítő tanfolyamon az
előzetes beiratások a következő 1911/12. évre meg-
kezdődtek és naponta délelőtt 9—12 óráig és dél-
után 2—6 óráig eszközöltetnek az intézet titkári
hivatalában: VI. Király-utca 60.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A tudományos akadémia évvizsgáló ülése.** A
nyári szünet előtt ma délután tartotta meg a
Magy. Tud. Akadémia utolsó összes és felolvasó
ülését. Az összes ülésen **Berzeviczy Albert** v. b.
t. t. elnökölt. **Borovszky Samu** felolvasta **Réz
Mihály** legutóbb megválasztott levelezőtágra „Gróf

Széchenyi István“ című székfoglalóját, amely-
ben gróf **Széchenyi István** reformatori jelentő-
ségének megállapításával foglalkozik és arra a
konklúzióra jut, hogy **Kossuth** lelkesítette, de
Széchenyi teremtette a nemzetet. A tetszéssel
fogadott székfoglaló után **Heinrich Gusztáv** fő-
titkár folyó ügyekről tett jelentést. Bejelentette
Kalecsinszky Sándor levelező-tag halálát és be-
mutatta **Farkas Gyula** jelentését a kolozsvári
Bolyai-ünnepélyről. A hadtörténelmi bizottság
kültagjaiul az Akadémia felkérte a következőket:
Vágó Ignác honvédőrnagyot, **Pilch Jenő** és **Ga-
bányi János** honvédszázadosokat és **Gyalokay Jenő**
tüzérszázadosot. Az összes ülést a III. osztály fel-
olvasó ülése előzte meg. Ezen **Fekete Lajos** leve-
lező-tag tartotta meg székfoglaló értekezését
„Az északi szélesség hatása a fajok természet-
elterjedésének magassági hatáira Magyarorszá-
gon“ címen. Utána **Koch Antal** rendes tag egy
új rhinocid-émlős maradványáról értekezett.
Ugyancsak **Koch** bemutatta **Vadász Elemér**nek,
az egyetemi föld- és őslénytani intézet tanár-
segédének egy dolgozatát, amely ázsiai kőületek
vizsgálati eredményét tárgyalja. **Koch Antal** még
egy harmadik értekezést is bemutatott. **Szent-
pétery Zsigmond** (Kolozsvár) dolgozatát az
Eruptiv kőzetek Thienshából. **Klein Gyula** be-
mutatta **Hollendonner Ferencz** vendégnek „A
luc- és vörösfenyő szövettanához“ című érteke-
zését. A felolvasó ülésen még **Bugarszky István**
bemutatta **Hirsch Ferencz**nek „Vízben oldott jód
és jódkálium egyensúlya“ című, **Zimányi Ká-
roly** **Lőw Márton** vendégnek „A felsőbányai real-
gár kristálytanához“ című és végül **Tangl Ká-
roly** **Ortvay Rudolf** vendégnek „Néhány folyadék
dielektromos állandója magas nyomásnál“ című
dolgozatát. Az összes bemutatásokat tetszéssel
fogadták.

FŐVÁROS.

Reformok a közúti közlekedés terén.

Budapest, június 19.

A székesfőváros közlekedési bizottsága ma dél-
utáni rendkívüli ülésén tárgyalta folytatólaga azt a
tanácsi előterjesztést, mely a közúti közlekedés
megjavítását célozza és amelyet első ízben elmúlt
hétfőn vett tárgyalás alá. A bizottság a maga ta-
nácskozásait ma be is fejezte és módunkban áll már
most felállítani a tanácskozás eredményének mérle-
gét. Valóban jól esik konstatálnunk, hogy az ered-
mény a legnagyobb mértékben kielégítő, mert a ta-
nácskozás nemcsak azzal az eredménnyel járt, hogy
a közlekedési mizériákon haladék nélkül is segíteni
fognak, hanem a főváros tanácsa olyan reformok
megvalósítását helyezte rövid időn belül kilátásba,
mely reformok hivatva vannak a főváros közleke-
dési politikáját új alapokra fektetve, a ma fennálló
bajokot egy és mindenkorra kiküszöbölni.

Ha azokat az intézkedéseket mérlegeljük, melyek
a mai közlekedési nehézségek megszüntetésére
alkalmasak, el kell ismernünk, hogy a Közúti vasu-
társaság minden lehető elkövetett a közönség pa-
naszainak orvoslására. **Jellinek Henrik**, a társaság
elnökigazgatója személyesen vett részt a bizottság
tanácskozásain és nem zárkózott el egyetlen olyan
felhangzott kívánságnak készséges teljesítése elől,
melynek keresztülvitele egyedül a társaságon mul-
lik. Értjük ez alatt a kocsipark lényeges megszo-
porítását, új hurokvágányok létesítését, a hajószere-
keteknek ujjakkal való kicserését és sok egyéb
technikai munkát, mely a forgalomnak a mainál
jobb, megfelelőbb és zavartalanabb lebonyolítását
fogja eredményezni. Ám ennél is sokkal jelentősé-
gesebb a közlekedési osztály vezetőjének, **Rényi
Dezső** tanácsnoknak az a bejelentése, hogy folyó
évi szeptember havában új közlekedési program-
mot fog előterjeszteni, melyben 48 létesítendő új
vonal terve foglaltatik. Látnivaló ebből, hogy Bu-
dapest közlekedésügye szép jövő elé tekint, mert ha
a tervbe vett 48 új vonal közül csak tíz új vonal
fog is megvalósulni, már ez is szép és kedvező
perspektíváját nyújtja a közel jövő közúti közle-
kedésügyének. Régtől fogva áhítozza a főváros kö-
zönsége mindazt, amit most egyrészt a Közúti vas-
utársaság áldozatkészsége, másrészt a főváros ta-
nácsának buzgalma és előrelátása fog megvalósítani
és reméljük, nincs messze az az idő, amikor a köz-

uti közlekedés elleni panaszok a múlt idők emlékei közé fognak tartozni.

A közlekedési bizottság ma délutáni folytatásos ülésén az első felszólaló Szilágyi Károly volt. Kifogásolja, hogy nincs megállapított közlekedési program. Indítványozza, hogy a kora reggeli és esti órákban a város külső részeiben minden kocsit pótkocsival közlekedjék, hogy a nyugati pályaudvar és Óbuda közötti relációt állítsák vissza, hogy új párhuzamos vonalakat létesítsenek a nagy forgalom tehermentesítésére, hogy az ügyosztályt közlekedési program kidolgozására utasítsák és végül, hogy a bérletjegyek árát mérsékeljék és munkásjegyeket rendszeresítsenek. — Dr. Wilhelm Adolf szerint a bajok oka az a rohamos fejlődés, amely a közlekedés nem tudott lépést tartani. Indítványozza, hogy a közúti vaspálya társaság igazgatóságát hívják fel arra, hogy bizonyos hosszabb és erősen igénybe vett relációkban bizonyos ponttól bizonyos pontig a szakaszjegy kiadását szüntesse meg. — Dr. Schreiber Emil rendőrkapitány a vita során felhangzott kifogások ellen védelmezi meg a rendőrséget és örömmel üdvözlöi a közlekedési rendőrség létesítését. Egyben kijelenti, hogy a rendőrség állandóan ellenőrzi a menetrend betartását és konstatálja, hogy a közúti vaspálya társaság nemcsak a jelenben, de a múltban is mindenkor megtartotta a menetrendet. Devecis Ferenc középítési igazgató részletesen fejtegeti azokat a műszaki okokat, amelyek a mai nehézségeket előidéztek.

Melha Kálmán tiszti főügyész különösen Platthynek az indítványa ellen szólott, amelyvel kormánybiztos kiküldését kívánja, mert ebben az autonomia sérelmét látja.

Jellinek Henrik elnök-vezérigazgató nyilatkozott ezután a vita során felhangzott észrevételekre. Szilágyi új vonalakat létesítését sürgette. Erre nézve megjegyzi, hogy a társaság minden vonalra, amelynek létesítésére a tanács felhívta, idejében előterjesztést tett és a vonalat megépítette. De épít olyan vonalakat is, amelyekre a szerződés nem kötelezte volna, ilyenek például a Bécsi-uti, a Villányi-uti vonal, azonkívül előterjesztést tett a Dob-utcai, Wesselényi-utcai vonalakat és az István-utom egy szárnyvonal létesítésére iránt is. A társaság a mai állapotokért felelősség nem érheti, mert a társaság látva, hogy a pályakilométerek milliókkal nőnek, szárnyvonalak építését sürgette, de azokat nem engedélyezték. Igen sokat lehetne segíteni a Dohány-utcai szárnyvonal kiépítésével és a társaság minden pillanatban kész ennek a munkának a foganatosítására. Néhány évvel ezelőtt a társaság előterjesztést tett például egy, a Rákóczi-utól az Eskü-térig terjedő földalatti vasut építésére. Ennek a vonalnak a közlekedési bejárást is megtartották, de aztán az egész ügy elaludt. A megvalósulás stádiumában van a Visegrádi-utcai hurokvágány, amely az újpesti reláció érdekében épül és amely magában foglalja már egy új és jó óbudai relációt is a létesítését is. Ez a kérdés még ebben az évben realizálható, csak a hatóságok részéről van egy kis jóakaratra szükség. A bérletjegyek drágasága tekintetében felhozott kifogások tévesek, mert ezek a jegyek elég olcsók és éppen a hivatalnokok és a munkások érdekeinek szempontjából szakaszonként vannak tagolva. — Munkásjegyek is vannak 1897. óta heti és havi jegyek alakjában. A pótkocsik szaporításának kérdése és a kérdés realizálása attól függ, hogy a megfelelő új kocsiszám idejében rendelkezésre álljon és az áramfejlesztő telep kibővítése befejezést nyerjen. Ő abban a meggyőződésben van, hogy már szeptemberben egy új 10.000 lóerős gép fog működésbe lépni; a kocsipark szaporításához pedig nagyban hozzá fog járulni az a 80 új motorkocsi, amelyek ez év végére elkészülnek. Kéri a bizottságot és a tanácsot, hogy a kiágazások és a kisegítővonalak tekintetében tegyen meg minden lehetőt és ha lehet adjon a társaságnak ideiglenes építési engedélyt, amelynek alapján a társaság a munkálatokat azonnal megkezdeni hajlandó. Ha minden újítást, amely most folyamatosan van keresztlétszámra, akkor akadálytalan, sűrű és jó forgalom fog a közönség rendelkezésére állani és akkor egy bizottság mint a nagyközönség látni fogják, hogy a Közúti Vaspályatársaság sem erőben, sem akaratban hiányt nem szenved.

Ezután Rényi Dezső reflektált a vita során elhangzott észrevételekre és indítványokra és kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a téli menetrendet idejében tárgyalják. Az új vonalakat létesítése tárgyában a tanács azt az álláspontot foglalja el, hogy az új, jó vonalakat létesítését bizonyos ellenszolgáltatásoktól teszi függővé. Hogy a vasúti ügyek elintézéséhez mennyi idő kell, erre nézve felsorolja mindazokat a fórumokat, amelyek elé az ilyen vasúti ügyek kerülnek. A közlekedési program tekintetében kijelenti, hogy az szeptemberig elkészül, de már most is jelezheti, hogy ebben a programban 48 új vonal létesítése van tervbe véve. A mai bajok szanálása azon fordul meg, hogy sürgős segítség

get találjanak és e tekintetben ő teljesen bíz a közúti vaspálya társaság elnöki igazgatójában, aki bizonyára mindent meg fog tenni, hogy a bajokat mielőbb eliminálja. Ajánlja az ügyosztályi javaslat elfogadását.

A vita ezzel véget ért és a zárszavak következtek. Ilyen czímen beszéltek: dr. Platthy György, dr. Pető Sándor, Ziperovszky Károly és dr. Baránszky Gyula. Ez utóbbi tudvalevőleg azt panaszolta fel, hogy a közúti vaspálya társaság személyzete nem állandó. Erre nézve Jellinek Henrik elnök-vezérigazgató kijelentette, hogy a közúti vaspálya társaság személyzete hű és odaadó és a társaság mindent megtesz, hogy azt a kapcsolatot, amely a társaság és személyzete között fennáll, még bensőbbé tegye. Az elnöklő tanácsos felhívására a Gellért-téri vágánykapcsolat kérdésében is nyilatkozott az elnök-igazgató és a kérdés kapcsán kijelentette, hogy oly ideiglenes forgalom rendszeresítését határozta el, amely csak a budai érdekeket fogja szolgálni. A vágányösszeköttetés tekintetében, miután ez komplikált műszaki kérdés, most kimerítően nem válaszolhat, de megjegyzi, hogy azon a helyen egy kiterő állomás létesítésére vonatkozó tervek már készen vannak.

A bizottság ezután elfogadta az ügyosztály javaslatát, hozzájárult dr. Platthy György indítványaihoz is, kivéve azt a kettőt, amely kormánybiztos kiküldését és a mérnöki hivatal ellenőrző tagjai ellen a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelését kérte. Grossmann Miksa indítványai közül a bizottság magáévá tette azt, amely az átszállási forgalom oly módon való szabályozását célozza, hogy átszállni bármely állomáson lehessen. Dr. Löwy Lajosnak az ügyosztály kiegészítésére vonatkozó indítványát és dr. Wilhelm Adolfnak fent ismertetett indítványát a bizottság elfogadta, Baránszky Gyula indítványát pedig, valamint Grossmann Miksának többi indítványait a tanács figyelmébe ajánlotta.

(Az „egyszerű” közigazgatási eljárás. Valóban kacagni kellene a dologon, ha nem volna olyan rettentően boszantó és felháborító, amit a közlekedési bizottság mai ülésén mondott el jellemzésül a bürokratizmus csigalassúságának és végnélküliségének: Rényi Dezső tanácsnok. Elmondotta, milyen retortákon megy keresztül akár melyik vilámo-társaságnak egy kérvénye, melyben új vonal engedélyezésért folyamodik. Szégyenre a magyar köziraztatásnak, ideiktatjuk sorrendben azokat a fórumokat, melyeket egy-egy ilyen kérvény megjár, míg az új vonal megépítéséig hozzáfoghatnak.

Az első lépés a társaságnak beadványa a tanácshoz új vonal engedélyezése iránt. 2. A tanács kiadja a beadványt a mérnöki hivatalnak véleményezés végett. 3. A főszámvevő megteszi a számításokat. 4. A beadvány a közlekedési bizottság elé kerül. 5. A tanács tárgyalja a kérvényt. 6. A közgyűlés dönt. 7. A közmunkatanáchoz kerül az ügy. 8. A belügyminiszter határoz. 9. A kereskedelemügyi miniszter határoz. Ha e kilenc fórumon minden rendbe megy, következik 10. Az új vonal közigazgatási bejárása. 11. A jegyzőkönyv elintézése. 12. A műtanrendőri bejárás, végül a kereskedelemügyi minisztériumban még a tárgyalások egész sorozata. Ha azonban valamelyik fórumon megakad az ügy, előről kezdődik az egész eljárás.

Hát ezen valóban elszörnyűködik a józan ész! És ezt csufolják nálunk „egyszerű” közigazgatási eljárásnak!

(A főváros pénzügyi bizottságának ülése. A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt tartott ülést dr. Vasiliévits János alpolgármester elnöklésével. Napirend előtt szót kért Auer Róbert, hogy reflektáljon azokra a gyanúsításokra, amelyekkel a Krausz Mayer-féle angyalföldi telkek megvételével kapcsolatban illették. Ezekre a gyanúsításokra vonatkozólag a következőket jelenté ki: Amikor a telektulajdonosok annak idején, évekkal ezelőtt látták, hogy fáradozásuk háibavaló és a telkeket a város nem akarja megvenni, hozzája fordultak, ráint aki foglalkozni szokott ily transzakeziók finanszírozásával, hogy a telkek értékesítésének ügyét vegye a kezébe. Ez alkalommal ő opezió-levelet kapott, amelyben, minthogy ez az opezió-level természetben rejlik, benne állott az is, hogy ha az opezió ideje alatt a tulajdonosok a telket direkte eladják, úgy kötelesek neki négyezüszögenként 1 koronát fizetni. Az utóbbi időben történt, hogy a tulajdonosok ismét direkte felkínálták a városnak a telektömböt megvételre. Amikor ő erről tudomást szerzett — ez ügyben sem bizottsági tagokkal, sem városi tisztviselőkkel, sem senkivel nem tárgyalt, sem direkte, sem indirekte, — kijelentette az eladónak, hogy abban az esetben, ha a telkeket a főváros veszi meg,

ő a neki kijáró jutalékról lemond. Ezt a telektulajdonosoknak kijelentette és megkérte őket, hogy ezt a polgármesterrel tudassák, amit meg is ígértek. A dolog így áll és kötelességének tartotta most, amikor először van a közgyűlés óta alkalma a bizottsági tagok előtt megjelenni, ezt konstatálni és kéri, hogy kijelentését tudomásul vegyék. A bizottság helyeslőleg vette tudomásul Auer Róbert szavait.

Ezután áttértek a napirendre, amelynek első tárgya annak a husz tagnak a kiküldése volt, akiket abba a vegyes bizottságba küld a pénzügyi bizottság, amelyet a főváros közgyűlése a fizetésrendezési javaslatok tárgyalására kiküldeni rendelt.

A főváros az Artézi-fürdővel kapcsolatban 1.600.000 korona költséggel gyógyszállodát óhajtott létesíteni. Az erre vonatkozó előterjesztéshez az állandó gyógyfürdő-bizottság hozzájárult és ma a pénzügyi bizottság foglalkozott vele. Bárány Herceg Péter aggályosnak tartja a szálló építését, mert utjabban sok szálló épült a fővárosban, a Sárospark-fürdő mellett is épül és így nem tudja, hogy rentabilis lesz-e a dolog. Dr. Vázsonyi Vilmos a leghatározottabban pártolja az ügyosztály előterjesztését és semmiféle okot nem lát aggodalomra. Az egész projektum komolysága szenved, ha nem építünk a fürdő mellé szállót is. Ügyelni kell azonban arra, hogy a szállót olyan ember építse, aki specialista ebben a kérdésben. Meggyőződése, hogy ezt a szállót nemcsak a betegek, hanem tüdősek is fel fogják keresni és kora tavasztól késő őszig tömve lesz, de télen is elég közönség fog odajárni. Glück Frigyes mindenben osztja Vázsonyi Vilmos nézetét. Azt hiszi, hogy ennek a szállónak a felépítése sokkal indokoltabb, mint a Sárospark-fürdő melletti szállodáé, mert ez üdülőhely nagy és szép parkban. A számítást igen ientabílisnak találja, sőt szerinte még jobb volna, ha nagyobb méreteket építenék meg a szállót. Bíró Henrik szintén elfogadja az ügyosztály előterjesztését és ha van hiba, azt abban látja, hogy csak szobáira tervezik a szállót. Megvitás tárgyává kívánja tenni, nem volna-e jó egy nagyobb szálló építése. Dr. Hajós Zsigmond szintén a szálló építése mellett foglal állást és az ezzel kapcsolatban eszközölt számításokat reálisnak tartja. Dr. Bódy tanácsos felvilágosító szavai után a bizottság a szálló létesítéséhez egyhangulag hozzájárult.

A napirend további tárgyalásai során a bizottság teljesítendőnek vélte a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének azt a kérését, hogy július 1-től hat évre engedjék át nekik a Soroksári-uti sport-pályát. Hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a X. kerületi róm. kath. plébániához egy harmadik kápláni állást szervezzenek. A Szent János-kórház tüdő- és elmebeteg osztályait vezető főorvosok napidiját a balparti kórházak főorvosai napidijával egyenlő módon állapította meg a bizottság és tudomásul vette, hogy a nemzetközi Olympiai bizottság fogadása alkalmával 4000 korona költség merült föl. A Széchenyi-hegyen lévő gloriette helyreállítására 4650 korona költséget, a Szent Rókus-kórházban végrehajtandó átalakítási munkálatokra pedig 48.000 koronát szavazott meg a bizottság. A központi városházán két, az újvárosházán pedig egy liftet építenek, amelyeknek költségeire 40.000 koronát szavaztak meg. Az ügyosztály most ez összeg felhasználására tett előterjesztést, amihez a bizottság hozzájárult. A napirend többi pontját vita nélkül fogadták el.

(A lágymányosi kikötő. A Dunagőzhajózási Társaság partbérletének tárgyalásáról kapcsolatban a főváros közgyűlése azt kívánta, hogy a helyi személyszállító forgalomba a Dunagőzhajózási társaság a Lágymányost is vonja be és ezen a helyen kikötőt létesítsen. Miután a miniszter a közgyűlésnek ezt a határozatát jóváhagyta és a társaság is hozzájárult a kikötő létesítéséhez, e hónap 16-án vegyes bizottság járt a helyszínen, a melyben az összes érdekelt hatóságok képviselve voltak, hogy az új kikötő helyét megállapítsa. A bizottság abban állapodott meg, hogy a kikötő az új műgyetem vegytani épületével szemben állítsák fel. A társaság a hely ilyen módon való kijelöléséhez, amely a legjobban megfelel a Gellért-téri közlekedés érdekeinek, minthogy a Gellért-tér a lágymányosi közlekedés gőczpontja, a maga részéről hozzájárult és intézkedett, hogy a kikötő építési munkálatait mielőbb megkezdjék. A kikötő nemsokára elkészül és akkor a társaság a járatokat haladéktalanul meg fogja indítani.

(A budaeörs-törökbalinti vasut. Ma volt a Kugler Mihály mérnök által tervezett Budapest-Budaörs-Törökbalinti helyiérdekű villamos vasut közigazgatási bejárása. A bejárás dr. Ádám Géza miniszteri osztálytanácsos vezetésével részt vettek: a kereskedelemügyi miniszterium részéről: dr. Dubszky Alfréd műszaki főtanácsos és Koromzay Frigyes főfelügyelő, a hadügyminiszterium képviselőjében: Czebezenor Lajos százados, a földművelésügyi miniszterium képviselőjében: Tomka Emil műszaki tanácsos, a közmunkatanács részéről: Lipthay Ágoston miniszteri osztálytanácsos, a székes-

főváros részéről: Dovecis Ferencz középítési igazgató, az államrendőrség képviseletében: Pálos Jenő rendőrkapitány, az engedélyes részéről pedig: Kugler Mihály mérnök és farádi Vörös László v. b. t. t. s gróf Szapáry Pál, mint engedélyestársak, dr. Csukási Jenő ügyész és Pályi Gyula mérnök, a Déli vasút részéről: Stranzky főfelügyelő és mások. Az általános tárgyalás befejezése után a bizottság bejárta a vonal fővárosi részét. A vasút létesítése ellen semmiféle kifogás nem érkezett. olnap folytatják a bejárást Budaörsön és Törökbálinton.

(A Kálvin-tér szabályozása. A Kálvin-tér beépítésére hirdetett pályázatra postán még a következők küldték be pályaműveket: 1. Hettyey Gyula és Géza (Temesvár); 2. Schweiger Gyula és Székely Vilmos (Budapest); 3. Schulek János (Budapest); 4. Zostyák Pál (Kolozsvar); 5. Hölgye Antal (Budapest). A beérkezett pályaművek száma ezzel 19-re szaporodott.

TANÜGY.

= Királyi doktoravatás. A budapesti királyi magyar tudományegyetem rector magnificus és tanácsa dr. Eogsch Árpád államtudományi, Schütz János orvostudományi és Vendl Aladár bölcsészettudományi doktorjelölteket június hó 22-én délelőtt 11 órakor az egyetem aulájában (egyetemtéri központi épület) sub auspiciis regis doktorokká avatja. Az ünnepies doktorrá avatáson a királyt gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter fogja képviselni.

= A harmadik egyetem. Szegedről jelentik: A kultuszminisztérium kiküldöttei kedden érkeznek Szegedre, hogy a felállítandó harmadik egyetem ügyében a várossal tárgyalásokat folytassanak. A bizottság tagjai Tóth Lajos miniszteri tanácsos, dr. Mandelló Viktor osztálytanácsos és Korb Flóris műépítész. Valószínű, hogy a bizottsággal együtt Szegedre érkezik Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkár is.

= A szolnoki kereskedelmi iskola. Szolnokról jelentik: A szolnoki kereskedelmi társulat ma a felállítandó felső kereskedelmi iskola tárgyában gyűlést tartott, amelyen Bálint Hugó szerkesztő, elnökö határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben arra kéri a kultuszminisztert, hogy az iskolának adassék meg a nyilvánosság jog. Horthy Szabolcs főispán, aki az ülésen jelen volt, kijelentette, hogy a hozzáérkezett információk szerint a minisztérium nem zárkózik el ilyen kérés elől. Benkő Albert alispán a vármegyét Klodich Gyula polgármester pedig a város nevében bejelentették az évi szeptemberi közoktatásügyi államtitkár is.

= Jubiláló tanítók. Szép ünnepély keretében bucsuztatta el a VI. kerületi iskolaszék Rozmanit Vilmos igazgatót, Martini Gyula és Neuhold Ferencz tanítókat, akik mintegy félszázados tanítói működésüknek jubileumát ülték. Az ünnepeltet Szűcs Jenő igazgató üdvözölte, kiemelve érdemeiket, utána pedig dr. Leitner Adolf, az iskolaszék elnöke méltatta hosszú, eredményes munkásságukat. A tantestület nevében Waiter Károly üdvözölte a jubileumokat és Neuhold Ferencznek megemlékezésül szép emlékalbumot nyújtott át tanítványainak és tisztelőinek szíveskével. — A monori járás tanítótestülete szombaton Kispesztén tartott ülésen lelkesen ünnepelte Korányi József tanítót 40 éves működésének jubileuma alkalmából. Dr. Peiri Mór kir. tanácsos, tanfelügyelő üdvözölte a jubilánst, majd Faras Gyula igazgató, Herczeg Ernő, Csukássy Ferencz, Drealer Antal és Barta Pál intéztek üdvözlő beszédet a kiérdemesült tanítóhoz.

= Ingyenes tanfolyam hibásbeszédük számára. A beszédhibák javítására szolgáló állami tanfolyam vezetősége július hónap 3-tól 29-ig gyógyító tanfolyamot tart hibásbeszédük számára. Felvételt a tanfolyamra mindenféle hibásbeszédű. Felvétel: július hónap 1-én és 2-án délelőtt 10 órától 12 óráig és délután 3 órától 5 óráig, Budapest, VIII. Mosonyi-utca 8. szám alatt. Vidéki gyermekek elhelyezéséről minden tekintetben az érdekelt szülők kötelesek gondoskodni.

KÖZIGAZGATÁS.

A kéményseprési díjakra vonatkozó egyezségek.

Budapest, június 19.

A kéményseprés díját kéményenként a háztulajdonos terhére a vármegyék szabályrendeletileg állapítják meg s a kéményseprő javadalmasítását voltaképpen az így kéményenként az előjáróság által beszédett összeg képezi.

Közsegeink legnagyobb része azonban a kéményseprővel évi átalányösszegben egyezik ki, vagyis a község beszedi a kéményenként szabályrendeletileg megállapított díjakat s a kéményseprőnek szerződészerűleg megállapított és biztosított fizetést ad, saját pénztára javára használván fel a tételenként beszédett díjak végösszege s a kéményseprőnek járó fizetés többlet-különbözetét.

Mi a községek azon elhatározását, hogy a kéményseprővel átalányösszegben egyeznek ki, helyesnek tartjuk, mert míg egyfelől a kéményseprő így oly időszakban is hozzájut biztosított járandóságához, — amikor falusi községekben a köződik fizetése szünetel, addig másfelől a községek házipénztárának is van némi jövedelme a kéményseprési díjakból, már pedig a mi községeinkre bizony valóságos áldás, ha némi jövedelemre szert tehetnek pótdadózsalékuk emelése nélkül.

A kéményseprési díjakra vonatkozólag a községek és a kéményseprők között létrejött szerződések megkötése körül azonban általában véve tapasztaltunk egy súlyos szabálytalanságot, azt ugyanis, hogy e szerződéseket a járási főszolgabíró hagyja jóvá, sőt ismerünk oly vármegyei szabályrendeletet, amely egyenesen elrendeli, hogy a községek és a kéményseprő között a kéményseprési díjakra átalányösszegben való megállapítását tárgyzó szerződések a járási főszolgabíró jóváhagyása után válnak érvényessé.

A szerződéseknek a járási főszolgabírák részéről való jóváhagyása abusus, mert a községi törvény nem ismeri el sehol sem a főszolgabírónak erre való jogosultságát.

A községek önkormányzati testületek, saját belügyeikben, a törvény korlátai között önállóan járnak el s önkormányzati jogaik gyakorlása tekintetében mindössze ama korlátozásnak vannak alávetve, hogy az 1886. XXII. tez. 24. szakaszában felsorolt határozatok csak a vármegyei törvényhatóság jóváhagyása után hajthatók végre.

A községnek valamely határozata az 1886. XXII. tez. 24. szakasza alapján vagy tartozik jóváhagyás alá, vagy nem; ha igen, akkor az egyetlen hatóság, amely a jóváhagyás tekintetében dönteni hivatott: a vármegyei törvényhatóságának közgyűlése, ha nem, akkor minden hatósági jóváhagyás nélkül joghatályra emelkedik, de arra nézve, hogy a községnek bármily irányú elhatározása is a járási főszolgabírójának jóváhagyása alá tartoznak: a községi törvény a legcsekélyebb támpontot sem nyújtja, kétségtelen tehát, hogy a kéményseprővel kötött egyezségi szerződések jóváhagyása sem tartozhatik a főszolgabíró jóváhagyása körébe.

A kéményseprővel kötött egyezségi szerződések a községre nézve terhes szerződést képeznek, mert hiszen e szerződésben a község a kéményseprővel szemben bizonyos értékű anyagi kötelezettséget vállal, amelynek lényegére közömbösen hat azon körülmény, hogy a község a kéményseprési díjakat a háztulajdonosoktól beszedi, mert a szerződészerű kötelezettséget a kéményseprő a községgel szemben jogosult érvényesíteni.

Az 1886. XXII. tez. 24. szakaszának e) pontja a terhes szerződések joghatályát a törvényhatóság jóváhagyásától teszi függővé, nyilvánvaló ennél fogva, hogy a törvény helyes értelmezése szerint a szóban levő szerződések jóváhagyására a törvényhatósági közgyűlés illetékes

Erősdő rendőrkapitánya visszatért. Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Varga Lajost, a felfüggesztett rendőrfőkapitányt, Erősdő volt főispán bizalmasát, belügyminiszteri döntés folytán ma a közigazgatási bizottság visszahelyezte állásába és Varga ma már el is foglalta hivatalát. A belügyminiszter általános érdekű elvi véghatározata szerint a bünygyi feljelentés elő nem mutatása miatt Bernády polgármester részéről emelt vád alapatlan, mert a bünygyi akták betekintésére a polgármester nem illetékes. A felebbezésben használt állítólag gyanúsító kitételek miatt fegyelmi eljárásnak helye nincs és a törvényhatóság nem jogosult a belügyminiszterhez intézett felebbezését kritika és határozat tárgyává tenni, tehát a felfüggesztés teljesen alaptalan volt.

A representanzából. Fiuméből jelentik a Magyar Tudósítónak: A representanza szombaton fog ülésezni. Minthogy Vio Ferencz podesza addig nem elnökölhet, míg a megválasztásra a királyi jóváhagyás meg nem érkezik, az ülést Mohovich Donát első alpolgármester fogja vezetni.

Kaposvár kiadási többlete. Kaposvárról jelentik: A város képviselőtestülete ma tartott közgyűlésén betérjesztették a pénzügyi bizottságnak 1912. évre elkészített költségelirányzatát. A kiadási többlet az előző évhez képest 321.316 korona, amelyet 82 és fél százalékos pótdadóval kell fedezni. A tulkiadásokat az idézte elő, hogy 1,200.000 korona kölcsönt vettek föl közbizághídi és osatornák építésére, melynek annuitásai megterhelték a budgetet

EGYESÜLETEK.

Gyógyszerészek közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg ma a Magyarországi Gyógyszerészegyesület ez évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen Bayer Antal elnököl, a fővárosi gyógyszerészek és segédek kivül huszonnyolcz járás küldöttei vettek részt.

A közgyűlés több régen vajadó kérdést vett tárgyalás alá, amelyek egyik legfontosabbika a rokkant segédek támogatása és a létminimumok megállapítása volt. A kérdést, amelyben eddig határozni nem tudtak nagy izgalommal tárgyalták.

Bayer Antal elnök megnyitó szavai után Rossberger József titkár terjesztette elő az egyesület jelentését.

A titkári jelentés után Kincsesy Péter indítványt nyújtott be az egyesületnek az elnökkel szemben kifejezendő bizalma tárgyában. Az egyesület köteles — ugymond — megvédeni elnökét a támadások ellen, különösen, ha e támadások alapatlanok!

Dr. Gél Endre közbeszól: De alaposak!

E közbeszólásra viharos ellenmondások válaszoltak s többek között Hédervary Kornél a közbeszólót gyávának nevezte, mire a közbeszóló erői kifejezésekkel válaszolt.

Az indítványt óriási lelkesedéssel elfogadta a közgyűlés. Ezután Filó János kir. tanácsos indítványára a tárgyszorozat megváltoztatásával a korpótlék, illetve rokkantsági pénztár kérdését vették elő.

Rossberger József, az ügy előadója ismertette a gyógyszerész-szövetség álláspontját, valamint a Filó János által kidolgozott tervezetet. A tervezet szerint a gyógyszerészek 15 évi szolgálat után, ha negyven évüket betöltötték, 480 korona pótlékban részesülnek. A 25-ik szolgálati évnél fokozatosan elérik a 800 korona pótlékot. A segédek ezzel szemben már a tíz szolgálati évvel bíró segédek is részesíteni akarják korpótlékban. A 10—15 évig 300, 15—20-ig 600 és 20—25-ig 900 az általuk kontemp-lált korpótlék. Az igazgatóság ebben a kérdésben úgy határozott, hogy az ügyet a közgyűlés elé terjeszti, miután más uton megegyezés létrehozható nem volt.

A kérdéshez először Müller György szólott hozzá, kifejtve, hogy e javaslat keresztülviteléhez kölcsönös bizalom kell. Ez a bizalom azonban a vezetőségben a segédek iránt nincs meg. Köszönetet mond a tervezet megalkotójának, Filó Jánosnak, de kijelenti, hogy az a mai formájában nem elégíti ki a segédekét.

Gyurmán János, Kiss Károly és Bársony Elemer hozzászólása után Filó János szólalt fel. Megindokolta tervezetének alapelveit és hivatkozott arra, hogy a segédek követelése már a 35 éves em-

Előnyös

részletfizetési feltételek

mellett helybeli hivatalnokok, kereskedők és iparosok minden áremelés nélkül bevásárlásaikat szőnyegeken, vászon- és fohérnemlekedben, kész férfi és női ruhák szükségletekben legjobban eszközlik. **SZŐNYEGUDVAR. Budapest, VI., Király-utca 32. az udvarban. Alapítotott 1895-ben. Telefon 528.**

bereket is agkori pótlékban részesítendő, ami sehol a világon megvalósítva nincs.

Orosz László kéri a javaslat címébe a korpótlék beszúrását, továbbá, hogy 30 évi segédeskedés utáni munkaképtelenség esetén a segéd halála napjáig járjon az egész korpótlék, 30 éven belüli munkaképtelenség esetén pedig az akkor élvezett korpótlék. Bársony Elemér és mások felszólalása után a tárgyalást délutánra halasztották.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson néhány szónok felszólalása után elhatározták, hogy a rok-kantsági pénztár kérdését egyelőre függőben hagyják.

Ezután Sticker Alajos terjesztette elő a tanügyi bizottság jelentését. A jelentés hangoztatja, hogy ha a kormányzás a gyógyszerészeti kiképzést abba a mederbe terelné, hogy az internátussal kapcsolatos iskola állíthatnák fel, az országos egyesület óhajtásai találkoznék, hogy az a létesítendő új botanikus kert területén helyeztessék el. Foglalkozik a jelentés végül a kereskedelmi ismeretek tanításával is. Ez a tananyag a tantervbe heti két, illetve négy órával illesztett be próbaképpen, a czelnak megfelelő rendezés a jövő feladatát marad, mert kellő tapasztalatok még nincsenek ez idő szerint. E kérdéshez többen szóltak hozzá. Varsagh Zoltán indítványozta, hogy addig, amíg szabályrendelet ezt a tanítást el nem rendeli, ne tegyék a kereskedelmi ismereteket vizsgatárggyá. Zoltán Bélo cziel szemben indítványozta, hogy a tanügyi bizottság jelentését fogadták el és dr. Beer Endrének a tanügyi bizottság elnökének szavazának bizalmát. Az indítványokat a közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadta. Ezután dr. Gál Endre és Hédekváry Hugó, akik között délelőtt heves vita folyt le, kölcsönös nyilatkozataikban követték meg a közgyűlést, de adtak egymásnak elégtételt.

Dr. Molnár Nándor terjesztette elő a Magyarországi Gyógyszerész Egyesületnek az ő vezetése alatt álló nyilvános vegyikísérleti állomásról szóló jelentést. A pénztárvizsgáló-bizottság jelentése és a pénztáros felmentvényének megadása után dr. Deér Endre indítványára a közgyűlés kimondta, hogy belép a Federation Internationale Pharmaceutique tagjai sorába. Részletesen foglalkozott a közgyűlés tagabbkörü igazgatóság, valamint a tagok indítványával. Végül megválasztották dísztagnak dr. Paksí Bélát és Hlovay Lajos dr. orsz. képviselőt.

A választmány kiegészítése után az elnök záró szavaival a közgyűlést véget ért.

(—) Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület. Pestvármegye székházának dísztermében, ahonnan annyi szép nemzeti eszme indult el a dicsőséges megvalósulás útjára, a jövő vasárnap egy új kultúregyesületnek, az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesületnek tartják meg ünnepies alakuló közgyűlését. Még a már fennálló és áldásdusan működő kultúregyesületeink nemzetiségünk meglődítését és a magyar kultúra számára való megnyerését szolgálják, az új kultúregyesület az alföldi magyarság szellemi előmenetelének előmozdítását és az anyagi jólét fokozását írta zászlójára. Működése fel fogja emelni Békés, Bihar, Borsod, Csanád, Csongrád, Hajdu, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa vármegyéket és Budapest székesfővárost, mint az ország szívet. Az anyagi és szellemi érdekek gondozása mellett czélul tűzte ki az új egyesület az alföldi magyarság egészségének ápolását is. Az egyesület vezetősége lelkes felhívásban fordul a nemzeti irányu munkálkodásának támogatása végett a társadalomhoz, amely bizonyára áldozatkész szívvvel fogja felkarolni az A. M. K. E. nagy céljait. A felhívást gróf Zichy János kultusz-miniszter és gróf Tisza István elnökök, herczeg

Windisch-Graetz Lajos és gróf Ráday Gedeon főispán, Fülepp Kálmán főpolgármester és gróf Almásy Imre társelnökök, Wenckheim László, Fazekas Ágoston, Teleki József, gróf Esterházy Móríc aelnökök, dr. Hencz Károly és dr. Mandics Ede ügyvédek írták alá. A vasárnapi ünnepi közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. Mondja gróf Zichy János közoktatási miniszter. 2. Megalakulás. 3. Ünnepi beszéd. Mondja herczeg Windisch-Graetz Lajos. 4. Elnöki zárószó.

(—) A Magyar Gyorsíró Társaság országos gyorsíró-versenyt rendezett vasárnap a főrendiház üléstermében. A versenyzők a stenogrammot rögtön közönséges írásba tették át és a beadott pályamunkák megbirálása rögtön kezdetét vette Antalík Károly gyorsírófői főnök elnöklésével. A legmagasabb fokot, a perczenkint 200—250 szótagos versenynél Tábori Gyula nyerte az első díjat és László Árpád a másodikat.

(—) Az Izraelita Tanítóképző Internátus Egyesület vasárnap délután a pesti izraelita hitközség dísztermében tartotta meg évi közgyűlését dr. Málnai Mihály elnök vezetésével. Az elnöki megnyitó után Benedek Ábrahám terjesztette elő az évi jelentést, amelyben kiemelte, hogy az érdeklődés hiánya miatt az egyesületnek vesztesége van. A közgyűlés után este a Dukasz-vendéglő külön termében társasvacsera volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

(—) Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület tegnap Neumann Árminné elnöklete alatt igazgatósági ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy második otthonát (X. kerület, Villám-utca 25.) néhány nap múlva átadja rendeltetésének, de ünnepélyes megnyitását, minthogy azon az egyesület védnökönje, Stefánia főherczegnő, gróf Lónyay Elemérné is jelen akar lenni, öszre halasztja.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A halottrabló rendőrkapitány. Nagykikindának, mint emlékezetes, a múlt év nyarán kinos szenzációja volt. Vlahovits Miklós rendőrkapitányt ugyanis azzal vádolták meg, hogy Joanovits János dugaszdag nagykikindai földbirtokostól halála után negyven ezer korona értékű értékpapírt rabolt el. A nagykikindai törvényszék annak idején a vizsgálat folyamán szerzett terhelő adatok alapján a megvádolt rendőrkapitányt három évi fegyházra ítélte, halottrablás büntetvéért. Az ügy felebbezés folytán a szegedi királyi tábla elé került, ahol a kapitány védelmével Edvi-Ilés Károlyt bizta meg. A királyi tábla először is a vizsgálat kiegészítését rendelte el, mit a nagykikindai vizsgálóbíró fogantatosított is. Az új vizsgálat befejezése után újra tárgyalás alá került az ügy a szegedi táblán és szombaton szenzációs ítéletet hozott: felmentette a rendőrkapitányt. A királyi tábla az ítéletet azzal indokolta, hogy nem látta bebizonyítottnak azt, hogy az ügynök útján értékesítés végett árult és Joanovits tulajdonát képezett részvények lopás útján jutottak volna Vlahovics kezébe. Az ítélet ellen Szabó Gyula főügyész-helyettes semmisségi panaszt jelentett be.

§ Vesztegetésért elítelt főkortes. Az általános választások alkalmával a mátészalkai kerületben Szalkay Sándor és Szunyogh Mihály kép-

viselőjelöltek küzdöttek a mandátumért. A kisebbségben maradt Szunyogh-párt nem elégedett meg a petícióival, hanem a Szalkay-párt néhány főkortesé ellen vesztegetés miatt büntető feljelentést tett. Többek között följelentette Bory József mátészalkai községi bírót, hogy több szalkai választót megvesztegetett. A vizsgálat kiderítette, hogy Bory két választónak egyenkint harmincz koronát adott, hogy szavazatukat Szalkay Sándorra adják. A szatmári törvényszék ezért hatnapi fegyházra ítélte Bory Józsefet. A debreczeni tábla helybenhagyta az ítéletet és a Kuria ma Vaikó Pál bíró előadásában a benyújtott semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az elsőfoku bíróságok ítéletéhez.

§ Gyilkos katonatiszt. Varsóbó jelentik nekünk: A haditörvényszék ma ítélte Ratkiewicz Sándor tüzérségi törzstiszt fölött, aki szeretőjét kardjával agyonszurta. Az ítélet három évi várfogságra, a hadsereg kötelékéből való kiközösítésre és minden polgárjog elvesztésére szól.

§ A vezető siet. A Városi Villamos Vasutas társaság 219. számú kocsija, amelyet Tanay József kocsivezető vezetett, 1909. év október 10-én este fél nyolcz óraker összeütközött a Közuti Vasúttársaság Gulás István kocsivezető által vezetett 68. számú kocsiával. Az összeütközés következtében Vámoscher Jakab honvédelmi miniszteri irodaségédtsit súlyos sérülést szenvedett, több utas pedig könnyebben megsérült. A budapesti büntető törvényszék dr. Makucz bíró elnöklete alatt ma vont a felelősségre Tanay József kocsivezetőt közveszélyü cselekmény vétségeért. A tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét s azzal védekezett, hogy a szerencsétlenség időpontjában a jelzőr nem volt a helyén s ő gyanútlanul vezette tovább mérsékelt sebességgel kocsiját. A bíróság dr. Hérits kir. ügyész vádbeszéde után bűnösnek mondta ki a vádlottat a közveszélyü cselekmény vétségeben és ezért elítélte egy heti fegyházra, azonban mellőzte a bíróság a hivatalvesztés kimondását. Az ítélet jogerős.

§ Sikkasztó cipészegéd. Rosenberger József cipőgyáros átadott 53 pár cipőre való nyers anyagot és 7 darab kaptafát Varga András cipészegédnek. Ez azonban a kapott nyers anyagot és a kaptafákat elzalogosította és Berlinbe ment, hogy ott új ekszisztenciát teremten magának. A szerencse azonban itt sem kedvezett neki, úgy, hogy rövid idő múlva visszatért újból Budapestre. A kir. ügyészség sikkasztás büntetése miatt emelt ellene vádat s a büntető törvényszék a mai főtárgyaláson a beismerésben levő vádlottat sikkasztás vétségeért egy hónapi fegyházra ítélte, de ezt a büntetést is kitöltöttnek vette az elszenvedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet jogerős.

§ Felmentett gyilkos. Kaposvárról jelentik: A kaposvári kir. törvényszék esküdtbírósága ma tárgyalta Kovacsik Erzsé bűnügyét, aki Grünhut Gábor andocsi koresmárost meggyilkolta. A koronatanu Punczi Mária volt, egy általánosan ismert hülye teremtés és az esküdtek vallomását nem vették figyelembe. A törvényszék az esküdtek verdiktje alapján Kovacsik Erzséit fölmentette.

§ Elítelt rablógyilkosok. Temesvárról jelentik: Gertenyes község határában néhány hónap előtt Gáspár György felbujtására két legény, Szirbu Miklós és Buru János megtámadták Ollaresku Athanáz földmivest, akiről tudták, hogy egy tehenet adott el a vásáron és annak az árát akarták elrabolni. Először megkéselték, azután pedig egy közeli patakba belefalusztották. A fehértemplomi esküdtszék ma Gáspárt és Szirbut életfogytiglani, Burut pedig tizenkétévi fegyházra ítélte.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Amerikai cipő részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya utca 6. Wurm-udvar és VII., Erzsébet-körut 42.

Rizárólagos elárusítása a következő elsőrangú amerikai gyártmányoknak:

Urak részére:
Edwin Clapp & Son
Barry
Walk-Over
Commonwealth

Syermekeknek:
Piehler
Kérje képes árjegyzékünket!

Hölgyek részére:
Sorosis
Cousins
Patrician

SPORT.

Alagi versenyek.

— Ötödik nap. —

Hatalmas meglepetésekkel végződött az alagi meeting. A tribünöket zsúfolásig megtöltő publikum egyik émulatból a másikba esett, oly horribilis kvótákat fizettek a gépek a győztes lovakra. Revolte tizenegy és félszeres pénze nyitotta meg a napot, utána Szökevény II. majdnem ötszörös pénzt fizetett az új színekben, Alabárd végre megfelelt a bizalomnak, de ezután Landeskind negyvenkilencszeres szenzációos osztalékot juttatott csekély számú híveinek. Dalás — dacára, hogy két ló ment egy istállóból — ötszörös pénzt, míg a meetinget bezáró futamban Serkentő negyven-szeres kvótát fizetett.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók verseny. Díj 1500 korona. Táv 1400 méter. 1. Mr. Stanley 36 pk Revolte 65 s fél kg (Szakonyi), 2. Kiss G. 46 szk Cora Pearl 73 kg (tul.), 3. Geist G. 36 fk Potyka 65 és fél kg (Sibrik). Futottak még: Bac (Nádaskay), Velezta (Krause), Scarcely (Harrison). Biztosan másfél hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:15, 20:50, 57. — Könyvfogadások: 1 és háromnegyed Velezta, Potyka, 4 Cora Pearl, 5 a többi.

II. Urlovas lovak handicapja. Díj 1200 korona. Táv 1600 méter. 1. Föld A. 46 sk Szökevény II. 68 kg (Zsivanovits), 2. Issekutz Gy. 46 pk Mácsola 70 kg (tul.), 3. Káljai Regina urnó 36 pk Future 67 kg (Harrison). Futott még: Gadfly (Stiassny). Könnyen három hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:46, 20:30, 41. — Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá Future, 2 és fél Szökevény II., 3 Mácsola, 6 Gadfly.

III. Vercsegyházi akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 4000 méter. 1. Föld A. 56 sk Alabárd 68 kg (Krause), 2. Keresztes A. id pher Fabricius 79 kg (tul.), 3. Pókai D. 46 pm Foolhardy 69 kg (Sibrik). Könnyen másfél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:15. Könyvfogadások: 2 és egynegyed reá Alabárd, 2. Foolhardy, 4 Fabricius.

IV. Formidabile II. gátverseny-handicap. Díj 1600 korona. Táv 3200 méter. 1. Haber L. 56 szher Landeskind 68 és fél kg (Rybenski), 2. Issekutz Gy. 46 pm Hptm. von Köpenick 70 kg (Neumann), 3. Gr. Orsich P. 46 sk Isis 66 kg (Fries). Futottak még: Pampuska (Lázár), Lady Bird (Molnár), Vacant (Kollár), Goutte (Graciedler), Mákvirág II. (Klimsa), Akarnok (Kopitlanski). Biztosan egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:48, 20:10, 28, 40. — Könyvfogadások: 1 és egynegyed Hptm. von Köpenick, 3 Vacant, Isis, 8 a többi.

V. Csemádi-díj. Díj 1500 korona. Táv 1800 méter. 1. Jankovich-B. Gy 36 pm Dalás 66 kg (Szakonyi), 2. Gr. Orsich P. 36 pm Akbar 69 kg (Harrison), 3. Dávid E. 56 sk Titi II. 74 (Krause). Futottak még: Haladj (Felis), Habakus (Mikes), Javaszszony (Kiss G.), Der Teufel (Keresztes), Rienzi (Nádaskay), Spottless (Sibrik). Könnyen két hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:50, 20:51, 26, 33. — Könyvfogadások: 1 és fél reá Akbar, 3 Titi II., 5 Javaszszony, Dalás, Der Teufel, 10 a többi.

VI. Eladó kétévesek handicapja. Díj 1500 korona. Táv 900 méter. 1. Geist G. sk Serkentő 60 kg (Peschka), 2. Issekutz Gy. pk Addenda 58 kg (Smeida), 3. Bamberger I. sk Marche 51 kg (Mach). Futottak még: Csaska (Kozuch), Napos (Lipták), Lenci (Sinka). Biztosan három hosszal nyerve, holtverseny. Tot.: 10:42, 20:39, 24, 26. — Könyvfogadások: 2 és fél Addenda, 3 Serkentő, Csaska, Marche, 4 a többi.

(A bécsi ügetőversenyek negyedik napjának eredménye ez:

I. Sphinx-verseny. Díj 3000 korona. 1. Bolgyó (Ryerson), 2. Ewan, 3. Gladys. Nem helyezve: Hyena. Max. Tot.: 10:17, 20:24, 25.

II. Lady Quartermaster-verseny. Díj 3400 korona. 1. Elemér (Segger), 2. Gladiator, 3. Hugó. Nem helyezve: Hedvig, Kirkwood, Csóka, Fonyód, Aufwieglerin. Tot.: 10:41, 20:50, 42, 40.

III. Ügetőgyeleti verseny. Díj 2000 korona. 1. Nicotin (Wachtler), 2. Sir Potential, 3. Wunderbua. Nem helyezve: Nicoló, Ex-libris, Rigoletta, Kesergő, L'Aiglon (mint 2-ik diszkvalifikáltot). Tot.: 10:52, 20:31, 52, 69.

VI. Bürger Karoly-díj. Díj 20 000 korona. 1. Herold (Ederer), 2. King Wilburn, 3. Heimweh. Nem helyezve: Csandör, Tedd meg. Tot.: 10:14, 20:25, 45.

V. Mary C-verseny. Díj 3000 korona. 1. Primus (Kohlmann), 2. Ma jojo, 3. Hazela. Nem helyezve: Nebojse, Memphis, Gra. Geeretta, Félzemű, Prokop, Joung Quartermarch, Kremlin. Tot.: 10:12, 20:61, 41, 47.

VI. Newyorki díj. Díj 4000 korona. 1. Concurrent (Todescato), 2. Rabló P., 3. Vitó. Nem helyezve: Dulce Jay és Custer), melyre tétet nem fogadtattak el és mint 1-ső diszkvalifikáltot). Tot.: 10:18, 20:78, 38.

VII. Steyeri-díj. Díj 2200 korona. 1. Trocadero (Ryerson), 2. Lothar, 3. Hanna. Nem helyezve: Miss Lancelot, Granat, Mátka, Apropolis. Tot.: 10:47, 20:30, 32, 78.

VIII. Kettesfogatu urkoesisverseny. Díj 2300 korona. 1. Friseur-Wachtelkönig (tul.), 2. Nicoló-Zenobia, 3. Dug-Nachtfaker. Nem helyezve: Eljen-Jocus. Tot.: 10:21, 20:26, 43.

(Magyarország atletikai bajnokságai. A Ferencvárosi Torna Club hatalmas sporttelepein vasárnap délután rendezte meg a magyar atletikai szövetség országos bajnokságait. A közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy megtelt az egész nézőtér. Az elért eredmények azonban nem voltak kielégítőek. Idegen athléta csak a 3 angol mértföldes versenyben indult és meg is nyerte fölényrel. Egyet azonban örömmel konstataitunk, azt, hogy néhány szokat igérő fiatal athlétánk van. A jövő esztendőig nagyot kell javulnunk, ha szerepet akarunk játszani a stockholmi olimpiadon. A vasárnap elért eredményekkel biz még helyezésre se számíthatunk. — A bajnokságok legnagyobb részét szám szerint hetet a MAC tagjai vitték el. Hármat a Postások, kettőt az FTC és egyet Wien vitt el. A BEAC teljesen lemaradt; míg az MTK athlétái minden versenyszámban igen szépen szerepeltek. — A versenybizottság Stankovits Szilárd elnök, szövetségi főtitkár vezetése mellett kitünően működött. A külsőségekkel, mint a közönség, a pálya és a rendezőség meg lehetünk elégedve, az eredmények azonban olyanok, hogy igaz nemzetközi konkurrenciában sikerrel aligha szerepelhetünk. A viadal részletes eredményei ezek:

Magasugrás. Bajnok: dr. Vadon Géza (MAC.) 177 cm.; 2. Báró Wardenier Iván (MTK.) 177 cm.; 3. Felsőbúki Nagy Miklós (Kassai AC.) 169 cm.

10 yardos síkfutás. Bajnok: Jankovich István (MAC.) 10.4 mp.; 2. Szalay Pál (MTK.); 3. Rácz Vilmos (BEAC.)

Egynegyed angol mértföldes síkfutás. Bajnok: Bodor Ödön (Postás) 53 mp.; 2. Szerlemhegyi Ervin (MAC.); 3. Radóczy Károly (MAC.), 2 méterrel nyerve, 3 méterrel harmadik.

Súlydobás. Bajnok: Mudin Imre (MAC.) 13 méter 26 cm.; 2. Joannovics Szilárd (BEAC.) 12 méter 63 cm.; 3. Ujlaky Rezső (Temesvári AC.) 12 méter 01 cm.

Távolugrás. Bajnok: Szathmáry Kálmán (MAC.) 670 cm.; 2. Szalay Pál (MTK.) 657 cm.; 3. Csávossy László (BEAC.) 648 cm.

Egy fél angol mértföldes síkfutás. Bajnok: Bodor Ödön (Postás) 2 percz 04.8 mp.; 2. László Imre (BEAC.); 3. Mészáros Béla (Aradi TK.). Küzdelem után 3 méterrel nyerve, 20 méterrel harmadik.

Diszkoszdobás. Bajnok: Kobulasky Károly (Postás) 41 méter 87 cm.; 2. Luntzer György (Pozsonyi TE.) 40 méter 38 cm.; 3. Mudin Imre (MAC.) 39 méter 13 cm.

Rudugrás. Bajnok: Szathmáry Kálmán (MAC.) 3 méter 43 cm. Ellenfél nélkül.

120 yardos gátfutás. Bajnok: Kovács Nándor (FTC.) 17 mp.; 2. Horner Andor (MAC.); 3. Püspöky Gyula (MAC.)

1 angol mértföldes síkfutás. Bajnok: Antal János (MAC.) 4 percz 41.2 mp.; 2. Kiss Gyula (Aradi TK.); 3. Palotai Ottó (FTC.). Küzdelem után 5 méterrel nyerve, 70 méterrel harmadik.

220 yardos síkfutás. Bajnok: Jankovich István (MAC.) 23 mp.; 2. Rácz Vilmos (BEAC.); 3. Dévau István (MAC.) 1 yardal nyerve, mellszélességgel harmadik.

Gerelyvetés. Bajnok: Kócán Mór (FTC.) 47 méter 19 cm.; 2. Mudin Imre (MAC.) 43 méter 65 cm.; 3. Kéri József (Szegedi AC.) 39 méter 53 cm.

3 angol mértföldes síkfutás. Bajnok: Kiviton F. (WAF.) 16 percz; 2. Bán Kálmán (MAC.); 3. Weisshaus Mihály (HEAC.) 120 méterrel nyerve, mellszélességgel harmadik.

(A bécsi nagy regatta. Evezőseink az osztályok vizeken ismét szépen szerepeltek. A Pannónia egymaga négy győzelmet aratott; az egyes Mészáros révén a Neptun, a kettős pedig Killer és Leviczky útján a Nemzeti zsákmánya lett.

Non cox négyes. 1. Pannónia dr. Kirehknopf F., Henselmann C., Jesze K., Hautzinger S. 7 p. 046 mp. 2. Donauort: Start után a Pannónia elkormányoz, de 1000-nél már egy vonalban vannak, mire a késébe esetten erőlködő Mertz négyes annyira elkormányoz, hogy a Pannónia 4 hosszal könnyen nyer.

Egyes. 1. Dr. Mészáros József (Neptun) 6 p. 57.4 mp. 2. Dr. Fuchs Jenő (Sirály) Killer feladta. A versenyt kétszer tartották meg. Az első 1000 méter után leesőngették, mert a két Lia evezős összedűközt. A megismételt versenyben csak a három magyar indult, Mészáros végig vezetve nyert.

Bécs város díja. 1. Normannen 8 p. 07 mp. 2. Donau 8 p. 13 mp. A Pannónia 2-esének ülése eltört, mire a csapat feladta a versenyt.

Junior négyes. 1. Hansa (Triest). 2. Union (Bécs). Ezt a versenyt is kétszer tartották meg. Az elsőben a Nemzeti összedűközik a Hansával, mire a Nemzetit kizárják. A megismételt versenyben Hansa nagy meglepetésre győz.

Ausztriai bajnoksága. 1. Catasta (Lia) 8 p. 43.4 mp. Pitschmann nyerte a versenyt, de folytonos keresztetése miatt diszkvalifikálták. Zárt verseny volt.

Junior nyolcas. 1. Pannónia 6 p. 16.6 mp. Csik, Leitner, Barabás, Bayer, Kirehknopf, Keresztes, Jesze, Beeske v. e., Vaskó korm. 2. Sirály, 3. Donau. Pannónia végig vezetve, biztosan másfél hosszal nyeri a versenyt a Sirály ellen, melyet másfél hosszal hátrább a Donau követ.

Süllyer-díj. 1. Pannónia (Szebeny-négyes) 7 p. 16 mp. 2. Duna (Herezeg-négyes). Pirat feladta. A Pannónia és a Pirat négyes 1000 méterig egy vonalban

halad, ott a Pirat vezérevezőse, Gerin állítólag szivgüresöt kap s feladja a versenyt. A Pannónia ezután biztosan győz a tört ülésen evező Duna ellen.

Double. 1. Levitzky—Killer 7 p. 35.8 mp. 2. Ellida, Könnyen nyerve. Pitschmann—Brunhumer nem indult. Harach díj. (Senior nyolcas). Pannónia Kirehknopf csapata row-ower 7 p. 12.4 pm.

(A Testgyakorlók uszóversenye. A millenárison csekély számú közönség előtt lefolyt verseny részletes eredményei:

Megnyitó-verseny ifj. 66 és kétharmad m. 1. Török E. OTE. 2. Doby I. FTC. 3. Unger B. MAFC 47.4 mp. — 400 m. handicap. 1. Kiss L. BAK 58 mp. h. 2. Kuncze I. OTE 55 mp. h. 7 p. 51.4 mp. — 4-szer 66 és kétharmad m. vegyes staféta junior 1. NSC Görög, Vadász, Szász, Gerlóczy. 2. MTK a) TTC-t keresztelés miatt diszkvalifikáltak. — 100 m. hátúszás, baja, kiz. 1. Janda M. MTK. 2. Wenk I. FTC. 3. Marady V. TTC 1 p. 25.8 mp. — 200 yardos mellúszás bajnok 1. Toldy O. MTK. 2. Demján O. BTC. 3. Borovi F. BAK 2 p. 48.2 mp. — Junior műugrás Klauschek D. MTK 10 pont. — 100 m. oldalsúzás. 1. Apor L. FTC. 2. Klement D. TTC. 1 p. 22 mp. — 200 m. uszás. 1. Koltai I. BAK. 2. Halász I. MTK 3 p. 05 mp. — 100 m. gyorsúszás, főverseny. 1. Munk I. MTK. 2. Lantossy I. MTK 1 p. 26 mp. — Hölgyúszás 66 és kétharmad m. 1. Vasarits Tusi TTC. 2. Várady Terus TTC. 3. Kun Aranka TTC. 1 p. 15.4 mp. — 100 m. mellúszás handicap. 1. Barta M. NSC. 2. Vadász L. NSC. 1 p. 45.6 mp. — 4-szer 100 m. vegyesstaféta. 1. MTK (Agulár, Janda, Lantossy, Munk) 6 p. 24 mp. A BAK feladta. — 3-szor 66 és kétharmad sprintstaféta. 1. BAK (Erdős, Pogány, Koltay). 2. MAFC (Péterdy, Benedek, Zsoldos). 2 p. 13 mp. — Vízipóló. MTK—TTC 2:0 (0:0).

(Uszók külföldi győzelme. A drezdai hygieniai kongresszus alkalmából rendezett uszóversenyen a 3-szor 50 méteres stafétát a műgyetem uszói: Beleznyay, Rimanóczy és. Donáth nyerték meg 1 p. 38 mp. alatt. — 2. Germania (Drezda). A 100 m. uszásban két hosszal Beleznyay győzött; míg az 500 méterest Las Torres (MAC) nyerte meg nagy fölényrel 7 p. 51 mp. alatt.

(Vidéki mérkőzések. Beállván a fővárosban a tilalmi idő, labdarugóink most vidékre rándulnak játszani. Tegnap is volt egy csomó mérkőzés a vidék nagyobb városaiban, ahol fővárosi csapatokkal küzdöttek a vidékiek. Aradon a FTC 9:1 (5:0) arányban verték meg az Aradi AC csapatát; Székesfehérvárott a FTC II. 5:3 (3:0) arányban győzött a Sz. TC ellen; Pécs PAC—OTE 4:1 (3:1); Pozsony DFC (Brünn)—PTE 3:2. — Külföldi eredmények: Bécs: WSC—Rapid 3:1; ASV—Floridsdorf 2:2. Brünn: Slavia (Prága)—BFC 5:1.

Budapesti Szanatóriumok és Gyógyító Intézetek Egyesülete.

A) Intézetek bejáró betegeknek.

Dr. Glück Tibor

VI. ker. Andrásy-ut 87. (Körönd)

Asthma-gyógyintézet és Inhalatorium. Bejáró és bennlakó betegek részére.

Dr. Hőnig Izó villanygyógyító és Röntgen-intézet. Károly-körút 24. Tel. 102-39.

Inhalatorium a Dr. Jakab féle Liget-Szanatórium-ban VI., Nagy János-u. 47. szám.

Dr. Justus borbajokat gyógyító és szepszégápoló intézete Károly-körút 14.

Dr. Pajor Inhalatorium Vas-utca 17.

Dr. Reich Miklós Buapesti mechanikai és Zander-intézet és villamos fűrdők. Elektromágneses, Muzeum-körút 2.

Dr. Róth orthopéd szanatóriuma és vizgyógyint. Stefania-ut 55. sz. Bannlakóknak is.

Dr. Schiff Kálmán IV. Károly-körút 22.

b) Intézetek bennlakó betegeknek.

Dr. Jakob-féle

Liget-Szanatórium VI., Nagy János-u. 47.

Dr. Mátrai Gábor Liget-Szanatórium VI., Nagy János-u. 47.

DR. PAJOR szanatórium VII., Vas-utca 17.

Dr. Balizfay-féle szanatórium VII., Aréna-ut 82.

Dr. Glück-féle vizgyógyintézet és szanatórium Városligeti fasor 11. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Igazgatóváltás az Union banknál.

— Vas Ferencz távozik a bank kötelékéből. —

Budapest, június 19.

Közgazdasági életünk egyik nagy baja az, hogy túlságosan erős pénzügyi függésben vagyunk Ausztriával. Ipari termelésünk és hiteléletünk jelentékeny része az osztrák irányításúhoz kénytelen alkalmazkodni, ami nem egyszer akasztja meg produkcióknak nemzeti irányban való fejlődését. Eppen ezért nagy érdekünk az, hogy azokban a nagy bécsi intézetekben, amelyeknek nagy kiterjedési magyar érdekeltségeik vannak, a magyarországi üzletek irányítása lehetőség szerint magyar kezekben legyen. Ezért keltett általános megnyugvást az, hogy Vas Ferencz, a Kereskedelmi Banktól való eltávozását az Union bank kötelékébe lépett. Mindenki meg volt arról győződve, hogy Vas Ferencz ebben az új pozíciójában a magyar közgazdasági életre nézve is maradandót fog alkotni. Hiszen maga Vas Ferencz személyére és magánérdekeire nézve bécsi állása valami nagy emelkedést nem jelentett. A Kereskedelmi Banknál, hol igazgató és igazgatósági tag volt, talán még fényesebb jövő várt rá. Működési köre szinte önálló volt s tág tere nyílt tudásának, szervező képességének és nagy üzleti koncepciójának érvényesítésére. Képességeit pénzügyi körökben annyira méltányolták, hogy Lánoczy esetleges visszavonulása esetén őt emlegették utódjának. Hiszen köztudomású volt, hogy Weisz Fülöp, a Kereskedelmi Bank nagyképzettségű igazgatója mindig távol tartja magát azoktól a gazdaságpolitikai és pénzügyi-politikai kérdésektől, amelyek nélkül Lánoczy Leó állása el sem képzelhető; de köztudomású volt az is, hogy a bank másik előkelő igazgatója, Felner Henrik, pénzügyi politikáknak ez a tudós művelője, nem szándékozott a banküzelnél maradni, hanem apósának, Leipziger Vilmosnak, európai híri iparvállalatait öhajtottá önállóan vezetni. Rajtuk kívül egyedül Vas Ferencz rendelkezett azokkal az elméleti és gyakorlati ismeretekkel, európai látókörrrel, amelyeket Lánoczy pozíciója megkövetel. Őriási meglepetést keltett tehát néhány hónappal ezelőtt az, hogy Vas kilépett a Kereskedelmi Bank kötelékéből s eldobta magát az ott élője társulási karriert. És — ismerve Vas teljesen független és önálló egyéniségét — az Union bank kötelékébe való lépését csak úgy lehetett értelmezni, hogy ott számára olyan önálló és független hatáskört állapítottak meg, amelyben Vasnak tág tere nyílik a saját eszméinek terveinek megvalósítására.

Mindenki úgy tekintette Vas bécsi igazgatóságát, hogy az voltaképpen a magyarországi üzletek önálló vezetését jelent.

Érthető tehát az a feltűnés, amit az a bécsi hír keltett, hogy Vas Ferencz az Union bank kötelékéből megvált és hogy ez idő szerint már csak a kilépés formai lebonyolítása van hátra. Annál a szoros nexusnál fogva, amely a gazdasági életünk sok téren összefügg az Union bankkal, minden esetre csak mélyen sajnálhatjuk, hogy Minkus Jenő Vas Ferenczét kiugrasztotta előbbi fényes, nagy pozíciójából és most nem válogatás az eszközökben, hogy szabaduljon tőle, amidőn azt látja, hogy Vas Ferencz nem eszköze az ő szeszélyeinek és nem hallgató, szótfogadó szolgálója, hanem egy nálánál sokkal nagyobb tudású vezetője elvált ügykörének.

Olyan erős egyéniségnél, mint aminő Vas Ferencz, Minkus könnyen elérhetné célját. S miután rövid működése alatt is már egy tízmillió vasuti üzletet bonyolított le, azzal felkeltette kollégáinak irigységét is és Minkussal egyetemben ezek azon dolgoztak, hogy Vas Ferenczrel éreztessék azt, hogy szívesen látnák távozását a bank kötelékéből. Amde Vas Ferencz anyagilag is sokkal függetlenebb és működésében is sokkal önállóbb gondolkodású ember, semhogy vele akár az alárendeltségét, akár az önálló működését megszorítását éreztetni lehetne. Ambícióját az Union bank kielégíteni nem

tudta: tehát otthagyta a bankot. Minkus pedig boldog lehet: ismét sikerült elüldözni bankjától egy nálánál különb embert. Ebben különben nagy praxisa van. Így tett Sztterényi Józseffel is, akinek nagy gazdasági tudásába filig szerelmes volt; de amikor Sztterényi önállóban akart gondolkodni, mint Minkus, akkor Minkus a végkielégítés alkudozásának terére lépett. Így tett Auspitzerrel, aki vezértitkára volt a „Bund der Oesterreichischen Industriellen“-nek; mindent elkövetett megnyerésére: mikor azonban látta nagy tudását, egy esztendei otlléte után szintén kiintrikálta és az Osztrák Lloydhoz való felvételét támogatta. Most Vas Ferenczrel tette meg ugyanezt. De amíg Sztterényinek nem volt túlságosan fontos, hogy van-e egy ilyenfajta bankállása vagy sem, mert hiszen ő főleg politikus és míg Auspitzer osztrák ember és bennünket az ő üzleti karrierje nem érdekel túlságosan nagy mértékben: addig Vas Ferencz elcsábítványaival egyik legelső magyar bankunk olyan férfit veszített el, aki a legnagyobb koncepciójú pénzügyi embereink közé tartozik s aki teremtő erejével Magyarországon bizonyosan nagy dolgokat alkotott volna.

Vas Ferencz távozása az Union-bank kötelékéből mindenesetre sajnálni való dolog, de fényes bizonyossága annak, amit az „Egyetértés“ már esztendőkkkel ezelőtt megírt, hogy Minkus Jenő beteges szeszélyeit érezteti az egész magyar közgazdaság érdekeltségével és amikor az ő szeszélyeiről van szó, akkor nincs képessége a képtelenségek megátolására.

A Szerb Bank R.-T. és a Zivnostenska Banka fuzionál. Ismeretes, hogy a zágrábi Szerb Bank Részvénytársaságnak (Srpska banka, dioncarsko društvo) Budapesten fiókja van, amely főleg gabona- és termény-üzlettel foglalkozik. Ez a fiók most — amint értesülünk — fuzionálni fog a Zivnostenska Banka budapesti fiókjával, az Országos gazdasági bank részvénytársasággal. A fuzió után pedig a két intézet Dunamelléki kereskedelmi bank részvénytársaság cég alatt egy új bankot alapít, amely azután mind a két intézet gabona- és terményüzleteit fogja elintézni. Ez az intézet banküzlettel nem fog foglalkozni. A megalakulás után — ami rövid időn belül megtörténik — a Dunamelléki kereskedelmi bank r.-t. az országban több gabonabevásárló fiókot állít fel. Az új intézet cégvezető igazgatója Karamata József, a Szerb bank r.-t. budapesti fiókjának igazgatója lesz.

Csavaryárok kartelje. Az osztrák és magyar csavaryárok konvencziója két évvel ezelőtt felhomlott s azóta a csavaryárok nem valami jól megy a dolguk, úgy hogy a vezető gyárok általában arra törekednek, hogy a csavaryárokat újból egyesíthessék egy kartelben. Ennek azonban mindeztideig lényeges nehézségek álltak útjában, úgy hogy egyelőre csak arra törekednek, hogy az érdekelt nagyobb gyárok között a teremtést kontingentálhassák. Most, hogy a németországi csavaryárok kartelje létrejött, itt a belföldön is jobban szorgalmazzák a kartel megkötését. A kilátások — írja a Magyar Nemzetgazda — egyelőre nem biztatnak eredményre, de ha a kontingentálásban a nagyobb gyárok meg tudnak egyezni, akkor a kisebb gyárok csatlakozására is számíthatnak. Ha ez megvalósul, akkor a német csavaryárok kartelmintájára végre fogják hajtani az áremeléseket is.

A Magyar Hitel emelkedése. Az elmúlt hetekben elanyagolt Magyar Hitel az utolsó párszáz alatt közel 30 koronával emelkedett. Ez az emelkedés a Hitelnél feltűnő. Ismeretes ugyanis, hogy a Hitel hosszú hónapokon át 800—810 korona között ingadozott és semmi kilátás sem volt arra, hogy a részvények árfolyama ilyen rövidesen emelkedjen 30 koronával. A bürzei spekuláció — természetesen — kezdi az „indokát“ ennek a nagy keresletnek. Ennek pedig igen egyszerű oka van. A Magyar Általános Hitelbank a múlt évben 32 korona osztalékot fizetett. Ez az osztalék tehát 3 százalékos kamatozás mellett 820 koronás árfolyamnak felel meg. Ilyen árfolyam mellett tehát a részvényel vásárlása már csak befektetési szempontból is előnyösnek volt mondható, s így természetes, hogy a részvényeket 810 koronánál igen könnyen kezdték vásárolni. A nagy kereslet azután felszította az árfolyamokat. A mai vásárlást már mással indokolják. Azt mondják ugyanis, hogy

a Hitelbank csukorosztályának sikerült egy nagy szabású külföldi üzletet megkötni, ami lényegesen hasznos biztosit több évre. Ez magyarázza azután azt is, hogy a Hitelbank affiliált intézetének, a Magyar cukoripar r.-t. részvényeinek árfolyama is együtt haladt a Hitellel és ez is 2645 koronára emelkedett.

Kinevezés a hengermalomnál. A Pesti Hengermalom Részvénytársaság igazgatósága benedekfalvi Luby Boldizsár főtisztviselőjét cégvezetőnek nevezte ki.

Székely Ferencz lemondása. Székely Ferencz, a Belvárosi Takarékpénztár vezető-igazgatója lefelben tudatta a tőzsde elnökségével, hogy tőzsde-tanácsosi állásáról lemond. Lemondásának okai nagy elfoglaltságát hozza fel, nem lehetetlen azonban, hogy a készülő tőzsdereform birta a visszavonulásra. Bármi legyen is azonban a lemondás oka, a tőzsdére nagy veszteséget jelent Székely Ferencz távozása, aki Kornfeld Zsigmond halála után a tőzsde elnöki állására is kombinációba került.

Terméskilátások Rumániában. Jassyi levelezők írja: Vagy nyolcz nappal ezelőtt jótékony eső váltotta fel a hosszantartó szárazságot, s ehhez képest a terméskilátások is jelentékenyen megjavultak. Puzában és rozshán 4.5—5 rumán chili hozadékot várnak, a mi közepes termésnek felel felel meg. Repezét Északmoldovában keveset termeszettek, s e kevés is majd tönkrement a tavasszal. Árpában és zabban jó termés ígérkezik. A tengeri szintén jól áll. A bab kissé szenvedett a hideg éjszakáktól. A kései fagy a búzával és rozssal bevetett területnek 20—25 százalékát elpusztította, minek folytán a terület nagy részét újból felszántották és árpát meg tengerit vetettek el benne. Dióban a múlt évhez hasonló jó termés várnak.

A Magyar Általános Takarékpénztár igazgatósági tagja. Dr. Hegedüs Loránd kilépésével tudvalevőleg megüresedett a Magyar Általános Takarékpénztár RT. egyik igazgatósági állása. Ezt az állást az 1912-ben tartandó rendes közgyűlésen fogják betölteni. De azért már vannak „tippelők“, akik szerint erre az állásra dr. Gosztonyi Mihály ügyvédet fogják megválasztani.

Az Egyesült Izzólámpa- és Villamossági Részvénytársaság Ujpest ma megtartott igazgatósági ülésén az 1911 évi április hó 30-án lezárt mérleget megállapították. A lefolyt üzletév eredménye 82.002 K 27 fillérrel kedvezőbb, mint a múlt üzletév. A tiszta nyereség a gyártelep értékesítéskor alapja javára fordított 306.000 K levonása után 774.858 K 68 fillért tesz ki, melyhez hozzászámítva az előző év 65.680 K 69 fillér nyereségát, összesen 840.539 K 37 fillér áll a közgyűlés rendelkezésére. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy úgy mint a múlt évben, 9 százalékos osztalék, az az részvényenkint 18 K, összesen 495.000 K fizetessék, a tartalékalaphoz az alapszabályszerű 5 százalék helyett 125.000 K utaltassék, minek folytán a tartalékalap 1.295.784 K 25 fillérre emelkedik; a gyártelep értékesítéskor alapjának rendkívüli javadalmazására 100.000 K fordítassék és az alapszabályszerű jutalék levonása után fennmaradó 60.556 K 33 fillér új számúra vitessék elő. A zárószámadás „gyári épületek és berendezések“ tételénél körülbelül 1.184.000 K emelkedés mutatkozik, amely összeget részben a gyenge áramu gyár kibővítésére, részben pedig Wolframlampagyár részleges szükségessé vált új berendezésekre használták föl. Az idei nyereségnek a tavalyihoz képest való emelkedése egyrészt az elért nagyobb forgalomnak, másrészt pedig az 1909. november hóban eszközölt másfél millió korona tökefelemelés által elért kamatmegtakarításnak tudandó be. A Wolframlampák árai a világgiacon hanyatlottak. A Tungramlampák kitűnő minőségük folytán főleg a kivitelben nagy elterjedtségnek örvendenek. A rendelések idejében való foganatosíthatása, valamint az árhanatlás folytán beállott különbözethez nagyobb forgalom elérésével való pótlása céljából elhatározták a Wolframlampagyárnak egy új négyemeletes épülettel való kibővítését. Hogy a jövőben még esetleg szükségessé válnak bővítések számára is elegendő hely legyen, a társaság megvette a mostani gyári telkét szomszédos körülbelül 52.000 négyzetméternyi területet. A társaság közgyűlése e hó 20-án délelőtt 11 órakor lesz. Az osztalék 1911. december 1-étől kezdve Budapesten a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, Bécsben a Niederösterreichische Esepomtegesellschaftnál fog kifizetésre kerülni.

A szombati vetésjelentés hatása a gabonátőzsdén. Az utolsó hivatalos jelentés nem hozta meg a gabonátőzsdének a várva-várt tájékoztatást. A je-

lentés június 8-án szövegezett tudósítások alapján készült, azóta pedig a tőzsdének elég sok magánjelentése szerint részint a rovarkárók, részint a rozsda terjedése országsszerte elég aggodalmat kelt a termés iránt. A tőzsde felfogása határozottan pesszimistikusabb, mint a hivatalos és nem igen bizik a földművelésügyi miniszternek egy elég jó közepes termés iránti reményében. Az üzlet iránya ma tehát mindvégig nagyon szilárd volt. Az összes gabonaművek árai jelentékenyen emelkedtek és látni lehetett, hogy különösen a Tiszavidékről sok vételmegbizás volt a piacon. Buza és rozs métermázsánként 30 fillérrel, zab 24 fillérrel, a tengerihatáridők pedig 20 fillérrel lettek drágábbak.

A „Minerva” biztosító új cégvezetője. A „Minerva” Általános Biztosító Részvénytársaság Schanzer Ernőt, a Generali volt főtisztviselőjét, ügyvezető-cégvezetőnek nevezte ki.

A lécezi portlandcement-gyár vesztesége. A nagy építési mozgalom, mely országsszerte éreztette hatását a múlt évben, kedvezően érintette az építkezési anyagokat gyártó vállalatokat. A cementipari vállalatoknak igen kedvező volt az üzletük s mérlegeik a fokozottabb termelésről tettek tanúságot. Éppen ezért feltűnő az, hogy a Portlandi Cementgyár Részvénytársaság most közölt mérlegében nagy veszteséget mutat ki. A cementgyár most zárta le második mérlegét s első mérlegében 111.533 korona nyereséget mutatott ki, míg a mostani, második mérlegében már 135.352 korona veszteség mutatkozik. Ugy látszik, hogy a Portlandi Cementgyár is a termőképesség emelésére nagyobb befektetéseket eszközölt, melyek azonban egyelőre még nem bizonyultak rentabilisaknak.

A Budapesti Iparbank tőzsdeintézője. A Budapesti Iparbank Részvénytársaság igazgatósága szombaton tartott ülésén Hajdu-Báas Sándort, a Ilermes volt tisztviselőjét tőzsdeintézőjévé nevezte ki.

Uj borértékesítő részvénytársaság Egerben. A Hevesvármegyei szőlőgazdák kezdeményezésére 200.000 korona alaptőkével borértékesítő részvénytársaság van alakulóban Egerben.

A gazdaszövetség ülése. A Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmánya ma délután dr. Darányi Ignác elnöke alatt népes ülést tartott, amelyen felvettek 7 alapító és 156 rendes tagot. Elismeréssel vették tudomásul ögróf Palavicini Ede nagyobb alapítványát. Bernát István igazgató jelentést tett a római mezőgazdasági intézet közgyűléséről. Elhatározta a választmány, hogy a gazdaköri felügyelői állást egyelőre nem tölti be, hanem vidékenint megbíz valakit annak teendőinek ellátásával. A Gazdaszövetség akcióinak erősítésére felhasználják a vidéki szervezetek gyűléseit is. Elhatározták, hogy a szociális munkában kitűnt ifjakat diszoklevéllel tüntetik ki.

Kinevezések a Generali biztosítónál. Az Assicurazioni Generali, Trieszti Általános Biztosító Társulat, Magyarország igazgatóságánál Lugos János az életbiztosítási osztály főnökhelyettese, Rada Dezső a tüzosztály főnöke és Wellisch Jakab a tüzkárosztály főnökhelyettese cégjegyzővé nevezetett ki. Ugyanezen alkalommal Gyulai Alfréd, a társulat régi cégvezetője, első cégvezetőnek és főtisztviselőnek léptetett elő.

Jövő vámpolitikánk irányelvei. Jövő vámpolitikánk irányelveiről tartott előadást Rubinek Gyula, az OMGE igazgatója a májusban Budapesten lefolyt IX. országos gazdaszövetségkongresszuson. Az előadás most jelent meg külön lenyomat alakjában, kiegészítve Darányi Ignác pótlajavaslataival. Akik az előadás iránt érdeklődnek, a Pátria irodalmi vállalat utján megszerezhetik azt.

Egy gépgyár szanálása. Hosszu idő óta veszteséggel dolgozik a Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-t. s a most publikált múlt évi üzletéről szóló mérlege is tetemes veszteséget mutat ki. Az 1909. és 1910. üzletévek után a gépgyár vesztesége 153,022 korona volt, így a 300,000 koronás alaptőkének nagyobb fele elveszett. Ezért a vállalat vezetősége — mint értesülünk — úgy akarja a gyárat szanálni, hogy az alaptőkét 150,000 koronának lebellyegzése és 50,000 koronának visszafizetése által 100,000 koronára szállítja le. Egyszer már 1906-ban leszállította a vállalat 700,000 koronás alaptőkéjét 400,000 koronával 300,000 koronára. A viszonyok akkor is ilyenek voltak a vállalatnál. Az évről-évre áthozott veszteségek miatt lehelye-

sebb megoldásnak látszott a tőkeleszállítás. De már többször aligha folyomódhat a vállalat ehhez a szanálási módhoz, mert ha a június 30-iki közgyűlés magáévá teszi is az igazgatóság indítványát, akkor a vállalatnak már csak 100,000 koronás tőke fog rendelkezésére állani. Különben — mint értesülünk — a vállalat csendesen felszámol, mert telkeit, felszerelése egy részét már el is adta s a kedvezőtlen üzleti konjunktúrái miatt tovább működni nem is akar.

Uj cukorgyár Nógrádmegyében. A losonci uri kaszinó nagytermében legutóbb Nógrád vármegye gazdaközsége népes gyűlést tartott, amelyen egyrészt a selypi cukorgyár elleni sérelmeket tárgyalták meg, másrészt arról tanácskoztak, nem volna-e célszerű egy új kartelen kívül álló cukorgyár alapítása? A gyűlésen Török Kálmán ny. főispán elnökelt, a jegyzőkönyvet Elek Oszkár vezette. A gyűlés első felszólalója Grün Dezső bérlő volt, aki előadta a nógrádmegyei gazdák konkrét panaszait és a végén odakonkludált, hogy a gazdaközsége az lenne legelőnyösebb, ha egy új, kartelen kívül álló cukorgyár alapítatnék. Erre hosszabb eszmecsere fejlődött ki, felszólalt a gyűlésen a selypi cukorgyár tulajdonosa: báró Schosberger Rezső is. Végül a gyűlés az elnök indítványára a következő határozati javaslatot fogadta el: „A megjelent gazdák szükségesnek tartják, hogy a cukorgyárak kartelje ellenében szervezkedjenek és annak megállapítása végett, hogy nem volna-e célszerű egy kartelen kívül álló új cukorgyár létesítése, bizottságot kiűdenek ki.” A gyűlés a mozgalom további irányítása céljából egy nagybizottságot alakított.

A száj- és körömfájás rohamos terjedése. Sajátságos jelenség, hogy míg a magyar parlament többségét alkotó agrár-képviselők nyakra-főre interpellálnak apróceprő ügyekben, addig senkinek sem jut eszébe erélyes intézkedést sürgetni az ismét rendkívül rohamosan terjedő ragadós száj- és körömfájás ellen. Ez a veszélyes betegség az elmúlt héten is 390 községben és 3819 udvarban lépett föl újra, úgy, hogy ez idő szerint már ismét 13798 udvar van megfertőzve. És — hála, a mi balkáni nívón álló állategészségügyünknek — ma már Budapesten ismét 220 fillér a legolcsóbb hus. Természetesen a mi híres fővárosi tanácsunk a Krausz-telek-vételek és hasonló ügyek miatt nem ér rá a lakosság szociális érdekeinek gondozására. És a földművelésügyi miniszter? Az valóban mindent megtesz, hogy enyhíthessék a husrágóság — Ausztriában. Oda beengedi az argentinai húst, de hozzánk nem. Így aztán kapunk hétről-hétre emelkedő husárakat és emelkedő állattjárvány statisztikát. Ime a legújabb:

A betegség neme	Összesen		A múlt héthez képest	
	közs.	udv.	több	kevesebb
Lépfene	241	262	19	22
Vesztség	246	253	—	10
Takonykór	50	68	3	17
Ragadós száj- és körömfájás	2111	13798	390	3819
Juhhimlő	36	53	1	3
Ivarszervi hólyagos kiütés	54	107	3	11
Rühkór	274	587	—	20
Bivalyész	1	1	—	3
Sertésorbáncz	273	636	26	102
Sertésvész	572	1524	78	195

Egy házipítő terjeszkedése. A fővárosi nagy lakásdrágaság miatt a múlt év elején sok olyan vállalat alakult a fővárosban, mely magán- és bérházak építésével foglalkozik. Ilyen vállalkozás a *Saját Otthon R.-T.*, mely félmillió korona alaptőkével alakult. Már első csonka üzletéve után is megfelelő üzleteredményt mutatott ki s most — mint értesülünk — tőkeszaporítási tervekkel foglalkozik. Rendkívüli közgyűlést hívott össze ugyanis június 4-ére, amikor a jelenlegi félmillió koronás alaptőkét 400,000 koronával 900,000 koronára emelik. Kibocsátanak továbbá még 1500 darab 200 korona névértékű 5 százalékos elsőbbségi kötvényt, miáltal a vállalat saját tőkéi 1.200.000 koronára emelkednek.

A csepelszigeti ármentesítési társulat ülése. A csepelszigeti ármentesítő társulat *Rudnyanszky László* elnöklésével vasárnap Ráczkevény közgyűlést tartott, amelyre a földművelésügyi miniszterium részéről *Wirthl József* műszaki tanácsos jelent meg. A közgyűlés, miután a zárószámadásokat és az elnöki jelentést tudomásul vette, különböző ingatlanok eladására felhatalmazást adott az elnökségnek.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3%-os, illetve konverzionális nyereménykötvényeinek sorsolása a f. hó 25-ére eső vasárnap miatt egy nappal később, vagyis f. é. június hó 26-án d. u. 4 órakor fog a bank sorsolási termében megtartatni.

TELKEK

120 parcella 300 □-öles a villamos közelében, □-ölenként 4 koronától 6 koronáig 5 évi részletfizetésre eladó. Ezen helyen már 3000 telek adatott el és az építkezés nagyban folyik. Bővebbet:

Várad, Alsó-erdősor 12. szám.

Telefon 105-33.

Telefon 105-33.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, június 19.

A készáru piacon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Megfelelő kínálat mellett szemben a malomok elég jó vételkedvet mutattak és mérsékeltén jobb árak fizetésétől sem zárkóztak el, mindazonáltal a forgalom nem öltött nagyobb arányokat, mivel az árubirtokosok meglehetősen tartózkodók voltak. Forgalomba került mintegy 20.000 q buza, 5—10 fillérrel a szombatiaknál drágább áron. A legdrágább eladási ár 13.45 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 12.60 korona 75.5 kilós bánási buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs változatlan, a tengeri 5 fillérrel drágább, a zab szilárd. Forgalomba került: 100 q rozs 9.07 és fél koronás áron és 800 q zab 9.20—9.55 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet megint nagyon viharosan, emellett pedig igen szilárdan és a szombati zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán folyvást lázas izgatottság uralkodott, hol a kereslet, hol pedig a kínálat jutott túlsúlyra és eszerint változott az irányzat is. Kezdetben igen élénk vételkedvre a magas kezdő kurzusok még továbbbemelkedtek, később nyereségi realizálásokra meglehetősen visszacsúszott, zárlat előtt azonban ismét igen élénk kereslet mutatkozott, mire aztán az iménti áresökkenés hamar kipótoltatott. A forgalom ma rendkívül nagy arányokat öltött, az irányzat zárlatkor szilárd is maradt. Az októberi buza 11 fillérrel a szombati zárlaton felül 11.78 koronán indult, 11.83-ig tovább emelkedett, aztán 11.74-ig esükkent, majd ismét 11.86-ig emelkedett és zárlatkor 11.82 koronán maradt. A szombati zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 15 fillérrel, az októberi zab 16 fillérrel, a júliusi tengeri 10 fillérrel, az új tengeri 12 fillérrel javított a jegyzését.

Köttetett:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 79 k 26.90 K, 400 q 79 k 26.80 K, 800 q 79.5 k 26.80 K, 200 q 78.5 k 26.10 K, 100 q 78 k 26.60 K, 300 q 78 k 26.60 K, 100 q 77 k 26.60 K, 4000 q 78 k 26.70 K, 250 q 78 k 26.30 K, 100 q 77 k 26.10 K, 100 q 77 k 26. — K, 2610 q 77 k 26.55 K, 100 q 76.5 k 26.10 K, 100 q 76 k 26.30 K, 100 q 76.5 k 25.80 K, 600 q 74 k 25.20 K.

Bánási: 4000 q 75.5 k 25.20 K.

Pestvidéki: 100 q 76.4 k 26.10 K, 100 q 76.5 k 26.10 K, 400 q 74.5 k 25.55 K, 300 q 74.5 k 25.55 K, 400 q 75.8 k 25.30 K, 100 q 77.5 k 26.20 K, 150 q 78 k 26.30 K.

Bácskai: 250 q 77.5 k 26.10 K.

Fejérmegyei: 1510 q 76 k 25.90 K.

Felsőmagyarországi: 140 q 79.5 k 26.20 K.

Márosi: 100 q 78.5 k 26.30 K.

Raktár: 1000 q 77 k 25.90 K.

Zab: 200 q 18.80 K kpf, 250 q 18.80 K kpf, 300 q 18.40 K kpf, 100 q 19.10 K kpf.

Ros: 100 q 18.15 K kpf pp.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Kész volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai, Rozs I-rendű új, középminőségű új, Arpa takarmány I-rendű, Zab I-rendű, Tengeri belföldi új. Sub-columns: kilós ára 100 kg., kilós ára 100 kg.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötötték:

Délután:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Table listing contract dates for Buza, Rozs, Zab, and Tengeri for 1911.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for Buza, Rozs, Zab, and Tengeri on June 19, 1911.

Budapesti gabonaforgalom.

1911. június 16-tól 1911. június 18-ig.

Erkezett Elszállított méte r m á z s a

Table showing grain arrivals and shipments in metric tons for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, and Korpa.

Értéktőzsde.

Ma ismét viharos hozmozgalom volt a börzén, amit nemcsak a lokális spekulánsok fedezésének, hanem a közönség köréből beérkezett tömeges vásárló-megbizásoknak lehetett köszönni.

Az előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 650-051.50, Magyar hitel 832.75-834.50, Osztrák és magyar államvasut 754.50-756.50, Déli vasut 129, Jelzálóbank 487.25-488, Rimamurányi 670.50, Közuti vasut 760-771, Városi villamos 415-417.25, Magyar bank 748-749.50, Pesti magyar kereskedelmi bank 4045-4063, Magyar agrárbank 514-514.50, Általános közszénbánya 733-734, Salgótarjáni 656, Ganz-féle 4200-4235, Franklin-féle 620, Magyar gázüzemelés 825, Magyar cukoripar 2675-2685, Schwartz-féle 241.

gyar államvasut 756-756.50, Déli vasut 129-129.50, Jelzálóbank 488.50, Leszámitolóbank 569.50, Rimamurányi 679.50, Közuti vasut 770-769.50, Városi villamos 416.50-411, Magyar bank 748.50-747.25, Magyar cukoripar 2625-2635, Egyesült izzó 384, Általános közszénbánya 532-537, Franklin-féle 636-637, Hermes 314-315, Kereskedelmi bank 4055-4060.

Az utőtőzsdén csekély forgalom mellett barátságos volt a hangulat. Kötötték: Magyar hitel 836.75-837, Jelzálóbank 489-488.50, Közuti villamos 760.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, június 19. (Saját tudósítónktól.) Tekintettel a vetésjelentésekre és a termésbecslésekre, az itteni piacon gabonáneműek irányzata szilárd és noha a forgalom általában nagyon csekély volt, tengeri és zab 5 fillért nyert, egyéb czikkekből az árak tartottak.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.55-14, bánáti 13-13.50, székesfehérvári 13.05-13.15, mosoni és győri 13-13.40, felsőmagyarországi 13-13.40, déli vasuti 12.90-13.30, alsómagyarországi 12.40-12.80.

Rozs: felsőmagyarországi 9.50-9.85, csepeli 9.45-9.80, pestmegyei 9.55-9.85, déli vasuti 9.45-9.70, különféle magyarországi 9.40-9.70, ausztriai 9.40-9.75.

Árpa: morvaországi 9.30-9.70, takarmány 8-9, Magyar tengeri: 7.40-7.64, Cinquantin 8.85-9.25.

Zab: magyar 10.45-10.75, elsőrendű 10-10.40, közepes 9.80-10.05, romániai 9.50-10.06.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, június 19. Az előtőzsde irányzata barátságos. Hitel-, Unionbank, Déli vasut részvényei emelkedtek, Skoda- és Vashányairtások tartottak. Hitelrészvények a déli tőzsdén is emelkedő irányzatot követtek; Államvasuti részvény is javult, egyébként a piac nyugodt és az árfolyamok szilárdak.

11 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 651, Magyar hitel 823.50, Laenderbank 531, Unionbank 623, Államvasut 755.50, Déli vasut 130, Alpési 813.50, Rimamurányi 679.50, Skoda 656, Török sorsjegy 253, Osztrák földhitelintézet 1225, Union villamosági t. 612.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 652, Magyar hitel 834, Anglobank 323, Bankverein 543.50, Osztrák földhitelintézet 1223, Laenderbank 531.50, Unionbank 614, Osztrák államvasut 756, Déli vasut 129.50, Dunagőzhajózási 1165, Alpési 813, Rimamurányi 679.50, Orosz járadék 104, Török sorsjegy 253.50, Skoda 657.50.

Bécs, június 19. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos aranyjárdék 111.85, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 152, Magyar hitelbank részvény 827, Magyar leszámitoló és váltó részvény, Rimamurányi 679.20, Magyar cukoripar 2580, Adria hajózási részvénytársaság, Magyar koronajárdék 91.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény, Magyar nyereség-kölcs. sorsjegy, Kassa-Oderbergi Vasutészv., Magyar jelzálóbank 487, Magyar kereskedelmi bank 400.

Bécs, június 19. (Osztrák értékek zárlata), 4 százalékos papírjárdék 92.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.75, 1860-as sorsjegy, Osztrák hitel sorsjegy, Angol-osztrák bankrészvény 321.70, Bécsi Bankverein 544, Osztrák-magyar bank 1927, Déli vasut 127.90, Dunagőzhajózási r-t. 1158, Dohány részv. 335, Cs. k. arany (vert) 11.86, Német bankv. 117.56, Osztr. Lloyd 582, 4.2 szaz. ezüst jár. 92.30, 98.30, Osztr. koronajárdék 92.20, 1864-es sorsj., Osztrák hitelintézeti részvény 650.50, Union-Bank 621.50, Osztrák Landerbank 531.40, Osztrák-magyar államvasut 755.40, Elbevolgyi vasut, Alpési részvény 811.90, 20 frankos 19.03, Londoni váltóár 240.10, Lipótkohó 618, Török sorsjegy 252.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 19. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék, 4 százalékos osztrák aranyjárdék, osztrák hitelrészvény 204.80, Déli vasut 25.50, orosz bankjegyek 216.45, 4 százalékos új orosz kölcsön, Discontó Commandit 188.30, Dinamittruzst 180.12, Harponi 189.20, Unifikált török járadék 93.90, 4.2 százalékos ezüst jár, 4 százalékos magyar aranyjárdék 91.80, Magyar koronajárdék 91.30, Osztrák-magyar államvasut 159.6, Bécsi váltóár 849.75, Olasz járadék, Ált. villamosági Edison 245.50, Gelsenkirchoni 200.60, Laurakohó 176.10.

Frankfurt, június 19. Zárlat. 4.2 szaz.-os papírjárdék, 4 szaz.-os osztr. ar.-jár. 99.15, Magyar ar.-jár. 94.10, Osztr. hitelint. részv. 204.25, Osztrák-magyar államvasut 159.50, Északnyugati vasut, Bustieh radi vasut, Londoni váltóár 204.05, Bécsi Bank veroin 136.80, Villamos részvény, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.25, 4.2 százalékos ezüstjárdék 96.60, Osztrák koronajárdék 92.50, Magyar koronajárdék 91.10, Osztrák-magyar bank 138.10, Déli vasut részvény 25.75, Elbevolgyi vasut, Bécsi váltóár 850, Párisi váltóár 807.50, Union bankrészv. 150.50.

Hamburg, június 19. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 96, 1860. sorsjegy 179, Déli vasut 25.70, 4 százalékos aranyjárdék 99, Osztrák hitelrészvény 203.75, Osztrák-magyar államvasut 159.80, Olasz járadék 103.30, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94.30.

London, június 19. Angol consol 79.

Páris, június 19. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 95.27, Osztr. aranyjárdék 100.25, Magyar arany járadék 98.20, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 615, 3 1/4 százalékos Olasz járadék 104.95, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 200, 5 százalékos marokkói járadék 525, 4 százalékos 1890. román kölcs. 4, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 95, 5 százalékos orosz járadék 105.15, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 104.35, 4 százalékos spanyol jár. 96.60, 4 százalékos unifikált török jár. 93.45, Török sorsjegy 218, Török dohányrészvény 254, Osztrák földhitelintézet, Osztrák Landerbank 67, Magyar jelzálóbank 517, Banque de Paris 1843, Banque Ottomane 717, Osztrák-magyar államvasut, Déli vasut 135, Meridionalvasut 658, Hartman gépgyár 729, Rio Tinto 17.85, Sucrerie d'Egypte 77, Tula 513, Urikányi köszön 84, Chartored 42, De Beers 481.50, East Rand 119.50, Jagersfonten 206, Trans. Land Comp. 55.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.43, Váltó német piacokra (rövid) 123.87, Váltó Bécsre (rövid) 105.31, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó rövid 5/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 253.10, Magánkamatláb 2 1/2.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Azonnali szállításra, Szeptember-májusra, Szeptember-augusztusra, Julius-decemberre, Irányzat: Szilárd, Bécsi nyersszeszjegyzés, Prágai, Lembergi, Triestzi exportszesz (finom).

Kőbányai sertéspiac.

Június 19. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 152-158 fillér, Fialat nehéz (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 160-164 fillér, Közép (páronkint 240-280 klg.) 168-174 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi június hó 10. napján volt készlet 26883 drb, 1911. június 17-18-án felhajtott 872 drb, 1911. június 17-18-án elszállított 105 drb, 1911. június 19. napjára maradt készletben 27650 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) Június 19. Előző napi eladatlan maradvány 1221 drb sertés, 78 drb süldő. Mai felhajtás 817 drb sertés, 3 drb süldő, összesen 2069 drb sertés, 81 drb süldő. Eladatott 1422 drb sertés, 78 drb süldő. Mai maradvány 646 drb sertés, 3 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 142-147 fillér, Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 150-156 fillér, Fialat közép 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 152-162 fillér, Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 158-178 fillér, Hussertés nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 144 fillér, Hussertés könnyű 140-300 klg.-ig életsúlyban 104 fillér, életsúlylevonással 152-178 fillér, Süldő belföldi életsúlyban 104-120 fillér. A vásár irányzata vontatott. Az árak hanyatlottak.

Bécsi vágómarhavásár.

Június 19. A st.-marxi központi vásáresernokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 1581 drb magyar, 894 drb galicizai, 475 drb németországi.

Jegyzések kilogrammonként életsúlyban: Magyar hizókkor I-es minőségű 92-98 fillér, kivételesen 100-104 fillér, II. minőségű 90-92 fillér, III. minőségű 80-88 fillér, galicizai hizókkor I. minőségű 104-108 fillér, kivételesen 104-112 fillér, II. minőségű 98-102 fillér, III. minőségű 90-96 fillér, német hizókkor I. minőségű 106-113 fillér, kivételesen 114-116 fillér, II. minőségű 100-105 fillér, III. minőségű 90-98 fillér, legelőkkör S4-94 fillér, bika 78-100 korona, kivételesen 102-108 korona, tehén 74-92 korona, bivaly 57-76 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elronított gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 10 fillér Nagy üveg 20 fillér

Kivonat a hivatalos lapból

— Junius 19. —

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter a mezőhegyesi állami ménes állományába tartozó Pöschl Károly IX. fizetési osztályban levő állami ménesintézet...

az igazságügyminiszter dr. Lányi Sándor szatmárnémeti törvényszéki joggyakornokot a székelyhídi járásbíróihoz és dr. Staud Gábor budapesti I—III. kerületi járásbírói joggyakornokot a nyitrai törvényszékhez joggyakornok, Gidófalvy Pál balázstvályi járásbírói tealkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén...

a kereskedelemügyi miniszter Tabakovics Emil aradi lakost, építőmestert a kőműves-, kőfaragó- és fészmesteri képzettség megvizsgálására Aradon szervezett bizottság tagjává;

a pénzügyminiszter Berényi Sándor segélydíjas pénzügyi számvakornokot a szegedi pénzügyigazgató-ság mellé rendelt számvvevőség szentesi kirendeltségénél a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a nagybecskerekli pénzügyigazgató-ság mellé rendelt számvvevőséghez, Petrovics Gyula szirákai adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a berettyóújfalusi adóhivatalhoz;

a kanizsai törvényszék elnöke a bozovici járásbíró-sághoz III-ad osztályú hivatalosolga Veszner Istvána bozovici lakost nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Gitta Ágoston székelyhídi járásbírói jegyzőt az aradi járásbíró-ságához helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Pók Manó körmendi lakos saját, valamint Erzsébet nevű kiskorú gyermeke Pogárra, Salber Miksa budapesti lakos Szunyogra, Etelei Ferenc debreczeni lakos saját, valamint Nándor és Béla kiskorú gyermekei Erdőse, dr. Deutsch Kálmán trencsényi lakos Dezsőre, Prager József pécsi lakos Pátiétra, kiskorú Gerstl Ignác budapesti lakos Gáborra, Fein Dávid budapesti lakos család névnek Váradra kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A nagyváradi posta- és táviratigazgató-sághoz a Hegyközpályában (Bihar vármegye) betöltendő postai ügynöki állásra július 7-éig; a marosvásárhelyi itélőtábla elnökéhez bírói állásra két hét alatt; a pozsonyi állami kórház igazgatóorvosához másodorvosi állásra június hó 30-áig; a pozsonyi közjegyzői kamarához a Komáromban betöltendő közjegyzői

állásra két hét alatt; a nagyváradi törvényszék elnökéhez a nagyszalontai járásbíró-ságnál betöltendő albírói állásra két hét alatt; a zalaegerszegi pénzügyigazgató-sághoz számvakornoki állásra két hét alatt nyújtan-dók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Matteine vállalat Király-u. 16. Poloska és molyirtásért egy évi jótállás (Fertőtlenítés) Telefon 161—38.

VIZÁLLÁS. június 19. június 17. június 19. június 17. Table with columns for location, wind direction, and speed.

EGYETÉRTÉS politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban tegnap az ország északnyugati és északi megyéiben voltak nagyobb mennyiségű esők, melyek többnyire zivatarokkal jártak. Legtöbb esett a Tatrán és annak környékén, Tatrafüreden 19, Arvaváralján 25, Vágbeszterczén 39, Rajeczfürdön 60 mm. A hőmérséklet tovább emelkedett; maximuma Sopronban 21 C. fok és minimuma Bótfalun 5 C. fok volt.

Ma reggel 4 óra 20 perc körül Pestmegyében több helyen észlelték kisebb-nagyobb erősségű földrengést, melyet a budapesti és ógyallai műszerek is jeleztek. A földrengésről egybehangzó jelentést tettek a Budakeszi, zuhligeti, örkényi, irsai, alsódobasi és kecskeméti észlelők.

Prognózis a következő 24 órára: Meleg idő várható, legeljebb az ország nyugati felén zivataros esőkkel. (Sürgönyprognózis: Meleg, nyugaton elvete csapadék, zivatarok.) Table with columns for location, wind, and precipitation.

Budapesti értéktőzsdé Table with multiple columns for various financial instruments, exchange rates, and market data.

KÜLÖNFÉLÉK.

Alom.

Alszik a tő vize az éjjei csendben,
A hold ezüst fénye ringatózik rajta,
A fűz ágai közt gyenge szellő lebben,
Beolvad az is egy hangtalan sóhajba . . .

Egy-egy régi emlék vonul át a légen:
. . . Szőkefürtű szép fej — egy szerelmes óra,
Már majd elfelejtém — régen történt, régen,
— A fűzfák árnyéka vetődik a tóra . . .

Szentgyörgyi Károly.

(Higiénikus intelmek fürdőzők számára.) A fürdői kurák sikertelensége, amiről annyit hallunk panaszkodni, rendszerint az emberek mulasztásainak következménye. A víz maga még nem gyógyít feltétlenül, a gyógyuláshoz még igen sok mellékes feltétel szükséges, amit azonban nem igen szoktak figyelembe venni. Nagyon hasznos és időszerű ezért dr. Pártos, herculesfürdői orvosnak most megjelent könyve, amelyben számos megszivlelendő tanácsot találunk a fürdőzésre indulók. Elsősorban szükséges az, hogy alaposan ismerje mindenki a fürdő orvosiilag megállapított hasznát s az ott uralkodó időjárási viszonyokat. A fürdőzők legtöbbször nagyon kevésbé ismerik a fürdő tulajdonságait s nem is tudják, hogy milyen betegségek ellen használ. Barátjaik vagy ismerőseik tanácsára jönnek el s így sokszor megcsúsznak, hogy a fürdőorvos kénytelen őket azonnal más fürdőbe küldeni, ami nagyon deprimáló a betegre s ártalmas a betegség szempontjából. A kúra sikerére döntő hatása van a fürdők higiéniai berendezésének is, így például az általános tisztaság, a portalanság, parkok, sétautak, a csatornázás, a víz tulajdonságai stb. Csak nagyon ritkán fordul elő, hogy magas helyen fekszik a fürdőhely s kevés díszkedhetik azzal, hogy a környékét bőkezűen áldotta meg a természet változatossággal. Pedig a gyógyulást keresőknek szükségük van a változatos vidékre, a szórakozásra, mert ezek nagyon elősegítik a javulást. A kúra megkezdése előtt okvetlenül tanácsot kell kérni az orvostól, mert a kurának megfelelő életmód, ruházat, fürdő, járkálás és pihenés, diéta, étkezérend apróságait csak az orvos tudja czélravezetően megállapítani. A fürdő-

zőnek nem szabad önmagát folyton megfigyelnie s mindig az a legfontosabb faktor a gyógyulásban, hogy a páciens lehetőleg észre se vegye sem a betegségét, sem a javulását.

(Jim Johnson az angol koronázáson.) Jim Johnson, aki gyilkos harcz után legyőzte Jeffriest és aki azóta békésen sütkérezett világjainoki dícsősége árnyékában, most európai körútra indult. Johnson dolga elég jól megy. Azt a kicsiny 500.000 dollárt, amit Jeffries legyőztetéséért díjban kapott, nem is számítva, rengeteg összeget keresett azokkal a mozifőlvételekkel, amelyeket még a világ apróbb városai részére is készítettek matchérol. Így hát a szerezsen világjainok megengedheti azt a luxust, hogy a „Kronprinz Rudolf” fedélzetén az első osztályon utazzon, Johnson mint elsőosztályú utas Amerikában közbeszéd tárgya, mert az ottani főlfogás miatt fekete embernek nem adnak iakást az elsőrangú szállókban. Ime, most vége a fajok elnyomásának, mert Johnson, a néger világjainok, első osztályon utazik milliárdos missek és urfiak társaságában. Johnson különben csakugyan első klasszisu gentlemanként utazik. Az utra 17 öltözet ruhát visz magával, feleségének pedig 12 pompás toalettet rendelt. Gyémántja annyi van a házaspárnak, hogy azok elhelyezésére külön láda szükséges. Johnson természetesen a világot sem mulasztaná el, hogy részt ne vegyen az angol koronázáson. A kélutazás mellett némi matcheket is rendez az angol öklövőkkel, mert hát az üzlet — üzlet. Önként értendő dolog, hogy minden jött-ment nem részesülhet abban a kiváló szerencsében, hogy egy világjainoktól veresse magát kékre-zöldre; ezért a gyönyörűségért meglehetősen csinos summát kell letennie. Harmincezer dolláron alul nem fogad el kihívást, mert amint mondja, legalább is ennyivel tartozik a nevének és a reputációjának. Remélhetőleg az angol hatóságok gondoskodnak arról, hogy Johnson egyetlen 30.000 dollárt se keressen.

(Esküvő a hegytetőn.) Amerikában szokatlan módon folyt le Bayliss Walker new-yorki mérnök esküvője, amelyet a kaliforniai vadonnak egy magas hegy csúcsán pont éjfélok holdvilág mellett tartottak meg. Bayliss Walker ugyanis ennek a hegycsúcsnak a megmászása közben ismerkedett meg menyasszonyával, Hunter Éva kisasszonnyal és amikor az esküvőt előkészítették, elhatározták, hogy ott tartják meg, ahol megismerkedtek és az első csókot váltották. Egy héttel azelőtt tehát a pár és a csaknem százfűnyi násznép fölkerelkedett és Neyorkból elutazott a 2000 mértföld messze Ka-

liforniaiba ama hegycsúcs alá, ahol a fiatal pár először találkozott. A hegycsúcs megmászása csak nagynehzen ment, mivel a vendégek között idősebbek is voltak és különösen az öreg pap, akit szintén magukkal hoztak, nem bírta a hegyi levegőt. Valahogy azonban mégis fölértek a csúcra és akkor pont éjfélok, holdvilág mellett a pap összeadta a fiatalokat. A szertartást szerény lakoma követte, amelyet szintén a hegytetőn rendeztek.

(Az angol egyházfejedelmek és a mozi.) Tudvalevő, hogy az angol vasárnap a legunalmasabb valami, amit képzelni lehet. Angliában vasárnap minden forgalom megszűnik, kávéházak, vendéglők mindenütt zárva vannak. E rendelkezésnek célja az, hogy a vasárnap az áhitatnak legyen szentelve, de oly rigorózusan viszik keresztül az angolok e rendelkezést, hogy az angol-vasárnap nem az áhitatnak, de az unalomnak a napja. Mostanában azonban engednek az angol egyházfejedelmek e vasárnapi szünnet szigorából, helyesebben a „szabad egyház” vezetői konziliánsabb álláspontot foglalnak el a vasárnapi munkaszünettel szemben. „A szabad egyház” püspöke: Rev. Prebendary Carlyle utasítást adott a rendelkezése alatt álló papságnak, hogy a vasárnapi áhitat egyhanguságát mozielőadással élénkítsék. Ez utasítás alapján London keleti kerületének főtemplomában a „Poplar und Bromley Tabernacle” című templomban minden imádságot, dalt és prédikációmegnyarazatot vetített képek tárnak a nézők szemei elé. Ez újítás által a templom látogatottsága óriási mérvben emelkedett, úgy, hogy kb. 1000 ember vesz részt minden vasárnapi áhitatosságon, míg előbb kb. 200 emberbe rugott a közönség. Megjegyzendő, hogy a vasárnapi áhitatosságonál, amelyek mozgókép-előadásokkal folynak, 25 vagy 50 penny belépődíjat kell fizetni minden látogatónak, míg előbb szabad belépés volt. És hogy ennek dacára a látogatottság szinte megdöszöröződött, az egyedül a kinematográf vonzóerejének tudható be. Rev. Tildsley, a Tabernacle vezetője ezeket az előadásokat állandósítani akarja, feltéve, hogy első szent tartalmu filmet kap. Hackneyben, London egyik északkeleti kerületében már három hónap óta folynak a kinematográfikus istentiszteletek. Hogy a templomi mozik számára megfelelő szűcsűj képeket szállítsanak, egy társaság alakult 250.000 font alaptőkével, amely kizárólag áhitatos tárgyú filmeket fog gyártani és ily módon nemsokára talán egész Angliában az istentisztelet kinematográf asszisztálásával fog lefolyni.

ntése:
yugati és
ennyiségű
rték. Leg-
én, Tátra-
rczén 39,
ább emel-
és mint

megeyében
erősségű
llai mű-
hangzó je-
nyai, irsai,

Csepelék mm.	Hőmér- séklet	
	max.	min.
4	21	9
9	24	8
13	23	15
18	19	6
19	18	9
23	19	7
19	19	7
20	19	9
23	19	10
1	17	8
1	18	9
2	18	9
2	13	7
17	8	5
15	7	7
15	7	7
19	7	7
18	7	7
15	4	4
19	7	7
22	10	10
17	7	7
17	8	8
13	12	12
1	14	14
1	12	12
33	16	16
27	15	15

Ar- folyam	Ar- folyam
4215	
250	
682	
485	
210	
1100	
545	
350	
637	
205	
410	
3600	
222	
370	
527	
415	
880	
6200	
640	
189	
3000	
1800	
410	
524	
2670	
285	
577	
472	
505	
384	
480	
298	
768	
406	
310	
129	
1150	
360	
405	
756	
121	
11 45	
19 04	
23 58	
117 67	
95 67	
2 56	
95 29	
109 16	
240 37	
117 67	
94 08	
95 07	
255 75	
108	

FÉRJ és FELESÉG

REGÉNY.

Irta: J. LIES.

78

Valahonnan menekült, s a sötétségben irányt tévesztett, mert máskülönbem nem tartott volna a szakadék felé, melynek ellenkező oldala nem volt megmászható, legalább ugy nem, hogy sarkában lévő üldözői elől éperutat vegyen. A rendőrök állandóan tüzeltek s már-már elfogják, ha nem sietek gyors elhatározással segítségére. Két rendőrt leterítettem egy-egy jól irányzott lövéssel, egyet pedig a futó golyója ért halálosan.

— Fiu, megmentetted az életemet, — mondotta, mikor elesőndesült a tájék. — Megjutalmazlak, jöjj szolgálatomba. Nem kérdezem, hogy ki vagy. Ezt csak akkor mondd meg, ha akarsz.

En elbeszéltem szomorú sorsomat s ő magához vett.

— Bizonyos, hogy Nancy-ben történt az eset? — kérdezte Prosztow Iván érdeklődéssel.

— Egészen bizonyos, — felelte Winkow.

— Akkor hát én is tartozom neked valamivel.

Winkow meglepetve hámult társára.

— Miért? — kérdezte aztán.

— Annál az esetben én is jelen voltam.

— Ugyan, ne mondd.

— De bizony, mondom, hanem erre már igrünk egyet.

Prosztow, miután jót húzott a wolkából, ismételtén kijelentette, hogy lekötöztette Winkownak, aki talán életét mentette meg akkor.

— Látod, pajtás, ezt nem is tudtam, de hát azt hiszem, nem veszed rossz néven, ha csak most egy évvel később köszönöm meg ezt az igazán nagy szíveskedést. Így már aztán

értem is a dolgot. Ezért nem kellett tehát próbát kiállanod. No de hát, ami igaz az igaz. A történetek után te tényleg kiérdemelted a vezér bizalmát.

A két fu késő délutánig elbeszélgetett így mindenféléről s most már Prosztow is nagyobb bizalommal volt Winkow iránt, mint annak előtte. A sok szesz kisse elnehezítette fejét s nagy összevisszaságban beszélt mindenféle badarságot.

Már sötétedni kezdett, mikor Winkow hirtelen felugrott helyéről s fülelni kezdett.

— Ugy hiszem, ezimbora, érkezett valaki.

— Lehetetlen, pajtás, — dörmögte Prosztow félálomban.

— Már pedig valószínű, — erősködött Winkow, — mert az imént nyilani hallottam a kaput. Maradj csak itt, én majd lemegyek s utánna nézek, hogy mi történik odalenn. Remélem, az öreg Tamásnak helyén van a feje.

— Helyén, helyén, — dörmögte Prosztow álmosan.

Winkow nem gondolkodott sokáig. Rendbeszédte ruházatát s gyorsan szaladt végig a folyosón, a portás páholya felé. Meglepetve látta, hogy odalenn két ur magyarázgat valamit erősen gesztikulálva.

— Mit akarnak az urak? — kérdezte Winkow Tamástól oroszul, abban a hitben, hogy a két idegen nem érti a nyelvet.

— Paquin ékszerész ur Párisból és segédje elhozták az ékszereket a báró urnak, — felelte a portás, — azonban legnagyobb sajnálattal tudattam velük, hogy a báró ur ma hajnalban elutazott.

— Ez bizony igaz, — hagyta helyben a mondottakat Winkow, — de a báró ur meghagyta, hogy ha az urak jönni találnának, tudassuk, hogy egy-két napon belül itthon lesz ismét. Amennyiben nem okozza az uraknak fáradságot, vagy nehézséget, kérjük, hogy ezt az időt bevárni szíveskedjenek.

— A két idegen tanácstalanul nézett egymásra.

— Baj, baj, — dörmögtek. — Nekünk ma este még tovább kellene utaznunk.

Paquin ur az idősebbik a két jövevény, közül egy darabig elgondolkodott s aztán, mintha valami jó ötlete támadt volna hirtelen, felderült az arca.

— A méltóságos asszony, nemde, itthon van. Talán ő is kiválthatná az ékszereket. A többit majd visszajövet elintéznénk a báró urral.

Most meg a két szolga nézett egymásra.

— A méltóságos asszony itthon van, — hebegtek, de nem valószínű, hogy fogad, mert gyöngélkedik.

— Talán ezt próbáljuk meg mégis, — erőltették az ékszerészek, — így talán sikerül elintézhetni az ügyet s nem kell majd Helsingördből visszakerülnünk. Kérem, mondja meg a méltóságos asszonynak, hogy válasza ki a szükséges ékszereket s adjon elismerésvényt róla. A többit majd én elintézem a báró urral.

— Megpróbálok, — szólott Winkow s fölzaladt, hogy tanácsozzék a dolog felől Prosztowval.

Ez azonban legkevésbé sem sikerült neki, mert az öreg bandita elázva a nagy-mennyiségű wodkaól, legedesebb álmát aludta. A keltegetésre egyáltalában nem reagált, úgy hogy Winkow mihamar belátta, hogy hiábavaló időpazarlás volna vele foglalkozni, mivel úgy sem lehet semmire se menni a fluval. Végül is arra határozta el magát, hogy maga intézi el a dolgot.

Átment Kertsenné szobájába, s tudatta az asszonnyal a történeteket.

— És miért mondja ezt nekem? — kérdezte a nő némi idegenkedéssel.

— Igen egyszerű oknál fogva, asszonyom. Ön e pillanattól fogva úgy szerepel az ékszerészek távoztaíg, mint Waldensee báró neje. Az ékszereket átveszi, kiválókat belőlük néhányat, természetesen a legértékesebbek közül s elismerésvényt ad róluk.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1911. június 20-án.

VIGSZÍNHÁZ.

A tanítónő.

Életkép három felvonásban. Irta: Bródy Sándor.

Személyek:
A tanítónő Varsányi I.
Óreg Nagy István Szerényi
Ifj. Nagy István Fenyvesi
A nagyszony V. Haraszty I.
A főúr Szilágyi
Tanító Tibanyi
A kántor Vendrey
Kántorkisasszony Komlóssy I.
Kray Ida Molnár A.
Kaplán Bárdi
Szolgabíró Tapolczay
Járásbíró Sarkadi
Törvénybíró Balassa
Bérlő Győző

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház

Az ártatlan Zsuzsi.

Operette 3 felvonásban. Irta: Antoni Mars és D'Esvalières. Zenéjét szerzték: Gilbert. Fordította: Mérei Adolf.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

A testőr.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

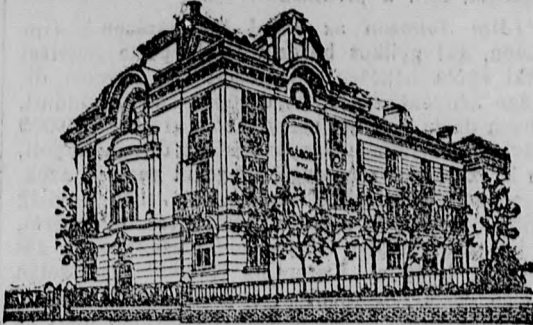
APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Végszínház-utca 1-2. Telefon 68-39.

1911. június 10-től f. hó 22-ig a teljesen új felheli műsor. Emigráns (drámai jelenetek). Orosz nemzeti táncok (látványos). Vaklárma (komikus jelenetek). Hatarór (drámai jelenetek). Melancholia (komédia). Mannheimi kikötő (táj felvétel). Egy görbe nap (szagigató mókák). Világtalan (műfilm).

Levegőszelvény műsorváltozás csütörtökön, f. hó 22-én. Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 5 órakor kezdődik.

Gábor fiuinternátusa

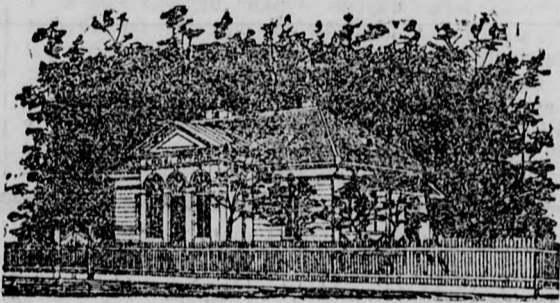
Budapest, VI., Munkácsi-utca 31. (Andrássy-utca villa rayon) TELEFON 9000.

Az ág. ev. főgymn., a VI. ker. főreáliskola, polgári és kereskedelmi iskolák közvetlen közelében, a főváros legszébb és legegészségesebb részén fekvő villában. Modern berendezés. Külön vívó-, torna- és játszótér. Benlakó francia, német és angol tanítók. Internátusi díj az összes mellékkiadásokkal együtt a tanévre 1600 korona. Külön számla nincs.

A nagy vakációt az intézet ismét Franciaországban a Mont-Blanc alján Chamonix mellett fekvő Sorvozban fogja tölteni. A nyári program legérdekesebb pontja, a Gábor internátusban már hagyományossá vált kétéltűs **gyalogvándorlás** ez idén a következő utirányban van tervezve: Servoz-Col d'Anterne-Sixt-Champéry-Visp-Saas-fer-Monte Moro-hágó (Monte Rosa) Plodimulera Strosa (Lago Maggiore) Mesoccosan Bernardino-Splügen Via Mala-Thusis-St. Moritz-Olenpass-Meran. Internátusi díj az utazás és kirándulások költségeivel együtt 700 korona. Az intézet kötelekibe nem tartozó növendékeket a nyaralásra május végéig lehet bejelenteni az igazgatóságnál, ahol a jövő tanévre is már megkezdődtek a beiratások.

Mátyásföldi fiúnevelő intézet

(A Gábor-intézet erdelt otthona.)

A német „Landerziehungsheim” mintájára létesített nevelőintézet, mely június 1-én kezdte meg működését. Felvételtnek: elemi iskolai tanulók, középiskolai magántanulók esetleg fővárosi középiskolákba járó növendékek mint benlakók vagy bojárók.

A nagy-vakációban szüneti internátus.

Bővebb értesítést ad az prospectust küld az intézet vezetője a GÁBOR-intézetben évek óta működött középiskolai tanár. Mátyásföld, Árpád-u. 14. (Mátyásföld a keletipályaudvartól villamos vasutal 28 perc.) vagy a Gábor-internátus igazgatósága Budapest, VI., Munkácsi-u. 21.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. (Főpostával szemben)

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forogtanna

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapest és a forrás közeliségénél Munkácsán.

M. kir. államvasutak Bpest-jobbparti üzletvezetőség 28228-911. szám.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETmény.

(Koczkakő szállítása.)

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 3600 drb 18+18+18 és 17 drb 18+27+18 czm. méretű baralt koczkakő, valamint 25000 drb 18-27 czm. méretű lappal bírő és 13-15 czm. magas csonka gula alakú bazalt fejkő szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen mennyiségénél az 1911. év folyamán 10 százalékkal több vagy kevesebb is megrendelhető.

Az ajánlat 1911. évi július hónap 7-én déli 12 óráig üzletvezetőségünk általános I. osztályának (VIII. Kerepesi-ut 3. szám. I. emelet 38. ajtó) adandó át.

Bánarény gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban ugyanott a gyűjtőpénztárnál 1911. évi július hó 6-án déli 12 óráig teendő le.

Részletes pályázati feltételek és ajánlati űrlap valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthető, üzletvezetőségünk általános I. osztályában pedig azok díjmentesen megszerezhetők.

Budapest, 1911. évi június hó.

Budapest-jobbparti üzletvezetőség.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi, díszítő- és tájtervezete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket, Kertek, parkok tervezését, alakítását, fentartását. Alkalmi és állandó díszítéseket. Téli kertek berendezését, minden szakba vágó munkát. " " " "

Telefon: 88-75.

Telefon: 88-75.

Külső telepi Gyarmat-utca 25.

TYURIN!!

használat után nincs föbbé baromfivész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vészet.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs s hosszú időre vézmentesíti a baromfiakat. 1 nap alatt megszűnteti a vészet. Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerész

Sürgönyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

Heti műsor:

Junius hó	Vigszínház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Fővárosi Városligeti Színház
21 Szerda ...	Az órnagy ur	A hegyek alján	Az ártatlan Zsuzsi
22 Csütörtök ...	Utánam ...	A rejtélyes ember	Az ártatlan Zsuzsi
23 Péntek ...	Diákélet	A rejtélyes ember	Az ártatlan Zsuzsi
24 Szombat ...	Nincs elvágni va ója?	Csók irály	Az ártatlan Zsuzsi
25 Vasárnap ...	Az szed apja	Az erdőszécsény	Kolumbusz utca Csókkirály Az ártatlan Zsuzsi

ANGOL PARK

Példátlan nagy sikere a nyárnak az ANGOL-PARK Az egyetlen családi mulatóhely Budapesten. — Szenzációs attrakciók. — Vasút. — Ródi. — Csodakerék. Varieté stb. EGYIPTOMI-SZUDÁNI NÉGER FALU. KELET CSODÁI. Jegyek minden dohánytűzsdoboz. Belépődíj 20 fill. Pénteken este 60 fill.

BEKETOW CIRKUSZ

VÁROSLIGET. TELEFON: 107-46.

Ma este 3/4 8 órakor szenzációs új műsor. 3 Rejnats a légiaralók. 4 Perez az egyensúly csodái. 5 Grabnieff repülőtáncz. 7 KLEIN kórikus kerékpár művészek. 5 NAMBA japán művészek. Csütörtökön d. u. 4 órakor családi előadás a teljes műsorral félhétárakkal. — Vasárnap d. u. 4 órakor nagy előadás, a teljes műsorral, gyermekek félhétárakat fizetnek.

GIMBALTOT

10 koronás részletfizetésre 10 évi jótállás mellett az általános elismert legszolidabb kiszolgálásáról híres

Reményi Mihály

az ének czég a magyar kir. zene-akadémia házi hangszerkészítője szállít. Budapest, Király-utca 58. sz. Árjegyzék és prospectus díjtalan.

MINDENKI

akí irodákban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztaságot, kényelmet és egészséges életet szem előtt tartja " " " " AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien tisztított kölesöntörülközőknek, portörülközőknek, padlóruháknek bevezetését, nagyon olcsó kölesöntő mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg- KEZDI.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölesöntő Vállalat, Eötvös-utca 30. szám. Telefon 46-86. Külön osztály vendéglők részére.

Schottola Ernő Budapest

gyáros és nagykereskedő VI., Váci-körút 93. szám. Gummi-Loecselő-Kender-Kepti-TOMLÓR legjobb minőségben legolcsóbb áron Kertifecskendők, szivattyúk Tassók árjegyzéket kéri! Tassók árjegyzéket kéri!

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tucatszám 12. — korona. 3 tucatzal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogakendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendezve 2, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és díjcsóron küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harang-oszlopúval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 16 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és oszlopokat óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhol

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők

Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám.
Fiókhelyek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérmentve.

MOST JELENT MEGI

LEGUJABB! *A magyar polgári & perrendtartás magyarázata*

(1911. évi I. t.-cikk.)

Dr. Gaár Vilmos nagy kommentárja felfoldja a perrendtartási törvény teljes szövegét is.

A törvényelőkészítő munkálatai és az idevágó joggyakorlat felhasználásával írta

Dr. Gaár Vilmos királyi ítélőtáblai bíró.

A két kötetből álló teljes mű ára fűzve 24 kor., kötve 28 kor.

Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben, valamint az Athenaeum Irod. és nyomdai r.-társ. könyvkiadóhivatalában.

FŐNÖKÖK

ezred eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, összedobíthatós, automatikus sorváltós, csupa aczélszálból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klavíratúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépünkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országsszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, kézzelfogó csatlakozást. Vidéki képviselőik kerestek.

Sajnos de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akitnek vére és testnedve meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotot csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a még életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magas tiszti hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista országos híri intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 18), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgyesd-, hólyag-, ideg- és hárgörincsbajokat, az önfertőzés és szifilis utóhatást, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elme zavart, aranyeret, sárgaságot, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő választ (a leveleiben csak a válaszbeléget kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta: d. a. 10-12-ig, d. u. 3-5 óráig, vasárnap déli 12 óráig. Ehrlich 606 kurát is végzünk.

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista, Budapest, IV., Múzeum-körút 18.

Allások

mindenféle szakmából közzé vannak az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatószám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítéssel, összes temetői eszközök képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPITATOTT 1825. ALAPITATOTT 1825.

Magyarországi fiók:

Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard-palota.)

Évi bevétel	36.638.000 korona
Kiutalt nyereséghrészek	170.000.000 "
Vagyon	297.600.000 "
Hálálások folytan kifizetve	648.560.000 "

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világgörvények. — Kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásnál. — Fokoztatás és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtablázatok kívánatra küldetnek.

0. oszt. és Apost. kir. Felsőoszt. legfelső felhatalmazása folytán

A közös katonai jótékozy eszleokra szánt

XXVIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.185 készpénz nyeresémmel tartalmaz. 620.000 korona öszértékben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A húzás 1911 június 22-én fog megtartatni. Egy sorsjegyet ára 4 korona. A sorsjegyek Wienben a csász. kir. Államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lotógyűjtésekben, dohányüzletekben, adó-, posta-, távirádhivatalokban, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvörök részére ingyen adatkak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottóüvedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztály).

KERBER HENRIK TELEFONSZÁM: * 53-55 *

BUDAPEST, VIII., Nap-utca 29.

Villanyerőre berendezett mechanikai szörme-, szőnyegporló-, porszívó és megdó, valamint szőnyeg-mosó, tisztító és javító intézet. — Ablaktisztítás, lakástakarítás, szobapadló-beeresztés, pormentesítés és féregirtási vállalat.

Telefonertesítésre azonnal házhoz küldök.

E hirdetés rovata minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovata minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Pénzszekrények,
ékmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Huszonháromeves
független urhölgy 80,000 korona készpénzhozományával és még sok száz hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Bővebbet Faragó Jenőnél, Rákóczi-ut 86. I. em. 1. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat.)

Sok száz vagyonos hölgy
(fiatal vagyonos amerikai, — bécsi pékmeester egyetlen leánya, — több magyar hölgy, hajadonok és özvegyek stb. stb.) óhajt férjhez menni. Komoly szándékú urak (ha vagyontalanok is) irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18.

Akar
őn szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a „Társalgás Művésze” („Ellenállhatatlanság titka”) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjen, hogy férfit, nőt, alattvalót, felejtővel egyaránt meghódítson. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzéket ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirrási magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Butorhitel
Jegyajabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletekre eladhatunk, minthogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig oszkozkodó összeg után számítunk fel. Butorválaszték a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig jótállás mellett. Bővebbet Liszt István IV., Kristóf-tér 8., I. em. Butorraktár.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egy-letok, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gymnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít
Magyar Tanügyi Intézet
Rottenbiller-utca 6/a. em.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ing-nyen mutatóványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Szép uriház
300 □-öles telek öt lakással, pince, mosókonyha, villamos megálló, 11.000 forintért eladó. 5000 forint készpénz szükséges. Bővebbet: Erzsébetfalván, Vörösmarty utca 28. sz.

Tátrai málaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Fálka (Szepes-megye).

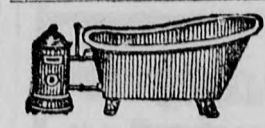
Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platint és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékükön fizetem. Ugyanitt aranylánczok olcsón kaphatók.
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest, Sip utca 8.
Telefon 54—74.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyam. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvejtés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10., május 1-től Hegedűs Sándor-u. 7.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Halló!
Egy remekhangú hang-verseny
gramofon
10 drb dupla nagy lemezzel
20 frt.
Ne mulassza el rendelését mielőbb feladni. Babuska, Czigányszerelem, Paiko, Trombitás, Bukj el, Naprágszóknya, stb. lemez, újdonságok óriási raktára.
A lemezek dbja 1.25 frt Nagy raktár Pathé tü-nélküli gépek és lemezekből, eredeti Eufonok valamint az összes saját készítményű hangszerekből.
Marnitz Frigyes
műhangszerkészítő
BUDAPEST
József-körút 37—39
Hangszer, gramofon és lemezgyártás, külön-külön ingyen.

„Limonai”
kittinó zamatu limonádó készítéséhez, adag 6 fillér. Készíti Réthy Béla Békéscsabán. Mindenütt kapható.

Ugorka-szezonra
legolcsóbb szórakozást nyújt művészi kivitelű eredeti tréfas képes levelezőlapjaim küldözgetése. 50 drbot 2 kor. 50 fillérért portómentesen küldök. — Bock László, Erdőd, Szatmár-megye. 6087.

Fürdőkádak
magy. kir. szab. fűtéssel jég szekrények, fotonil és gyermek kádak kaphatók
Wiesel Adolf
Vácsi-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91—20. 28793

+Soványság+
Az egyedüli eredménytől kísérő háziszerviz dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jót állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszerviz. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156—80.

„OLLA”
a bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI különlegességet 2 évi jótállással. Kapható minden gyógyszerertárban és drogériában.
Követelje azonban, hogy a szállítója önnek csakis „OLLA”-t adjon. Az elárult helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien 11/17 Praterstrasse Nr. 67.

Kis műkedvelők részére
most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában:
Gyermek-Színház.
Nyolc eredeti színű leányok és fiúk számára.
Érta Rudnyánszky Gyula.
Ára kötte 1 K 80 f.
Tartalom: A tavasz tündére. — A karicsonyfa. — Alom az erdőben. — A hazug. — A fehér ruha. — A varázsgyűrű. — Egyszeregy. — A kályha titka.
Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t-nál, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Rayonképviselők
ágyonkök és reprezentatív viszonteljesítők kiknek nagy ömeretségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kezeleti újdon-ság értékesítéséhez keresztnének. Csakis jó megjelenésű kaucazió-képes acquisiteurök leszenek figyelembe véva. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

A f. cz. gazdaközönség az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat. Gazdatisztok, gépészek, kovácsok, molnárok, szesz-főzők, kortészek, kezesség és felelősséggel, főnököknek díjmentesen elhelyeztetnek. — Krakauer Ármán, VI., Dávid-utca 4. szám. Telefon: 94—76.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ, Nagymező-utca 46.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárookra és minden-mire kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149—00. Fióküzlet: Klauzál-tér 2. Telefon 78—97. 29937

Száz királyság Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tennár. Legjobb technikai tanítást és gépszermunkák, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépezítő laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—30.
Alapított 1886-ban.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor-darabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, Szerecsen-utca 10. sz.
Diszes butor-album 1 kor.

Nyaralásra
elfogad szépeességi uri család gyermekeit **nómet szóra**, elemibe járókat iskola évre. Gondos nevelés, jó bánásmód. Német szó elsajátítása biztos. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 6085

Riadó
femezeink az egész országban a legkedveltebbek. Akinek még nincsen gramofonja, vegyen 10 darab kétoldali Riadó lemezt darabonként rendes gyári áron 4.— koronáért és al ingyen küldünk azonnal egy pompás **drága** gramofont. Ezt a rendszert sokan utánozzák már. Mással is kapni ingyen gépet, ha 10 különböző lemezt vesz, Dacapo, Kis Magyar Diadal stb., melynek bárhol és így nálunk is 2 korona 40 fillér darabja. Tehát 10 lemezt 24 koronába kerül és külön 16 koronába egy ocska kis gép. Nálunk azonban new 2.40 koronás lemezeket.
de a legjobb
12 darab 4.— koronás lemezt adjuk 40 koronáért az ingyen géppel együtt. Tegen egy próbarendelt. Mi kötelezőleg kijelentjük, hogy a pénzt azonnal visszaküldjük, ha nincs melegegedve a géppel vagy a lemezekkel. Kérje azonnal **lemez** árjegyzékünket, ingyen rendszerű prospektussal együtt. Május hó 1-től kezdve Iroda-helyiségeinket **Erzsébet-körút 12. szám** alá a fölemelőre helyezték át, a New-York palotával szemben. **SZENT LÁSZLÓ INTÉZET,** ezelőtt Veress Pálné-utca 16. sz.

de a legjobb
12 darab 4.— koronás lemezt adjuk 40 koronáért az ingyen géppel együtt. Tegen egy próbarendelt. Mi kötelezőleg kijelentjük, hogy a pénzt azonnal visszaküldjük, ha nincs melegegedve a géppel vagy a lemezekkel. Kérje azonnal **lemez** árjegyzékünket, ingyen rendszerű prospektussal együtt. Május hó 1-től kezdve Iroda-helyiségeinket **Erzsébet-körút 12. szám** alá a fölemelőre helyezték át, a New-York palotával szemben. **SZENT LÁSZLÓ INTÉZET,** ezelőtt Veress Pálné-utca 16. sz.

Erzsébet-körút 12. szám
alá a fölemelőre helyezték át, a New-York palotával szemben. **SZENT LÁSZLÓ INTÉZET,** ezelőtt Veress Pálné-utca 16. sz.

Titkos betegségek,
hugyosfolyás, hugycsőszűkületok, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujaker (syphills) az önfertőzés utó-következményel, elgyöngült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökéres kigyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkilem-eretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI.,
Andrassy-ut 24.
FELTÜNÉS NÉLKÜLI
eredményes gyógyítás lovóllóig is.
Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik.
Rendel naponta 10 órától 4-ig és esto 7—8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.

Nemi betegek Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világhírű Larcin Capsulatól (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanuskodik e gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utányét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért Illes Antal gyógyszerertárban. — ZABADKA. Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerertár, Bpest, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.

25 koronáért
készülnek saját műhelyem-ben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívatos férföltönyök vagy felöltők finom szövete-kből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátminták bér-mentve, helyben szabá-szomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

10%-kal olcsóbb,
mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb bu-toráruház, 320 szobabutor a legegyszerűbből a leg-finomabb kivitelig választékra készen áll jótállás mellett. Varga Minály és Társa, Kristóf-tér 8., I. em.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmen-tesen kiváltak és teljes értékükön fizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

INGYEN TANULHAT
november 1-től két héten át kereskedelmi szakir-gyaklat, gépirás, gyorsírást, helyesírást, szépiás-t, német nyelvet, Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 6/a. sz. Tanul-és napi három órán át. Nappali és esti tanfolyamok.

LEFKOVITS A.
Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól felebbe; fűthető kádak 60 kor.-tól felebbe. Elvál-talok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E.
Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 felemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagon és palisander butorok, uri szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szö-nyegek, csillarak. Telefon 82—13. 28598

Nemi betegek Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világhírű Larcin Capsulatól (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanuskodik e gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utányét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért Illes Antal gyógyszerertárban. — ZABADKA. Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerertár, Bpest, Fehérvári-ut. Utánzatoktól óvakodjunk.